

INDEX ALPHABĒTICUS
EORUM,
QUAE IN TRIBUS PARTIBUS
CODICIS CIVILIS UNIVERSALIS,
PROMULGATI
PRO
OMNIBUS TERRIS HEREDITARIIS GERMANICIS
IMPERII AUSTRIACI
CONTINENTUR.

SECUNDUM NUMERUM PARAGRAPHORUM.

VIENNAE.

TYPIS CAES. REG. AULAE ET STATUS TYPOGRAPHIAE.

1817.

INDEX ALPHABETICUS

IN FOLIO

QUAE IN TRIBUS PARTIBUS

CODICIS CIVILIS UNIVERSALIS

FRONTE

PRO

OMNIBUS TERRIS HEREDITARIIS GERMANICIS

IMPERII AUSTRIACI

CONTINENTUR

SECUNDUM NUMERUM PAGINARUM

VIENNAE

IN CURA REG. AULIC. ET STAT. TYPOGRAPHICAE

1817

A.

Absentes speciali legum tutela gaudent, 21; — quando eorum aut deficientium mors praesumatur, 24; — quando absentia longior alterutrius conjugis ratio sit matrimonium pro dissoluto declarandi, 112 — 114; V. *Mortis declaratio*; — quando absentis patria potestas suspendatur, 176; — absentes a provincia, ad quam minorennis ratione jurisdictionis pertinet, ei tutores vel curatores constituendi non sunt, 194, 281; — quando absentibus curator nominetur, 276; — quando inter absentes traditio perfecta sit, 429; — quando absens promissum acceptare debeat, 862; — quomodo possit creditori absenti solutio praestari, 1425.

Absentia possessoris non tollit possessionem, 352; — creditoris, quatenus ad debiti depositionem judicalem jus tribuat, 1425; — qualem effectum habeat ratione praescriptionis, 1475 et 1496; — effectus absentiae debitoris principalis respectu fidejussoris, 1356, 1365.

Absolutorium. V. Instrumentum.

*Abusus patriae vel tutoris potestatis jus tribuit que-
relam instituendi, 178, 217.*

*Aatholicici christianae religionis asseclae. Locus,
ubi matrimonia eorum proclamanda sunt, 71; —
pastor animarum acatholicus solemnī consensus
declarationi assistere potest, si persona catholica
cum acatholica matrimonium init, 77; — rationes
dissolutionis matrimonii apud acatholicos, ejus-
demque effectus, 115 — 122. V. *Religio.**

*Acceptatio promissi pactum efficit, 861; — ter-
minus ad acceptationem promissi, 862; — an intra
hunc terminum jus ad acceptationem ad heredes
transeat, 918; — quae personae inhabiles sunt
ad promissum acceptandum, 865; — quid, si,
pluribus eandem rem promittentibus, unus accep-
tet; aut si, uno promittente, plures eam acceptent,
888 — 896.*

*Accessio, quamdiu separata non est, ad appertinen-
tias pertinet, 294. — De acquirendo dominio per
accessionem tractat cap. 4., partis II. Quid sit
accessio, 404: — I. naturalis: a) fructus natura-
les, 405; — b) foetura animalium, 405 et 406;
— c) insulae, 407 et 408; — d) alveus dere-
lictus, 409 et 410; — e) alluvio, 411; f) vis
fluminis, 412; — II. accessio artificialis: ex spe-*

cificatione aut conjunctione, 414—416; — in specie per aedificationem, 417—419; — III. accessio mixta, 420—422.

Accessoriae obligationes, quid sint, et quatenus locum habeant, 912 et 913.

Accessoriae res, quid sint, 294; — ad appertinentias pertinent, *ibid.*

Accessorium. V. *Appertinens*, *Accessio*.

Accidentalium pactorum, 897—913.

Acquestus durante matrimonio a marito factus praesumitur, 1237; — quidquid conjuges durante matrimonio adquisiverint, ipsis proprium manet, 1237.

Acquisitio, facultas acquirendi in genere, 18; — uxor maritum in acquisitione adjuvare obligatur, 92; — jus, ejus acquisitio ad certum diem fixa est, initio hujus diei acquiritur, 903; — possessionis, V. *Possessio*; — domini, requirit justum titulum et modum acquirendi originarium vel derivativum, 380. V. *Occupatio*, *Accessio*, *Traditio*, *Intabulatio*, *Hereditarium jus*, *Praescriptio*.

Actio intimata possessori bonam fidem adimit, 338; — praescriptionem interrumpit, 1497; — quae actiones ex *personarum jure* competant, e diversis speciebus ejus judicandum est; speciatim e *matri-*

monii jure, ex juribus inter *parentes et liberos*, dein *tutores et curatores* et *pupillos* curandosve; actiones reales ex *rerum jure* orientes, ex *possessione*, 339 — 347, 372; — jure *dominii*, 366 — 379; — *pignoris*, 461 — 466; — *servitutis*, 523; — *hereditatis*, 823; — actiones personales ex *lege*, ex diversis speciebus *contractuum* et jure indemnitis.

Activa. V. *Credita*.

Actus jus. V. *Servitutes*.

Actus merae facultatis. V. *Arbitrium*, *Jura*.

Adcrescendi jus heredum testamentariorum, 560 — 562; — legatariorum, 689; — competit emtori hereditatis, 1279.

Addictio hereditatis. V. *Hereditatis possessionis capio*.

Addictio in diem. V. *Emtor melior*.

Adimpletio contractus, a contractu adimpleto partes neque mutuo consensu recedere queunt, 920; — ad adimplerionem obligationis ad certum diem restrictae obligato integer dies prodest, 903; — an exactiores determinationes adimplerionis pro novatione habendae sint, 1379; — modus obligationem adimplendi propria auctoritate mutari nequit, 1413. V. *Solutio*, *Locus*, *Tempus*, *Modus* adimplerionis. — Adimpletio non subsequitur alteri

paciscenti, jus ad pactum tollendum nondum tribuit,
919.

Aditio hereditatis expresse fieri debet, 799; —
fit vel pure, vel cum reservatione inventarii, 800;
— utriusque effectus, 801 et 802; — jus heredi-
tatem conditionate vel pure adeundi, aut eam re-
pudiandi, 803—805; — hereditatis aditio revocari
nequit, 806; — consecrarium, si plures heredes
in declaratione sua non consentiunt, 807; — heres
testamentarius vel hereditatem ex testamento adire,
vel eam repudiare tenetur, 808; — heres heredi-
tatem delatam etiam ante aditionem ejus in suos
heredes transfert, 809; — post hereditatis aditio-
nem ipsi de regula administratio et ususfructus
hereditatis committendus est, 810; — hereditatis
aditio vel repudiatio nomine alterius facta speciale
mandatum requirit, 1008.

Adjectilia pacta in emtione venditione, 1067; —
illicita in contractu pignoratitio, 1371 et 1372.

Adjunctio. V. Accessio.

Administratio rerum alienarum. V. *Patria potestas,*
Tutela, Mandatum, Negotiorum gestio sine
mandato, *Locatio Conductio operarum, Dota-*
lia pacta.

Administrator rei communis quoad jura et obliga-
tiones mandatario aequiparatur, 837 et 838; —

pater legitimus est administrator patrimonii pro-
 lium suarum, 149 et 150; — tutores et curatores
 patrimonii suorum pupillorum et curandorum, 188;
 — quomodo contutoribus patrimonium admini-
 strandum sit, 210.

Adoptio, 179; — ejus requisita, 180 et 181; —
 jura inde orientia, 182 et 183; — quatenus alio
 modo determinari possint, 184; — extinctio
 eorum, 185; V. *Adoptivi parentes*, *Adop-
 tivae proles*.

Adoptiva mater. V. *Adoptivi parentes*.

Adoptivae proles illae vocantur, quae in locum
 propriarum prolium suscipiuntur, 179; — jus
 earum succedendi ab intestato, 755.

Adoptivi parentes illi sunt, qui alium prolis loco
 suscipiunt, 179; — an ipsis jus succedendi ab
 intestato competat, 756; — de juribus et obliga-
 tionibus eorum proliumque adoptivarum. V.
Adoptio.

Adoptivus pater. V. *Adoptivi parentes*.

Adulterium, quatenus a jure succedendi excludat,
 543, 770; — in quantum matrimonii impedi-
 mentum sit, 67, 94 et 119; — ratio est sepa-
 rationis, 109; — et apud acatholicos etiam dis-
 solutionis matrimonii, 115, 116, 135 et 136;
 — per se non probat natales illegitimos, 158.

Advitatitatis jus. V. *Dotalia pacta.*

Advocatus. V. *Causarum patronus, Mandatum.*

Aedificatio, quando possit exstructio vel demolitio aedificii a vicino impediri, 340 — 342; — aut ob periculum ruinae cautio peti, 343; — aedificatio alienis materialibus in fundo proprio, 417; — propriis materialibus in fundo alieno, 418; — alienis materialibus in fundo alieno, 419; — quatenus usufructuario incumbat, 514 — 516; — aut conductori, 1096; — quatenus locatori jus tribuat, maturiorem dissolutionem contractus locationis conductionis exigendi, 1118 et 1119.

V. *Reparationes.*

Aedificium, ejus appertinentiae, 297. V. *Aedificatio, Domus.*

Aequitas, ejus ratio habenda est in determinatione numeri pecudum in pascuum agendarum, 500; — in determinatione temporis adimplendi promissi arbitrio reservati, 904; — porro in determinatione indemnitate ab eo, qui usu rationis destitutus est, praestandae, 1310.

Aeraria objecta. V. *Objectum.*

Aerarium publicum; quod alicui a certo aerario publico debetur, cum eo compensari nequit, quod ipse alii aerario publico debet, 1441.

Aëris spatium aedificiis incumbens appertinentia

eorum est, 297; — rami in hoc spatium prominentes possunt amputari, aut utilitas inde percipi, 422.

Aes alienum. V. Debita.

Aestimabiles res, 303.

Aestimatio patrimonii pupillaris, quando et quomodo instituenda sit, 222 — 226; — judiciales secundum determinatam quantitatem pecuniae faciendae sunt, et de regula secundum valorem ordinarium, 303 — 306; — ad determinandam legitimam aestimatio quidem, ast non subhastatio peti potest, 784.

Aestimatorius contractus, ejus notio et effectus, 1086 — 1089.

Aetas infantiae, impubertatis, minorennitatis et majorennitatis, 21; — in qua aetate mors absentis aut deficientis praesumatur, 24; — aetas conjugum libro copulatorum inscribenda est, 80; — aetas requisita ad contrahendum matrimonium, 48; — ad electionem religionis vel vitae generis, 140 et 148; — ad quam usque proles, in casu separationis vel dissolutionis matrimonii, matri relinquenda sit, 142; — aetas sexagenaria a tutela vel curatela excusat, 195 et 281; — quatenus aetas liberorum influat in patriam potestatem, 139 et seq., 172 — 175; — in adoptionem,

180 et 181; — in tutelam, 187; — in validitatem obligationis minorennis, 247 et 248; — in obtinendam veniam aetatis, 252; — in capiendam possessionem, 310; — in declarationem ultimae voluntatis, 569; — in testimonium de ea reddendam, 591 et 597; — in ineundum contractum, 865.

Affectus. V. Animi perturbatio.

Affinitas, quid sit, 40; — computatio graduum ejus, 41; — quatenus sit matrimonii impedimentum, 66 et 94; — exceptio quoad judaeos, 125; — quatenus affinitas a testimonio in ultimae voluntatis dispositionibus excludat, 594.

Afflictiones graves ratio sunt separationem a toro et mensa petendi, 109.

Agentes. V. Negotiorum gestores, Mandatum.

Aleatorii contractus. V. Contractus de re incerta.

Aliena facta, de illis in regula nemo tenetur, 1313 et seq.

Aliena res, quatenus legari, 662; — oppignorari, 456; — aut alienari possit, 366 — 368; — evictionis praestatio respectu ejus, 923 et 945; — indemnitas et praemium pro ejus salvatione, 403, 1036 — 1044.

Alienas obligationes sine discrimine sexus quilibet

suscipere potest, cui libera administratio patrimonii sui competit, 1349.

Alienatio rerum pupillarum propria auctoritate tutoris fieri nequit, 232 et 233; — nec minorennis in regula de suo alienare quidpiam potest, 244, 246 et 247; — qui rem proprio nomine alienat, eam, si postea dominium ejus acquirit, repetere nequit, 366; — alienatio rumpit locationem conductionem, 1120 et 1121; — a domino utili absque consensu domini directi fieri potest, 1140; — alienatio nomine alterius facienda, mandatum requirit speciale, 1008.

Alimenta, notio, 672; — maritus uxori convenientem sustentationem debet, 91; — conjuges separationem desiderantes respectu sustentationis inter se consentiant oportet, 105 et 106; — alimenta etiam durante lite de separatione assignanda sunt, 117; — parentes ea debent prolibus suis, donec hae se ipsas alere possunt, 139, 141—143, 150 et 166—171; — liberi parentibus suis egenis, 154; — determinatio alimentorum pro pupillo, 219—221; — de legato alimentorum, 672, 673 et 691; — necessaria debentur etiam heredi necessario, portione legitima privato, 795; — conjugi superstiti competit deficiens sustentatio conveniens, 796; — diminutio sustentationis

debitae jus tribuit donationem revocandi, 950 et 954; — exceptione sustentationis necessariae (beneficio competentiae) fidejussor nomine debitoris uti non potest, 1354; — alimenta pro uno mense in antecessum praestanda sunt, quin heredes ad restitutionem obligentur, 1418.

Alluvio, terra, quam aqua alluit, cedit ripae domino, 411.

Alumni non gaudent illis juribus, quae prolibus adoptivis competunt; exactius jura eorum per conventionem determinantur, 186.

Alevis derelictus, ad quem pertineat, 409 et 410.

Ambigua verba in contractibus bilateralibus contra eum declarantur, qui illis usus est, 915.

Amissio juris civitatis, 32; — patriae potestatis, 172 — 178; — rei, quando possessio ejus propterea exspiret, 349 et 352; — si pignus perditur, creditum propterea tamen non amittitur, 459 et 467. V. quoque *Cessatio*.

Amita, cum ipsa validum matrimonium iniri nequit, 65.

Amortisatio chirographi, quando peti possit, 1428.

Analogia decisioni causarum inservit, 7.

Anatocismus. V. *Usurae*.

Animal mansuetum vel mansuefactum objectum occupationis non est, 384; — commoda ex animalibus

nascentia accessio sunt, 405 et 406; — quatenus
 damnum per animal factum reparandum sit, 1320
 — 1322. V. *Pecus*.

Animarum curatores, officia eorum respectu pro-
 clamatorum matrimonii, dispensationum, copu-
 lationum et separationum a toro et mensa, 70 —
 78; 80 — 82; 84, 87 et 88; 104 et 107. V.
Matrimonium, *Rabbini*, *Copulatorum libri*.

Animi defectus. V. *Defectus*.

Animi perturbatio transitoria eatenus tantum ab
 obligatione damnum reparandi liberat, quatenus
 reatu contracta non est, 1306 — 1310. V. *Ra-
 tionis usu destituti*.

Annus ex legis dispositione terminus 365 dierum
 est, 902. V. *Aetas*, *Praescriptio*, *tempus*.

Ansa nefaria divortii est matrimonii impedimentum,
 119.

Antichreticum pactum, quatenus valeat, 459 et
 1372. V. *Adjectitia pacta*.

Anticipatio usurarum in mutuo, quatenus locum ha-
 beat, 997; — mercedis locationis conductionis con-
 veniri potest, 1102; — vidualitii, reddituum vita-
 lium et alimentorum debetur, 1242, 1285, 1418; —
 — facta in pacto ineundo in dubio pro arrha, non
 pro mulcta poenitentiali habetur, 908 — 910; —
 quando propter opus jussum peti valeat, 1156.

Apocha, forma ejus, 1426; — assignantem ab omni obligatione liberat, 1407; — cautela est, exarationem ejus praeter restitutionem chirographi exigere, 1428; — an ex apocho de soluta sorte capitali solutio usurarum, et ex apocho pro soluto recentiori debito solutio debiti antiquioris praesumenda sit, 1427, 1429 et 1430.

Appertinens vel *Appertinentia*, quid sit, 294; — in specie ratione praediorum, stagnorum, 295 et 296; — et aedificiorum, 297.

Applicatio legum ad quaestiones juris, quomodo fieri debeat, 6—8.

Apum examina, quatenus objectum occupationis sint, 384.

Aqua, jus eam ducendi vel hauriendi, V. *Servitutes*.

Arbiter, constitutio ejus medium est, contentiosas divisiones decidendi, 835, 841 et 842; — speciale mandatum requirit, 1008; — pactum de arbitro constituendo determinatur in codice judiciario, 1391.

Arbitrium, quando pacti adimpletio, si tempus ejus arbitrio reservatum fuit, exigere possit, 904; — ejus defectus de regula liberat ab obligatione damnum reparandi, 1306; — an actus merae facultatis praescriptioni obnoxii sint, 1459.

Arbor, unde dominium ejus inter confines dijudicetur, 421. V. *Rami*.

Arca. V. *Repositorium*.

Argenti legatum, quid in se comprehendat, 679.

Argumenta juris solutori debiti alieni tradenda sunt, 1358.

Arma gentilitia, eorum uxor, 92; — et liberi legitimi participes fiunt, 146; — ex illis derivatur praesumptio dominii, 854.

Armarium. V. *Repositorium*.

Arrestatio injusta. V. *Laesio*.

Arrha, ejus notio et effectus, 908 — 911.

Ars, qui artem publice profitetur, quae specialem diligentiam requirit, obligatur defectum ejus praestare, 1299.

Artifices mercede conducti secundum praescripta locationis conductionis operarum judicantur, 1163.

Artis periti. V. *Rei periti*.

Ascendentes et descendentes inter se matrimonium contrahere nequeunt, 65; — eorum jus succedendi ab intestato, 735 et seq. V. *Parentes*; *Avi*;

Liberi:

Assecurationis contractus, ejus objecta; et jura orientia, 1288 — 1291; inde praescripta ratione assecurationum maritimarum continentur in legibus nauticis, 1292.

Assignatio, quomodo fiat, 1400; — quando plena et minus plena, 1401 et 1402; — ejus effectus ante et post acceptationem assignatarii vel assignati, 1403 — 1409; — exceptio apud mercatores, 1410.

Attentio. V. *Diligentia*.

Auctio publica. V. *Licitatio*.

Auctor, de contractu inter eum et librarium. V. *Operae*.

Auctoritas propria et excessio moderaminis inculpatae tutelae de regula injustae sunt, 19 et 344.

Auri legatum, quid in se comprehendat, 679.

Auxilium, heres necessarius testatori calamitate presso auxilium nullum ferens exheredari potest; 768 et 769.

Aversionem (Per), an in alienatione ita facta evictionis praestatio locum habeat, 930; — quatenus ita acceptans periculum suscipiat, 1049, 1064; — in locatione conductione, unde labore tantum utilitas habetur, si per aversionem inita est, conductor, exceptis oneribus hypothecariis, omnia reliqua suscipit, 1099; — emptio venditio hereditatis per aversionem. V. *Hereditatis emptio venditio*.

Avia, paterna tutrix est legitima, 198; — adjuvatur vero per contutorem, 211. V. *Contutor*, *Avi*.

Avi aviaequae de regula sub nomine parentum comprehenduntur, 42; — obligatio eorum sustentata

tionem nepotum in subsidium suscipiendi, 143; —
constituendi dotem, 1220; — vel illud tribuendi,
quod ad instructionem rei familiaris requiritur,
1231; — jus eorum succedendi ab intestato,
738 — 740.

Avunculus, cum eo validum patrimonium iniri ne-
quit, 65.

Avus legitimus est tutor nepotis, 198. V. *Avi*.

B.

Bannum ecclesiasticum. V. *Proclamatio*.

Baptizatorum liber. V. *Natorum*.

Bellicum damnum, distributio ejus fit ab instantiis
politicis secundum specialia praescripta, 1044.

Bellum, quando graviter in eo vulnerati mors prae-
sumenda sit, 24; — calamitas per bellum orta
jus tribuit remissionem mercedis locationis con-
ductionis petendi, 1104 — 1106, 1133 et
1134; — ejus effectus quoad praescriptionem,
1496.

Beneficium cedendarum actionum, V. *Fidejussor*;
— competentiae, V. *Competentia*, *Alimenta*;
— divisionis, V. *Fidejussor*, *Divisio*; — inven-
tarii, V. *Hereditatis possessionis capio*; —
ordinis, V. *Fidejussor*.

Bilancia, quatenus ab ordinaria rationum redditione liberet, 239 et 1200.

Bilaterales contractus, quid sint, 864; — in eis verba ambigua contra eum declarantur, qui illis usus est, 915.

Bodmeriae contractus, de eo constituunt leges nauticae, 1292.

Bona fides, ejus effectus ratione validi matrimonii, 160; — bonae fidei possessor, 326; — in possessione praesumitur, 328; — effectus bonae fidei quoad jura possessionis, 329 et seq.; — quoad inventionem, 393; — accessiones, 415. — 419; — acquisitionem dominii, 367 et 368; — et usucapionem, 1463 et 1477.

Bona publica, contra eorum administratores currit tantum extraordinaria praescriptio, 1472 et 1485.

Bonitas crediti, quatenus cedens de ea teneatur, 1397 — 1399.

Bonum publicum jus inducit exigendi, ut dominium privatum erga indemnitate cedatur, 365.

Bubula pecus, quando morbus aut mors ejus jus ad evictionis praestationem tribuat, 925 et seq.

C.

Caduca hereditas quando sit, et cui cedat, 760.

Caducum praedium, quatenus dominus directus

illud in alios transferre obligetur, constitutiones politicae determinant, 1149.

Calculus, error in calculo nec tutori, nec minorenni detrimento esse potest, 242; — item neutri transigentium, 1388.

Calumnia. V. *Laesio*.

Cambialia negotia. V. *Mercantiles res*.

Cambii jus, quando praescribatur, determinat constitutio cambialis, 1492.

Camerales res. V. *Objectum*.

Cameralia bona nonnisi praescriptione extraordinaria sex aut quadraginta annorum usucapi possunt, 1472.

Canon. V. *Merces locationis conductionis*.

Capitale. V. *Sors*.

Captio ferarum, quatenus species occupationis sit, 383; — servitus feras capiendi ex principiis juris pascendi determinatur, 503. V. *Occupatio*.

Captivum reddere aliquem privata auctoritate, V. *Laesio*.

Carceres ad durissimos vel duos condemnati durante poenae tempore validum matrimonium inire nequeunt, 61; — et a curatore defenduntur, 279; — quatenus pacisci valeant, determinat codex poenalis de criminibus, 868.

Castigationis jus parentum, 145; — tutoris, 217.

Casus, quatenus possessor de eo teneatur, 335, 338;
 — quando creditor pignoratitius, 460; — extra-
 ordinarii jus tribuunt remissionem mercedis loca-
 tionis conductionis exigendi, 1104 — 1108, 1133
 et 1134; — quatenus mandatario reparationem
 damni casualis petere fas sit, 1015; — merus casus
 nocet ei, in cuius patrimonio aut persona locum
 habuit, 1311. V. *Periculum, Damnum.*

Catholici, inter personas catholicas matrimonium
 sola morte dissolvitur, et aequè indissolubile est,
 modo alterutra tantum pars tempore initi matri-
 monii religioni catholicae addicta fuit, 111. V.
A catholicis.

Caupones de rebus peregrinantium in caupona re-
 ceptis similiter atque depositarius cavent, 970 et
 1316.

Causa. V. *Obligationes accessoriae, Motivum,*
Finis.

Causarum defensor pro suscipienda defensione sibi
 determinatam remunerationem stipulari nequit, nec
 causam sibi commissam redimere, 879; — ad re-
 lationem ipsius cum cliente praescripta de locatione
 conductione operarum applicanda sunt, 1163.

V. *Operae.*

Cautio legitima, ratione crediti pupillaris, qualis
 sit, 230; — tutor de regula ad cautionem de se-

euritate patrimonii pupillaris praestandam non obligatur, 237; — ast securitati activorum pupilli prospiciendum ei est, 236; — cautio ob exstructionem vel demolitionem alicujus operis, aut ob imminentem ruinam, 341 — 343; — usufructuario quoque et usuario cautio de regula praestanda non est, 520; — an legatarius cautionem exigere possit, 688; — cautio praestatur per intercessionem tertii pro debitore vel per pignus, 1343; — quomodo in regula praestanda sit, 1373; — argumenta juris et securitatis remedia ei, qui alienum debitum solvit, tradenda sunt, 1358.

Cavationes, quatenus in pariete communi fieri possint, 855.

Cedens. V. *Cessio*.

Census, ejus pensitatio continua dominium divisum nondum probat, 360; — an possessor fideicommissi fundos erga census distribuere possit, 633 et 634.

Cessatio patriae potestatis, 172 — 178; — tutelae et curatellae, 249 — 260 et 283; — possessionis, 349 — 352; — domini, 444; — juris pignoris, 467 — 469; — servitutum, 524 — 529; — jurium et obligationum in genere. V. *Sublatio*, *Tempus*; — cessatio promissi intra certum tempus non acceptati, 862; — pactorum in genere, 917 — 920; — fidejussionis, 1363 — 1367; — sub-

latō jure pignoris jus principale propterea non cessat, 467.

Cessio crediti pupillaris non potest a tutore propria auctoritate fieri, 233; — crediti, quid sit, 1392; — ejus objecta, 1393; — effectus, 1394 — 1396; — quatenus cedens ad evictionis praestationem teneatur, 1397 — 1399; — exceptio quoad cessionem necessariam, 1422 et 1423; — quatenus contra cessionarium jus compensationis locum habeat, 1442.

Clerici, quatenus a matrimonio exclusi sint, 63 et 94; — aut a suscipienda tutela vel curatela excusare se possint, 195 et 281; — successio ab intestato in hereditatem clericorum per constitutiones politicas determinatur, 761; — an communitates ecclesiasticae vel earum membra succedendi capacia sint, leges politicae determinant, 539. V. quoque *Religiosi*.

Chirographa, forma eorum, ut plenam probationem faciant, 1001; — pupillorum accipiuntur in custodiam judicalem, 229; — in quemlibet exhibentem scripta objectum rei vindicationis non sunt, 371; — et sola traditione jam ceduntur, 1393; — quando sub legato repositorii comprehendantur, 677; — exaratio novi chirographi novatio non est, 1379; — chirographum solventi debet resti-

tui, 1428; — possessio ejus sine apocha praesumptionem solutionis praestitae fundat, *ibid.*

Chirographa publica objectum mutui sunt, 985, 991; — quomodo tale mutuum restituendum sit, 990. V. praecedentem art.

Chirurgus, per eum probatur impotentia conjugale debitum praestandi, 100; V. quoque *Rei periti*; — pro suscipienda curatione valide aliquid sibi stipulari nequit, 879; — ei praescripta de locatione conductione operarum applicanda sunt, 1163. V. *Operae*.

Christiani, christianae religioni non addicti cum christianis matrimonium inire nequeunt, 64, 94; — nec in ultima voluntate christiani testes esse, 593; — desertio religionis christianae ratio exhereditationis est, 768 et 769.

Circulare officium. V. *Praefectura circuli*.

Citatio. V. *Edictum*.

Cives. V. *Civitatis membra*.

Civici libri. V. *Libri publici*, *Intabulatio*, *Praenotatio*.

Civile jus, ejus definitio, 1; V. *Jus*, *Codex*.

Civilis lex. V. *Lex*.

Civitatis jus plenum usum jurium civilium tribuit, 28; — quomodo acquiratur, 28 — 30; — quomodo amittatur, 32.

Civitatis membra, quatenus etiam extra territorium civitatis legibus hujus civitatis subsint, 4.

Clam, qui clam possessionem irrepit, vitiosus est possessor, 345.

Clausula intabulandi, h. e. consensus domini ad inscriptionem in libros publicos, in quantum necessaria sit, 433—435.

Coactio ad ultimae voluntatis declarationem jus succedendi perimit, 542; — quando pactum invalidum reddat, 870 et 875. V. *Metus*.

Codex civilis universalis sub die 1. Junii 1811 promulgatus a 1. Januarii 1812 in applicationem venit. *Pat. Promulg.* Per eum abolentur jus commune, pars prima codicis civilis, die 1. Novembris 1786 promulgata, codex civilis pro Galicia promulgatus, simul cum omnibus objecta hujus codicis civilis universalis concernentibus legibus et consuetudinibus. *Ibid.*—ejus divisio principalis, 14.

Codicillus, quid sit, 553; V. *Declaratio ult. vol.*

Coeci sunt testes inhabiles in ultimae voluntatis dispositione, 691.

Coelibatus, quatenus obligatio ad eum per ultimam voluntatem imponi possit, 700.

Cohabitatio illegitima, quando paternitatem ratione prolis illegitimae probet, 163.

Coheredes, ipsis supellex ad patrimonium pupilli

pertinens pro pretio detaxationis concedi potest, 231; — distributio hereditatis inter eos, 555 — 559; — jus ad crescendi eis competens, 560 — 563; — quatenus pro oneribus hereditatis teneantur, 550, 820 et 821; — per successionem debitoris in hereditatem creditoris sui in juribus coheredum nihil mutatur, 1445.

Collaterales, quomodo gradus inter eos computandi, 41; — quibus non liceat, matrimonium inter se contrahere, 65 et 125.

Collatio in legitimam, 787 — 789; — aut in portionem ab intestato delatam, 790 — 794.

Collocatio. V. *Alimenta*.

Commercium, quidquid in commercio exstat, obiectum est aestimationis, 303; — possessionis, 311; — dominii, 355; — juris pignoris, 448; — legati, 653; — pacti, 878 et 880.

Commixtio. V. *Conjunctio*.

Commissa ab actore alteri res, contra tertium bonae fidei possessorem vindicari nequit, 367.

Commoda, jura et obligationes bonae et malae fidei possessoris ratione eorum, 330 — 336; — usuarii, 504 — 508; — et usufructuarii, 509 — 512; — cui competant ante traditionem in permutatione vel emtione venditione, 1050, 1064; — in casu restitutionis vi pacti de retroemendo, retrovendendo

vel additionis in diem erga usuras pretii emtionis venditionis compensantur, 1068, 1071, 1085; — quatenus legatario competant, 686; — quomodo in re communi distribuenda sint, 839 et 840; — futura commoda pro certo pretio promissa, an objectum sint emtionis venditionis, vel contractus de re incerta, 1275 et 1276. V. *Fructus*.

Commodans. } V. *Commodatum*.
Commodatarius. }

Commodatum continetur in cap. 20. P. II. Quid sit, 971; — jura et obligationes commodatarii: 1) ratione usus, 972; — 2) restitutionis, 973 — 977; — 3) damni illati, 978 — 980; — 4) sumtuum necessariorum, 981; — restrictio mutuarum actionum, 982; — quomodo depositum in commodatum abeat, 959; — res commodata objectum compensationis non est, 1440; — nec a commodatario, nec ab ejus heredibus usucapi potest, 1462.

Commoratio. V. *Domicilium*.

Communes determinationes jurium personarum et rerum, de illis agit integra tertia pars. Communia jura ratione condominii et aliorum jurium realium.

V. *Communio bonorum*, *Condominium*.

Communio bonorum. Contractus de ea, cap. 27.

P. II. Origo societatis quaestuariae, notio, 1175;

— divisio, 1176 et 1177; — forma eam constituendi, 1178 et 1179; — de praescriptis quoad communionem bonorum universalem, 1180. V.

Dotalia pacta. Effectus contractus et factae collationis, 1181; — sors capitalis, 1182 et 1183; — jura et obligationes sociorum: 1) collatio ad sortem capitalem, 1184; — 2) cooperatio, 1185 — 1187; — 3) decisio rerum socialium, 1188; — 4) adnumeratio ad sortem capitalem, 1189; — 5) administratio negotiorum commissorum, 1190; — 6) damni praestatio, 1191; — 7) distributio lucri, 1192 — 1196; — 8) detrimenti, 1197; — 9) redditio rationum, 1198 — 1200; — relatio erga extraneos, 1201 — 1204; — dissolutio societatis 1205 — 1214; — divisio rei communis, 1215; — applicatio ad societates mercantiles, 1216; — inter conjuges pactum inendum est et simul consignatio rite conficienda, si communio tantum praesens aut futurum tantum patrimonium spectat, 1233; — effectus hujus communitatis in genere, 1234 et 1235; — in specie, si in libris publicis inscripta fuit, 1236.

Communio crediti et debiti, 888 — 890; — si plures personae rem divisibilem alicui simul promittunt, aut illo promittente acceptant; tam creditum quam debitum pro rata dividitur, 888 et

889; — contrarium valet, si res indivisibilis est, 890.

Communitates, quatenus sub speciali cura sint, leges politicae determinant, 21 et 27; — quomodo fides possessionis earum dijudicetur, 337; — quamdiu ipsis jus servitutis alicujus competat, 529; — in quantum ipsae et earum membra pactum inire possint, ex earum constitutione et legibus politicis intelligendum est, 867; — quando exspiret mandatum ab ipsis datum vel acceptum, 1023; — exceptiones ratione communitatum quoad praescriptionem, 1472 et 1485; — jus contra omnia membra communitatis alicui competens non praescribitur, licet tantum contra aliqua exercitum fuerit, 1482. V. *Societas*, *Statuta*.

Communitatis res, communitatis patrimonium, notio, 288; — contra administratores ejus tantum extraordinarium tempus praescriptionis locum habet, 1472 et 1485. V. *Patrimonium*.

Compensatio, quatenus, quicum effectu, ratione quarum obligationum locum habeat, 1438 — 1440 et 1443; — et inter quos creditores et debitores, 1441 et 1442; — jus compensationis obligationem rem conductam restituendi non tollit, 1109.

Competentia, beneficium juris competentiae, quo

gaudet debitor principalis, fidejussori non prodest, 1354; — jus competentiae donantis, 947.

Complices, quatenus ad damnum reparandum teneantur, 1301 — 1304.

Compositiones musicae, pactum de earum divulgatione. V. *Operae*.

Computari potest tempus praescriptionis antecessoris ad praescriptionem successoris, 1493.

Concubitus. V. *Cohabitatio*.

Concursus creditorum respectu patrimonii mandantis vel mandatarii tollit mandatum, 1024; — ille, de cuius bonis concursus publicatur, e societate quaestuararia excludi potest, 1210; — post ejus publicationem subsequuta contestatio mariti de accepta dote contra creditores probationem nullam efficit, 1226; — concursus de patrimonio alterutrius conjugis exortus communionem bonorum tollit, et rationem divisionis patrimonii, uti in casu mortis, suppeditat, 1262; — edictus de patrimonio mariti jus tribuit usumfructum vidualitii postulandi, 1260; — exortus de patrimonio uxoris in pactis dotalibus nihil mutat, 1261; — de patrimonio debitoris principalis publicatus adimit fidejussori beneficium ordinis in interpellatione, 1356; — jura prioritatis creditorum in eorum concursu, et in quantum contra massam obaerati compensatio

locum habeat, determinat modus procedendi in casibus cridae, 470 et 1439.

Condemnati. V. *Carceres, Criminis rei.*

Condictio causa data, causa non secuta, 1048; — ex turpi vel injusta causa, 1174; — indebiti, V. *Solutio*; — sine causa, 1435; — ex lege. V. *Lex.*

Conditio (Bedingung), notio ejus, 696; — an matrimonium invalidum reddere possit, 59; — ultimae voluntati adjecta, 696 — 712; V. *Restrictio ultimae voluntatis*; — adjecta pacto successorio, 1251; — quando et qualem effectum in pactis generatim habeat, 898 — 900. V. *Adjectitia pacta.*

Conditio vel ordo (Stand), sponsi et sponsae in proclamatione exprimi debet, 70; — nec minus conditio conjugum, eorum parentum et copulationis testium in libris copulatorum, 80. — Jura conditionis mariti competunt uxori, 92; — prolibus legitimis, 146; — adoptivis vero parentum nobilium tantum cum consensu Imperantis, 182; — quatenus legitimatis, 160 — 162.

Condominium et communio aliorum jurium realium, cap. 16. P. II. Notio et origo communio- nis, 825 — 827; — jura communia consortium, 828; — jura consortis in suam portionem, 829

— 832; — jura consortium in re communi: a) ratione sortis capitalis, 833 — 838; — b) utilitatis et onerum, 839 et 840; — c) divisionis, 841 — 849; — renovatio limitum, 850 — 853; — communio praesumpta, 854 — 858; — condominium rerum conjunctarum, 415; — arboris in confinio, 421; — jus divisionem rei communis impugnandi, intra tres annos expirat, 1487; — obligatio ad divisionem rei communis praescribi nequit, 1481. V. quoque *Dominium*.

Conductor de regula emtori rei locatae conductae cedere debet, 1120 et 1121.

Confessio conjugum non probat invaliditatem matrimonii, 99.

Confidejussores in solidum tenentur, 1359; — dimissio unius confidejussorum dimisso contra reliquos confidejussores non prodest, 1363.

Confirmatio jurium et obligationum, de ea agit cap. 1. P. III. Ejus species juridicae: 1) intercessio tertii, 1343 et 1344; — a) ut fidejussoris, 1346; — b) ut debitoris conjuncti, 1347; V. *Fidejussor*, *Conjuncti debitores*; — 2) contractus pignoris, 1368 — 1374. V. *Pignus*.

Confusio. V. *Conjunctio*.

Conjugale debitum, obligatio conjugum ad illud praestandum, 90.

Conjuges, jura et obligationes eorum, unde determinanda sint, 89; — praecipua eorum jura personarum, 90—92; — quoad vinculum soluti, sub qua cautela et limitatione sese iterum conjungere aut novum matrimonium inire possint, 118—121; — quoad jura rerum eorum; V. *Dotalia pacta*. — Jus eorum succedendi ab intestato, 757—759; — jus ad legitimam ipsis non competit, sed ad sustentationem convenientem deficientem, 796; — cuilibet conjugi plenum dominium in patrimonium suum ante matrimonium vel durante eo acquisitum, competit, 1237; — in dubio praesumitur, aequatum a marito factum esse, *ibid.* — et uxorem ei administrationem patrimonii sui commississe, 1238; — quin ille obligetur de percepta utilitate rationes reddere, 1239; — quae obligatio etiam uxori non incumbit, quoad usumfructum ab ea marito cessum, sed ab ipsa perceptum, 1240; — limitatio horum jurium in periculo detrimenti aut malae administrationis, 1241; — effectus concursus creditorum respectu patrimonii alterutrius conjugis quoad *Dotalia pacta*, 1260—1262; — inter conjuges, quamdiu in matrimoniali conjunctione sunt, usucapio vel praescriptio locum non habet, 1495; — conjux heredis vel legatarii validus testis in ultimae voluntatis dispositione

non est, 594. V. *Separatio, Dissolutio matrimonii, Nullitatis declaratio.*

Conjugicidium, quando matrimonii impedimentum sit, 68, 94. V. *Homicidium.*

Conjuncti creditores, quale jus ipsis competat, si rem divisibilem; et quale, si indivisibilem exigere possunt, 889 et 890. V. *Communio crediti et debiti.*

Conjuncti debitores, quomodo solvere obligentur, si res divisibilis; et quomodo, si indivisibilis est, 889 et 890; — effectus communionis debiti, 1347. V. *Communio crediti et debiti.*

Conjunctio, quatenus accessionem efficiat, 414 — 419; — praedii servientis et dominantis in una persona servitutem pro perpetuo non tollit, 526; — conjunctione juris et obligationis in una persona ambo exspirant, 1445 et 1446. V. quoque *Reconjunctio.*

Connata jura. V. *Personarum jura.*

Consanguinei minorennis praecipuo jure gaudent, neglectioem aut abusum patriae vel tutoris potestatis denunciandi, 178, 217; — ipsis obligatio incumbit, constitutioni tutoris vel curatoris prospiciendi, 189; — consanguinei proximi sexus masculini legitimi sunt tutores, 198; — eis jus ad contutelam competit, 211; — et fas ipsis est

petere, ut tutela eis cedatur, 259; — propter sustentationem pupilli egeni rogandi sunt, 221; — propter continuationem tutelae vel concedendam veniam aetatis percipiendi, 251 et 252; — quis nomine consanguineorum in legatis veniat, 682; — quibus jus succedendi ab intestato competat, 730 — 751.

Consanguinitas, quid sit, 40; — computatio graduum ejus, 41; — quatenus matrimonii impedimentum, 65 et 94; — exceptio respectu judaeorum, 125; — quae consanguinitas cum herede vel legatario a testimonio in ultimae voluntatis dispositione excludat, 594; — liberi illegitimi jurebus consanguinitatis destituuntur, 165.

Consensus declaratio in matrimonium solemnis, quomodo fieri debeat, 75 — 79; — monumentum ejus durable, 80 — 82; — si ab impedimento tempore contracti matrimonii existentis dispensatio conceditur, consensus declaratio repetenda est, 88; V. quoque *Judaei*; — consensus mutuus pactum efficit, 861; — consensus defensoris de regula ad negotia obligatoria pupilli vel curandi requiritur, 49 — 51, 244 — 248, 282; 805, 865 — 867; — quomodo ad validitatem pacti comparatus esse debeat, 865 — 877; — in specie in contractu matrimonii, 48 — 59, 75 et seq.;

- quatenus per eum pactum dissolvi possit, 920;
 — consensus domini directi ad alienationem domini utilis non requiritur, 1140.

Consilii auctor in regula tantum de eo damno tenetur, quod sciens alteri dedit. Exceptio obtinet quoad artis peritos erga remunerationem consilium praebentes, 1300.

Consignatio. V. *Inventarium*.

Consolidatio. V. *Conjunctio*.

Consortes rei communis, de eorum juribus, V. *Communio*; — alicujus juris vel obligationis, V. *Communio crediti et debiti*; — ignotis negotii alicujus consortibus curator constituitur, 276.

Constituti publici ad gestionem certorum negotiorum obligantur negotium ipsis delatum suscipere, aut sine mora repudiare, 1003; — remunerationem, etsi expresse conventa non fuerit, exigere possunt, 1004.

Constitutio provinciae, ad eam respiciendum est quoad jus laudemium exigendi, 1142; — porro in determinatione relationum inter praediorum dominos et subditos, 1146.

Constitutiones. V. *Dispositiones*, *Leges*, *Statuta*.

Constitutum debiti alieni, 1349. V. *Alienae obligationes*; — possessorium, V. *Possessio*.

Consuetudines eatenus tantum obligant, quatenus

leges ad illas provocant, 10; — consuetudo aut mos modum determinat inventionem publicandi, 389 et 390; — item tempus pasturae, 501.

Contestatio debiti cessi ad solutionem obligat, 1396.

Contrados ad augendam dotem promittitur, 1230.

V. *Dotalia pacta.*

Contractus. V. *Pactum.*

Contractus de re incerta. Cap. 29. P. II. Quid sint, 1267; — ratione eorum remedium ob laesionem ultra dimidium locum non habet, 1268; — eorum species, 1269: — 1) sponsio, 1270 et 1271; — 2) lusus, 1272; — 3) sortitio, 1273; — lotteriae a civitate institutae secundum praescripta sponsionis et lusus dijudicandae non sunt, 1274; — 4) emptio venditio spei, 1275 et 1276; — in specie cuxae, 1277; — aut hereditatis, 1278 — 1283; — 5) redditus annuus vitalis, 1284 — 1286; — 6) societates sustentationis causa initae, 1287; — 7) contractus assecurationis, 1288 — 1291; — 8) bodmeria et assecurationes maritimae, 1292.

Contributiones legales ad instituta publica ex hereditate praestandas determinant constitutiones politicae, 694; — quatenus socii ad plus contribuendum cogi possint, 1189.

Contutor matri vel aviae additur, 211; — ejus jura

et obligationes, 212, 215, 255; — de regula tutor nominandus est, si tutrix a tutela discedat, 215.

Conventio de pacto futuro, quando obligationem producat, 936. Confer: *Punctatio*.

Copulatio, quando et quibuscum cautelis instituenda sit, 75 — 82; — quando et quomodo reiterari debeat, 88. V. quoque *Judaei*.

Copulatorum libri, de qua re et quomodo gerendi sint, 80 — 82, 88, 122, 128 — 131.

Corporales res, 292.

Corporationes. V. *Communitates*.

Corpus. V. *Communitates*, *Laesio corporalis*.

Correalitas heredum, 550, 820 et 821; — plurium debitorum, 891; — correalitas credendi, 892; — effectus solutionis vel liberationis in casu correalitatis, 893 — 896; — in societate mercatoria praesumitur, 1203; — ex factis injustis, 1302.

Corruptio foeminae obligationem damni praestandi inducit, 1328.

Credi pecunia vel merces an vectoribus vel famulis possint, 1031.

Credita, licet intabulata, pertinent ad res mobiles, 299; — tutor ea sine consensu iudicii cedere nequit, 233; — quae securitate instructa non sunt, secunda reddere aut repetere obligatur, 236; —

symbolice tradi possunt, 427; — titulum ad jus pignoris acquirendum per se non tribuunt, 449; — tantum obligationes ex creditis intabulatis in novum rei acquirentem transeunt, 443; — quomodo creditum legari possit, 663 — 668; — et legatum tacite revocetur, 724 et 725; — ex quibus creditis obligationes in heredem transeant, 548; — obligationum rei inhaerentium evictio semper praestanda est, 928; — quatenus cedens de veritate et bonitate crediti teneatur, 1397 — 1399; — jura, quibuscum facultas actionem instituendi conjunctum non est, 1271 — 1273; — solutio debiti ex tali jure repeti nequit, 1432 et 1433; — jura ab altero quidpiam exigendi generatim triginta annis praescribuntur, 1479.

V. *Solutio, Creditores.*

Creditores hereditatis de satisfactione aut securitate sua ipsi solliciti esse debent, et hoc adhuc ante additionem hereditatis facere possunt, 811; — separationem hereditatis a patrimonio heredis ante additionem postulare ipsis liberum est, 812; — convocatio eorum ad jura sua insinuanda et demonstranda, 813 et 815; — successio debitoris in hereditatem creditoris sui eorum jura non mutat, 1445; — jura sua etiam contra emptorem hereditatis prosequi possunt, 1282; — praesudicium ipsis factum jus tribuit donationem

revocandi, 953; — jus ipsis competens, si per contractum de rebus vitalibus a debitore suo initum damnum sentiunt, 1286. V. quoque *Mutum, Adimpletio, Credita, Solutio*. — Jura creditorum fideicommissi, 642.

Crida, V. Concursus creditorum.

Crimina obstant acquisitioni juris civitatis, 29; — rationes sunt separationis, 109; — et inter conjuges christianos acatholicos dissolutionis matrimonii, 115 et 116; — quando exheredationis, 768 et 769; — crimen, propter quod fiducia perditur, a societate quaestuararia excludit, 1210. V. *Transgressiones*.

Criminis rei, quatenus ad matrimonium validum ineundum inhabiles sint, 61 et 94; — per condemnationem ad carceres ultra unum annum patria potestas suspenditur, 176; — criminis condemnati a tutela vel curatela excluduntur, 191 et 281; — quatenus inhabiles sint ad testandum, 574; — aut ad testimonium praestandum in ultimae voluntatis dispositione, 592; — quatenus pacisci possint, codex poenalis de criminibus determinat, 868; — propter fiduciam perditam a societate quaestuararia excludi possunt, 1210; — quatenus ille, qui criminis reo diverticulum praebet, propter damnum ab eo causatum responsabilis sit, 1314 et 1315.

Culpa, quid sit, 1294, 1297; — consectorium
damni inde enati, 1295, 1323 et 1324. V. *Ne-*
gligentia, *Indemnitas*.

Cultura. V. *Oeconomia*.

Cura corporis prolium praecipue matri incumbit,
141; — quinque prolium excusata tutela, 195.

Curandi illi vocantur, qui ad res suas gerendas ex
alia ratione, quam propter minorennitatem inha-
biles sunt, 188 et seq. — sine consensu defen-
soris sui validum matrimonium contrahere ne-
queunt, 49, 94 — 96; — quatenus consensu
defensoris opus habeant ad separationem a toro
et mensa, 106; — aut ad ineundum pactum in
genere, 865; — quatenus valeat pactum succes-
sorium ab eis in initum, 1250; — quatenus possint
valide solvere, 1421; — aut solutionem accep-
tare, 1424; — solutio quoque indebiti scienter
ab eis facta, vel solutio talis debiti, unde jus
actionem instituendi non oritur, repeti potest, 1433;
— quatenus quoad praescriptionem speciali jure
gaudeant, 1494 et 1495. V. quoque *Pupilli*,
Curator.

Curatela. V. *Curator*.

Curator rebus gerendis eorum constituitur, qui ipsi
ad illarum administrationem ex alia ratione, quam
propter minorennitatem inhabiles sunt, 188, 269;

— differentia inter curatorem et tutorem, 188;
 — casus constituendi curatoris, 113, 121, 270
 — 279, 690, 811; — modus eum constituendi,
 280; — excusatio a curatela, 281; — jura et
 obligationes curatorum, 282; — finis curatelaе,
 283; — ad defensionem fideicommissi curator
 constituendus est, 630; — qui curatelaе subji-
 citur, e societate quaestuararia excludi potest, 1210.

V. *Pupilli.*

Custodia, neglectio custodiae debitae obligat ad re-
 parationem damni inde orti, 1309. V. *Cura*,
Depositum.

Cuxa, emptio venditio ejus ad contractus de re incerta
 pertinet, 1277. V. *Fodinae.*

D.

Damnum, quid sit et quomodo a lucro cessante dif-
 ferat, 1293; — causae, unde oritur, 1294;
 — minorennis quoque respectu damni reatu suo
 dati obligatur, 248; — de obligatione tutorum
 vel curatorum et judicii pupillaris damnum pupil-
 lorum vel curandorum reparandi, 202, 203, 210,
 264, 265 et 282. V. *Tutela*; — reparationem
 damni etiam ille petere potest, qui ad recessum
 a sponsalibus, aut ad invaliditatis matrimonii de-

clarationem justam ansam non dedit, 46 et 102; — de obligatione malae fidei possessoris damnum reparandi, 335; — item simulati possessoris et ejus, qui dolo possidere desiit, 377 et 378; — reparatio damni facti occasione persecutionis animalis, 384. V. *Indemnitas*.

Datio in solutum de regula non nisi cum consensu creditoris locum habet, et negotium bilaterale est, 1413 et 1414.

Datum, loci et temporis adscriptio, an in ultima voluntate necessarium sit, 578.

Debita magna minorennis ratio sunt patriam potestatem continuandi, 173; — parata pecunia minoris imprimis solvendis debitis impendenda est, 230; — debita pro prole majorenni soluta in portionem legitimam vel hereditariam ab intestato delatam conferuntur, 788 et 790; — an solutio debiti per partes acceptanda, et quale ex diversis debitis pro sublato habendum sit, 1415 et 1416; — an apocha pro soluto recentiori debito exarata solutionem antiquioris debiti probet, 1429 et 1430. V. *Creditum*, *Solutio*, *Compensatio*, *Sublatio*.

Decisio causae, deficiente legis dispositione ex naturalibus juris principiis petenda est, 7. V. *Sententiae judicis*.

Declaratio ultimae voluntatis, de ea agit cap. 9.

P. II. Notio, 552; — requisita: forma interna testamentorum; heredis institutio; codicillorum: aliae dispositiones, 553; — distributio hereditatis, 554—558. V. *Hereditas*. — Qui heredes pro una persona habeantur, 559; — jus accrescendi, 560—563; — quomodo declaratio comparata esse debeat, 564 et 565; — rationes inhabilitatis testandi: 1) defectus mentis integrae, 566 et 567; — 2) prodigalitates declaratio, quatenus, 568; — 3) aetas immatura, 569; — 4) error essentialis, 570—572; — 5) vota solemnia, 573; — 6) gravis poena criminalis, 574; — ex quo tempore validitas ultimae voluntatis dispositionis iudicanda sit, 575 et 576; — forma externa ultimae voluntatis declarationis, 577: — 1) extrajudicialis scriptae, 578—584; — 2) extrajudicialis nuncupativae, 585 et 586; — 3) judicialis, 587—590; — testes inhabiles in ultimae voluntatis dispositionibus, 591—596; — de eiusmodi dispositionibus privilegiatis, 597—600; — invaliditas ultimae voluntatis dispositionum solemnitatibus destitutarum, 601; — an pacta successoria valeant, 602; — qui testatorem ad declarandam ultimam voluntatem vi aut dolo impulit, aut in ea declaranda impedivit, aut decla-

ratam suppressit, ad succedendum inhabilis est, 542; — quatenus ultimae voluntatis dispositio objectum transactionis esse possit, 1383; — jus ultimae voluntatis declarationem impugnandi intra tres annos expirat, 1487. V. *Restrictio, Sublatio, Testamentum.*

Declaratio voluntatis in genere aut expresse aut tacite fieri potest, 863; — qualis ad validitatem pacti requiratur, 869—876; — solemnis declaratio consensus in matrimonium essentialis est, 69 et 94; — quomodo fieri debeat, 75 — 79; — declaratio majorennitatis. V. *Majorennitas.* — Quomodo mera declaratione traditio fieri possit, 428; — declaratio heredis. V. *Aditio hereditatis.*

Defectus corporis, quatenus rationem ad separationem a toro et mensa contineant, 109; — corporis vel animi defectus, qui inhabilitatem ad negotiorum administrationem inducunt, prorogant patriam potestatem, 173; — aut tutelam, 251; — constitutionem curatoris necessariam reddunt, 269, 273 et 275; — a tutela vel curatela excludunt, 191 et 281; — defectus, qui facultatem testandi tollunt, 566 et 567; — aut facultatem testimonium in ultimae voluntatis dispositionibus praestandi, 591; — defectus rei, quatenus rationem evictionis praestationis contineant, 923 —

932; — aut recessus a locatione conductione operarum, 1153.

Defensio matrimonii in casu declarandae ejus nullitatis, vel concedendae dissolutionis, 97, 114 et 115; — quando propter evictionis praestationem defensio petenda sit, et quid, si non petatur, 931.

Defensor, maritus est legitimus defensor uxoris suae, 91; — prolium suarum minorennium, 152; — item tutor pupillorum suorum, 243.

Deficientes. V. *Absentes*.

Deformatio corporis. V. *Laesio*.

Delatio juris hereditarii et legati, 536, 545, 684 et 703.

Deliberationis jus in heredes transit, 809.

Delineationes topographicae, pactum circa eas.
V. *Operae*.

Dementes. V. *Rationis usu destituti*, *Curandi*.

Denominatio aut descriptio falsa dispositionem testatoris invalidam non reddit, 571. V. quoque *Nominatio*.

Denuntiatio matrimonii. V. *Proclamatio*.

Depositio judicialis debiti, quando et quicum effectum locum habeat, 1425.

Depositum, de eo agit cap. 19. P. II. Quid sit, 957, 958; — quando in mutuum aut commodatum, 959; — aut mandatam abeat, 960; —

Jura et obligationes depositarii, 961 — 966;
 — et deponentis, 967; — sequester, 968; —
 an depositario merces debeatur, 969; — cau-
 pones, nautae, vectores sicut depositarius cavent,
 970; — res depositae objectum compensationis
 non sunt, 1440; — a depositario et ejus here-
 dibus res depositae usucapi nequeunt, 1462.

Derelinquere rem significat plene ei renunciare,
 362; — dominus rem suam derelinquere potest,
ibid. — ast derelictio praesumenda non est, 388.
 V. *Res.*

Descendentes et ascendentes inter se matrimonium
 inire nequeunt, 65; — eorum jus sibi succe-
 dendi, 732 — 734, et 752 — 755. V. *Parentes,*
Avi, Liberi.

Desertio malitiosa conjugis ratio est separationis,
 109; — et apud acatholicos dissolutionis ma-
 trimonii, 115 et 116.

Desertores militiae, an ad succedendum habiles
 sint, determinant leges politicae, 544 et 770.

Desponsati. V. *Sponsalia, Sponsus.*

Detaxatio. V. *Aestimatio.*

Detentio differt a possessione, 309.

Detentor differt a possessore, 309; — nullum titu-
 lum ad possessionem habet, 318 et 319; —
 quomodo detentor contra plures possessionem pe-

tentes se securum reddere possit, 348; — quomodo detentor aut rem alieno nomine possidens contra rei vindicationem se tueri possit, 375.

V. *Possessio.*

Deterioratio. V. *Damnum.*

Determinationes communes juris personarum et rerum sunt: confirmatio, mutatio, sublatio eorum, 1342. De eis agit integra tertia pars codicis.

Detractio a legatis, an et quatenus locum habeat, 690 — 693. V. *Contributiones.*

Dies, quo matrimonium contractum est, libro copulatorum inseri debet, 80; — dies, quo legata cedunt, 648; — et quando dies legatorum veniat, 685 — 687. V. *Tempus.* — dies secundum legis dispositionem terminus est 24 horarum, 902; — quomodo in acquisitione juris alicujus vel in adimplentione obligationis determinandus sit, 903. V. *Mortis dies.*

Dies venit, inter debitum, cujus dies jam venit, et tale, cujus dies nondum adest, compensatio locum non habet, 1439; — an solutio debiti ideo, quod dies solutionis nondum venerit, repeti possit, 1434.

Dijudicatio causae. V. *Decisio.*

Diligentia, tutor et curator obligantur patrimonium pupilli vel curandi sui tamquam diligentes

patres familias administrare, 228; — intermissio talis gradus diligentiae, qui adhiberi valet, si quis facultatibus animi ordinariis gaudet, in illis actibus, unde laesio iurium alterius nascitur, culpa est et jus tribuit reparationem damni petendi, 1297; — qui munus, artem, quaestum vel officium publice profitentur, aut absque necessitate voluntarie negotium suscipiunt, cujus gestio specialem artis peritiam, aut diligentiam haud ordinariam requirit, defectum earum praestant, 1299. V. quoque *Industria*.

Dimissio e patria potestate, 174, 175; — tutoris, 253—263; — confidejussoris, huic contra reliquos non prodest, 1363.

Directum dominium. V. *Dominium*, *Locatio conductio*. Dominium directum fideicommissi competit possessori et eis, qui ad successionem in illo vocati sunt, 629.

Discessus verisimilis debitoris ex terris hereditariis, quale jus fidejussori tribuat, 1365.

Dispensatio in impedimentis matrimonii, quomodo quaerenda et concedenda sit, 83—87; — ejus effectus, 88; — dispensatio ad ineundum novum matrimonium ante terminum legitimum, 120.

V. *Venia*, *Privilegia*.

Dispositio ultimae voluntatis. V. *Declaratio*.

Dispositiones pro singularibus casibus vel personis factae ad alios casus vel alias personas extendendae non sunt, 12.

Dissolutio matrimonii est penitus facta solutio vinculi matrimonii, 62, 93; — quomodo inter personas catholicas fieri possit, 111; — quatenus per mortis declarationem, 112 — 114; — quomodo inter acatholicos, 115 et 116; V. quoque *Judaei*; — quomodo lites occasione dissolutionis matrimonii de patrimonio et liberorum sustentatione orientes terminandae sint, 117; — quomodo reconjunctio fieri possit, 118; — qua sub limitatione conjuges vinculo matrimonii soluti ad aliud matrimonium transire possint, 119, 120; — dissolutio in libro copulatum adnotanda, 122; — quomodo educationi liberorum post solutum matrimonium prospiciendum sit, 142; — effectus dissolutionis matrimonii quoad pacta dotalia. V. *Dotalia pacta, Sublatio, Cessatio*.

Divisibilis res, quomodo creditoribus conjunctis et a debitoribus conjunctis praestanda sit, 888 et 889. V. *Communio crediti et debiti*.

Divisio, an inter creditores et debitores conjunctos locum habeat. V. *Communio crediti et debiti*; — an inter confidejussores, 1359; — distri-

butio hereditatis inter plures heredes institutos, 554—563. V. quoque *Successio ab int.*; — divisio rei communis, aut lucri vel damni, quomodo instituenda sit, 839—849, 1192—1197 et 1215; — jus eam postulandi praescribi nequit, 1481.

Divulgatio libri, mapparum geographicarum, delineationum topographicarum, aut compositionum musicarum. V. *Operae*.

Documentum, V. *Instrumentum*.

Dolorum aestimatio propter laesionem corporalem:
V. *Laesio*.

Dolus adhibitus, ut ultima voluntas declaretur, ejus declaratio impediatur vel supprimatur, heredem jure succedendi indignum reddit, 542; — et jus exheredandi tribuit, 770; — possessio dolo inita vitiosa est, 345; — simulatio dolosa habilitatis ad pactum ineundum obligationem satisfactionis praestandae inducit, 866; — idem valet de usu doloso expressionum obscurarum aut actionum simulatorum, 869; — qui ut pactum ineatur dolo efficit, aut promissione ejus, quod fieri nequit, alterum decipit, de noxiis consecutariis tenetur, 874, 878. V. *Error*, *Damnum*, *Propositum*.

Domestici mercede conducti validi testes in ultima

voluntate non sunt, 594; — quatenus quis de reatu inquilinorum teneatur, 1318.

Domicilium, quando jus civitatis tribuat, 29; — facultas personalis peregrinorum dijudicatur secundum leges domicilii sui, et hoc deficiente, loci natalitatis, 34; — sponsorum in proclamationibus et in libro copulatorum memorandum est, 70, 80; — ex eo determinatur, ubi proclamatio et solemnis consensus in matrimonium declaratio fieri debeant, 71, 75, 81 et 82; — uxor teneatur domicilium mariti sequi, 92; — solutiones extra contractus debitae in loco domicilii praestandae sunt, 1420; — domicilium ignotum debitoris principalis jus tribuit immediate fidejussorem conveniendi, 1356.

Dominium, de jure domini agit cap. 2. P. II. Notio domini in sensu objectivo, 353; — subjectivo, 354; — possibilitas objectiva et subjectiva dominium acquirendi, 355 et 356; — plenum et minus plenum, directum et utile, 357 et 358; — species posterioris, 359 et 360. V. *Locatio conductio hereditaria, Emphyteusis, Superficii jus*. — Condominium, 361; — jura domini, 362; — eorum limitatio, 363 — 365; — actiones ex jure domini: 1) rei vindicatio proprie talis, 366; — contra quem locum ha-

beat, 367 et 368; — quid actori probandum sit, 369—371; — 2) actio ex dominio juridice praesumpto, 372—374; — quomodo merus detentor contra rei vindicationem se tueri possit, 375; — consecrarium legale: a) si possessio negatur, 376; — b) simulatae possessionis, 377; — aut c) si quis rem litigiosam dolo possidere desiit, 378; — quid domino restituendum sit, 379; — quomodo dominium adquiratur. V. *Acquisitio*. — Modi, quibus dominium cessat, 444; — dominium rerum mobilium ordinarie intra tres annos usucapitur, 1466; — eodem modo rerum immobilium ab eo, in cuius nomen in libris publicis inscriptae sunt, 1467; — alias nonnisi triginta annorum spatio, 1468, 1472—1477. V. *Praescriptio*.

Dominium in persona (Leibeigenschaft) in his terris non conceditur, 16.

Dominus. V. *Dominium*.

Domus, ejus possessio sine domicilio jus civitatis non tribuit, 31; — appertinentiae domus, 297.

V. *Aedificatio*.

Dona, mandatariis non licet absque consensu mandantis contemplatione negotiorum gestionis a tertio dona accipere; recepta in utilitatem aeraarii pauperum confiscantur, 1013. V. *Donationes*.

Donationes, de eis agitur in cap. 18. P. II. Notio donationis, 938; — quatenus renunciatio donatio sit, 939 et 1381; — donationes remuneratoriae, 940 et 941; — reciprocae, 942; — forma pacti donationis, 943; — et quantitas donari licita, 944; — quatenus donans rei donatae evictionem praestet, 945 et 1397; — irrevocabilitas donatio- num, 946; — exceptiones: 1) ob egestatem, 947; — 2) ob ingratitudinem, 948 et 949; — 3) ob diminutionem sustentationis alicui debitaе, 950; — 4) ob laesionem legitimae, 951 et 952; — 5) ob praejudicium creditoribus factum, 953; — 6) ob supernascentiam liberorum, quatenus, 954; — quae donationes in heredes non transeant, 955; — donatio mortis causa, 956; — donationes in portionem legitimam aut hereditariam non imputantur, 791; — speciale mandatum requirunt, 1008; — donatio a parte desponsata alteri parti desponsatae, vel etiam a tertio alterutri earum contemplatione futuri matrimonii facta, potest, matrimonio absque reatu donantis non subsecuto, revocari, 1247; — donationes inter conjuges secundum generalia principia donationum dijudicantur, 1246; — quod maritus uxori suae ad ornandum dedit, pro donato habetur, 1247; — jus donationem propter ingra-

titudinem revocandi, intra tres annos expirat, 1487.

Dos, quid sit, 1218; — quomodo indeterminate legata proprius determinanda sit, 669—671; — in portionem legitimam et ab intestato delatam imputatur, 788 et 790. V. *Dotalia pacta*. *Dotalia pacta*. Cap. 28. P. II. Notio et objecta eorum, 1217; — 1) dos, 1218; — constituta a sponsa, 1219; — aut ejus parentibus, vel voluntarie, 1220; — vel judicialiter, 1221; — justae rationes eam denegandi, 1222, 1223; — e cujus patrimonio constituta praesumatur, 1224; — stipulatio, traditio et probatio ejus, 1225 et 1226; — objectum dotis, et jus mariti et uxoris respectu ejus, 1227—1229; — cura pro securitate ejus, 1245; — 2) contrados, 1230; — an sponsus vel ejus parentes ad contradotem constituendam, aut posteriores ad id praestandum obligati sint, quod ad instructionem rei familiaris requiritur, 1231; — cautio ob contradotem, 1245; — 3) morgantica promissa intra primos tres annos tradita esse praesumitur, 1232; — 4) communicatio bonorum, 1233; — ejus effectus generatim, 1234 et 1235; — speciatim, si libris publicis inscripta fuit, 1236; — 5) administratio et ususfructus patrimonii originarii

vel acquisiti, 1237 — 1241; — 6) vidualitium, 1242 — 1244; — cautio de vidualitio, 1245; — donationes inter conjuges, 1246 et 1247; — testamenta mutua, 1248; — pacta successoria, requisita ad validitatem pacti successorii, 1249, 1250; — praescriptum de conditionibus adjectis, 1251; — effectus pacti successorii, 1252 et 1253; — cessatio ejus, 1254; — jus advitalitium, 1255 — 1258; — unio prolium, 1259; — separatio patrimonii in casu: 1) concursus creditorum, 1260 — 1262; — 2) separationis a toro et mensa voluntariae, 1263; — aut 3) judicialis, 1264; — 4) nullitatis declarationis, 1265; — 5) dissolutionis matrimonii, 1266.

Dubium quoad quaestionem juris, V. *Juris principia*; — an possessio vitiosa sit vel non. V. *Possessio, Praesumptio*.

E.

Ebrietas ebrium ad testandum inhabilem reddit, 566.

V. *Animi perturbatio*.

Ecclesiastici. V. *Clerici*.

Ecclesiastica bona, contra eorum administratores tantum tempus praescriptionis extraordinarium locum habet, 1472, 1485.

Edere titulum suum possessor de regula non tenetur, 323 — 325.

Edicta publicantur in casu: malitiosae desertionis conjugis, 115; — prolongationis patriae aut tutoris potestatis, 172, 251; — declarationis deficientis usus rationis aut prodigalitatibus, 273; — mortis declarationis, 113, 277; — si quid invenitur, 390, 397; — heres publicationem eorum petere potest ad investigandum statum passivum, 813; — effectus hujusmodi convocationis, 814; — consecarium cautelae hujus intermissae, 815.

Editio nova alicujus libri, an absque consensu auctoris vel absque conventionem cum librario ineundo fieri possit, 1167 — 1169.

Educatio, quid sit, 139; — utrique parenti incumbit, *ibid.*; — in qua religione liberi parentum diversis religionibus addictorum educandi sint, leges politicae determinant, 140; — pater prolem suam impuberem ad vitae genus, quod ipsi convenientem putat, educare potest, 148; — divisio educationis curae durante matrimonio, 141; — aut post ejus separationem vel dissolutionem, 142 et 143; — sumtus in educationem ex patrimonio prolium deprimi possunt, 150; — a parentibus suppeditati postea repeti

nequeunt, 154; — educatio liberorum illegitimorum, cui incumbat, 166—171; — cuilibet fas est, neglectionem educationis vel abusum patriae potestatis medelae ferendae causa iudicio indicare, 178; — educationis pupilli tutor curam habere obligatur, 216; — et haec proxime matri confidenda est, 218; — quid educatio legata in se comprehendat, 672 et 673.

Effundere ex habitatione, si quis inde damnum patitur, illud is praestat, e cujus habitatione effusum quidpiam est, 1318.

Egestas. Liberi parentes suos in egestatem lapsos sustentare obligantur, 154; — donantis, quatenus jus erga donatarium tribuat, 947. V. *Auxilium*.

Emancipatio. V. *Dimissio*.

Emigrantes propria auctoritate amittunt jus civitatis, 32; — exercitium patriae potestatis, 176; — an ad succedendum habiles sint, constitutiones politicae determinant, 544 et 770.

Emphiteuseos contractus species est locationis conductionis. V. *Locatio conductio*.

Emphiteuticum bonum, ejus qualitas tantum per possessionem quadraginta annorum proprio nomine exercitam amittitur, 1474.

Emtionis venditionis contractus, de eo agitur in

cap. 24. P. II. Quid sit, 1053; — ejus requisita, 1054; — pretium debet a) in parata pecunia consistere, 1055; — b) determinatum, 1056, 1058; — et c) legitimum esse, 1059, 1060; — obligationes venditoris, 1061; — et emtoris, 1062, 1063; — periculum et commodum rei venditae, 1064; — emtio rei speratae, 1065, — praescriptum generale, 1066; — species particulares vel pacta adjectitia emtionis venditionis, 1067; — pactum de reemendo, 1068 et 1070; — de retrovendendo, 1071; — jus protimiseos, 1072, 1079; — emtio venditio ad experiendum, 1080—1082; — cum pacto additionis in diem, 1083—1085; — contractus aestimatorius, 1086—1088; — venditio judicialis praecipue secundum codicem judicarium judicatur, 1089; — quando opus jussum pro emtione venditione habendum sit, 1158; — emtio venditio nomine alterius mandatum speciale requirit, 1008; — rumpit locationem conductionem, 1120, 1121. V. *Contractus de re incerta.*

Emtor melior, quando emtio venditio cum pacto additionis in diem sub conditione suspensiva vel resolutive inita sit, 1083 et 1084; — tempus ad jus hoc exercendum, *ibid.*; — quis pro

meliore emtore habendus, et quid in casu dissolutionis contractus praestandum sit, 1085.

Equi, quando morbus aut mors eorum jus tribuat evictionis praestationem exigendi, 925 et seq.

Equipage, quid sub hoc nomine intelligendum, 536, 703.

Error, quando matrimonium invalidum reddat, 57 — 59 et 95; — quando ultimae voluntatis dispositionem, 570 — 572; — aut pactum in genere, 870 — 876; — in specie transactionem, 1385; — jus ex errore in pacto subversante nonnunquam expirat intra tres annos, 1487. V.

Indebiti solutio.

Evictionis praestatio, casus, ubi locum habet, 922 — 930; — conditio, 931; — effectus, 932; — cessatio ejus, 933.

Exanimis nati. V. *Liberi*.

Exceptiones contra validitatem contractus, qui eis renunciare vult, determinate hoc facere debet, 937; — quatenus exceptiones, quibus debitor contra creditorem uti potuisset, contra solutorem quoque locum habeant, 1361; — aut contra cessionarium, 1396; — exceptio praescriptionis a parte opponi debet, 1501. V. quoque *Evictionis praestatio*.

Excusatio a tutela vel curatela, ex quibus ratio-

nibus, 191—195, 281; — quando et ubi inferenda, 201; — consecraria intermissionis, 202, 203.

Executor testamenti, ejus obligationes, 816 et 817.

Exercitium juris. V. *Possessio*, *Praescriptio*.

Exhereditatio, requisita justae exheredationis, 768

— 773; — exheredatus in determinatione legitinae pro non existenti habetur, 767; — revocatio exheredationis, 772; — remedia juris heredis necessarii exheredati vel laesi in legitima, 775; — juste exheredato semper tamen competit sustentatio necessaria, 795.

Expensae. V. *Impensae*.

Experientia, emptio venditio ad experiendum, 1080;

— effectus hujus reservationis, 1081 et 1082.

Expressiones, qui ad alterum circumveniendum

expressionibus obscuris utitur, satisfactionem praestat, 869.

Expromissio. V. *Solutio*, *Assignatio*.

Exspiratio. V. *Cessatio*.

Exstructio aedificii. V. *Aedificatio*.

Extabulatio ex libris publicis tollit possessionem,

350; — requiritur, ut jura intabulata expirent, 444, 469, 526, 1446, 1499 et 1500.

Extranei. V. *Peregrini*.

F.

Fabrica, qui eam instituit, aut particeps ejus est, quin domicilium in nostra civitate habeat, jure civitatis non gaudet, 31; — fabricam tutor sine consensu judiciali nec incipere, nec continuare, aut terminare potest, 233.

Fabricantibus ex negotio commercium spectante sex pro centum tamquam usurae legales debentur, 995.

Facta, quomodo contractus innominati de eis initi judicandi sint, 1173 et 1174; — involuntaria aut aliena, in quantum ad indemnitate praestationem obligent, 1306 — 1310 et 1313 — 1319; — licita, quatenus objectum fidejussionis sint, 1349.

Factores, ad eos praescripta de locatione conductione operarum statuta applicanda sunt, 1163.

V. *Operae.*

Facultas personalis membri civitatis ad negotium juridicum, licet extra territorium civitatis susceptum, secundum leges hujus civitatis judicanda est, 4; — facultas acquirendi in genere, 18; — in specie ad acquisitionem possessionis, 310; — dominii, 355 et 356; — juris hereditarii, 538 — 546; — cui portio hereditatis ad suc-

cessionem inhabili delata accrescat, 560—562;
 — facultas ad contractum ineundum, 861; —
 dolosa ejus simulatio, quando ad satisfactionem
 obliget, 866; — facultas ad usucapionem et prae-
 scriptionem, 1453. V. *Inhabilitas, Arbitrium.*

Falsum, qui hujus criminis condemnatus fuit, testis
 in ultimae voluntatis dispositione esse nequit,
 592.

Familia, sub hoc nomine comprehenduntur ascen-
 dentes cum suis descendentibus, 40; — servitus
 familiae concessa ad omnia ejus membra exten-
 ditur, 529. V. *Fideicommissum, Nomen.* Jura
 familiae in genere in capite 2. et 3. P. I. trac-
 tantur. Reliqua specialia jura membrorum fami-
 liae occasione variarum juris relationum, in qui-
 bus eis fruuntur, enumerantur, 43; — jura
 familiae patris competunt liberis legitimis, 146;
 — non vero illegitimis, 165; — liberi adoptivi
 jura prioris suae familiae retinent, 182 et 183;
 — quae proles ex matrimonio invalido pro-
 creatae a specialibus familiae juribus excludantur,
 160; — legitimatio per rescriptum principis in
 jura membrorum familiae ejus, qui hanc legiti-
 mationem petit, non influit, 162; — jura fa-
 miliae usucapioni vel praescriptioni obnoxia non
 sunt, 1458, 1481; — foundationes familiae et

alia bona et jura communia ejus secundum principia de cummuniione domini tractantur, 849; — per relationes familiae fundantur jura personarum, 15; — relationes familiae oriuntur ex matrimonio, 44.

Famuli et Ancillae, quis sub hac denominatione, si in legato occurrit, intelligendus sit, 683; — quatenus heros suos obligatos reddere valeant, 1027 — 1033; — quatenus herus de eorum reatu teneatur, 1314 — 1318; — eorum relatio ad heros in lege speciali determinatur, 1172.
V. *Operae*.

Favore speciali gaudentes personae ratione temporis praescriptionis, 1454, 1472 et 1485; — qui cum illis in communiione est, eodem favore gaudet, 1473. V. *Beneficium, Privilegium*.

Fenestrarum jus. V. *Servitutes*.

Feoda, de illis tractatur in jure feodali speciatim promulgato, 359.

Ferae in sylvis rebus immobilibus accensentur, 295.

V. *Captio ferarum*.

Fideicommissaria substitutio. V. *Substitutio*.

Fideicommissum familiae, quid sit, 618; — species principales fideicommissorum, 619, 620; — modi, quibus in eis succeditur, 621 — 626; — conditiones in fundatione fideicommissi obser-

vandae, 627; — revocatio foundationis, 628; — praescriptum generale de juribus ad illud vocatorum et ejus possessoris, 629; — jura specialia ad fideicommissum vocatorum, 630; — jura illimitata possessoris, 631; — jura limitata: a) respectu renunciationis et oppignorationis, 632; — b) respectu transmutationis, permutationis, aut locationis conductionis hereditariae, 633, 634; — c) respectu onerationis, 635; — determinatio partis tertiae debitis onerandae, 636; — et valoris boni fideicommissarii, 637; — modus debitorum solutionis, 638, 639; — quatenus successores de debitis teneantur, 640 — 642; — distributio fructuum ultimi anni, 643; — dissolutio et cessatio fideicommissi, 644, 645; — discrimen inter fideicommissa et fundationes, 646; — qualitas fideicommissi tantum per possessionem liberam quadraginta annorum cessat, 1474.

Fidejussio, quid sit, 1346. V. *Fidejussor*.

Fidejussor, quid sit, 1346; — fidejussor indemnitate, 1348; — quis fidejubere possit; 1349; — pro quibus obligationibus, 1350 — 1352; — ambitus fidejussionis, 1353, 1354; — effectus, jura fidejussoris: a) ratione ordinis interpellationis, 1355; — exceptiones, 1356 et

1357; — b) regressus erga debitorem, 1358, 1361; — c) erga confidejussores, 1359; — d) ratione securitatis ex pignore, 1360; — e) fidejussoris indemnitis, 1362; — quis sit fidejussor idoneus, 1374; — modi, quibus fidejussio exspirat, 1363 — 1367; — an fidejussio per novationem cesset, 1378; — si debitor et fidejussor sibi succedunt, in juribus creditoris nihil mutatur, 1445; — quatenus fidejussor pro debito, de quo transactum est, teneatur, 1390. *Fidejussor indemnitis*, quis sit, 1348; — quatenus obligetur, 1362.

Fides mutua est obligatio principalis conjugum, 90; — si vendens rem emtori absque pretio tradit, res in fidem vendita est, et dominium ejus statim in emtorem transit, 1063; — heri et patres familias non obligantur solvere id, quod eorum famulis aut aliis domesticis sine mandato et quin liber introductus sit, cui res in fidem datae inscribantur, in illorum nomen creditur, 1032, 1033.

Filia, a quo in casu separationis aut dissolutionis matrimonii educanda sit, 142; — quatenus per initionem matrimonii e patria potestate exeat, 175; — de regula dotem petere potest, 1220 — 1224.

Filius, an per gestionem propriae rei oeconomicae patria potestate solvatur, 174; — jure gaudet a parentibus suis hoc petendi, quod ad instructionem rei familiaris requiritur, 1231. V. *Liberi*.

Finis a testatore ratione rei hereditariae declaratus, qualem habeat effectum, 711. V. *Motivum, Propositum*.

Finales rationes tutor post finitam tutelam reddere obligatur, 262.

Financialia. V. *Objecta*.

Firma, jus eam gerendi mandatum sociorum in se comprehendit, 1028, 1201.

Fiscus, ipsi defensio matrimonii suscipienda est, 97 et 115; — contra eum, tamquam administratorem bonorum et patrimonii civitatis tantum praescriptio extraordinaria sex aut quadraginta annorum locum habet, 1472, 1485.

Fixa et vincta, in terra vel muro fixa, aut ferro seu clavis vincta appertinentiae sunt rei immobilis, 297.

Fluida, ad legatum rerum fluidarum vasa quoque pertinent, 677.

Fluvius, vis fluminis, qua terrae portio adjicitur. V. *Accessio*. Insulae in fluviis navigationi aptis civitati reservantur, 407; — in quantum penes fluvios contra inundationes munimenta strui possint, 413.

Fodinae, lucrum ex illis competit usufructuario, 511; — portio ex fodina alicui competens cuxa nominatur, 1277.

Foeminae de regula tutelam vel curatellam suscipere nequeunt, 192 — 281; — de regula testes inhabiles sunt in ultimae voluntatis dispositione, 591 et 597; — sicuti mares fidejubere possunt, 1349.

Foeminea posteritas de regula in fideicommissis succedere nequit, 626.

Foeneratio injusta in mutuo pecuniario tractatur secundum legem specialem de usuraria pravitate promulgatam, 1000.

Foeneratitius contractus, quid sit, 984. V. *Usurae*.

Foetus, pro foetura animalis absque speciali conventionione merces non debetur, 406.

Fontes juris. V. *Lex*.

Forma, interna vel externa validae ultimae voluntatis declarationis. V. *Declaratio ultimae voluntatis*; — pactorum, 883 — 887; — debitum ob defectum solemnitatatum invalidum, si solutum est, repeti nequit, 1432 et 1433. V. quoque *Solemnitates*.

Forum nobilem, ad illud pertinet pertractatio causae de invaliditate vel dissolutione matrimonii, 97 — 102, 112 — 115, 134 et 135.

Frater petere potest, ut ipsi tutela in fratrem suum cedatur, 259.

Fratres et sorores, ipsis et eorum earumve liberis matrimonium inter se contrahere non licet, 65 et 94; — exceptio apud judaeos, 125; — nec cum fratribus sororibusve parentum matrimonium validum iniri potest, 65; — fratres sororesve heredis vel legatarii validi testes ultimae voluntatis non sunt, 594; — successio ab intestato fratrum sororumque. V. *Successio ab intestato*.

Fructus, quatenus pro re immobili habeantur, 295; — quinam bonae fidei possessori competant, 330 et 338; — naturales pro accessione habentur, 405; — fructus in praedio locato existentes pro mercede locationis conductionis tacite oppignorati sunt, 1101; — fructus et comoda, quemodo finito usufructu dividenda sint, 519; — ad fideicommissi possessorem pertinent, 631; — quatenus illos oppignorare possit, 632; — si pars fructuum relate ad omnem utilitatem determinata pro usu rei convenitur, contractus societatis existit, 1103.

Fumus, jus eum vicini camino immittendi, 475.

V. *Servitutes*.

Fundationes, quid sint, quae praescripta de eis valeant, 646.

Fundator fideicommissi, 619—628.

Fundales libri. V. *Libri publici*.

Fundus, possessio fundi sine domicilio in his terris jus civitatis non tribuit, 31. V. quoque *Praedium*, *Sors capitalis*.

Funerarii sumtus hereditati incumbunt, 549; — ab emtore hereditatis ferendi sunt, 1280.

Fungibiles res, 301; — quatenus objectum sint ususfructus vel usus, 510; — et mutui, 983.

Furiosi et dementes, qui ita vocentur, 21. V. *Rationis usu destituti*, *Curandi*.

Futuri fructus, an objectum emtionis venditionis vel contractus de re incerta sint, 1275 et 1276.

Futurum, de pacto in futurum ineundo. V. *Conventio*.

G.

Galicia, codex civilis pro Galicia promulgatus per codicem civilem universalem abrogatur. *Pat. promulg.*

Gemmae pupillorum accipiuntur in judicalem custodiam, 229; — quid de regula nomine gemmarum intelligendum sit, 678. V. *Ornatus*.

Genus, legatum certi generis. V. *Legatum*.

Gradus consanguinitatis. V. *Consanguinitas*; —

ad quem usque gradum fideicommissarie substitui possit, 612 et 627.

Gratuita pacta, notio eorum, 864. V. *Unilateralia*.

Gravamen. V. *Querela*.

Graviditas sponsae, quando matrimonium nullum reddat, 58, 94 et 121; — viduae vel uxoris, cujus matrimonium invalidum declaratum vel dissolutum fuit, quatenus contractioni novi matrimonii obstet, 120 et 121; — viduae gravidae usque ad decursum sex hebdomadum post partum ordinaria sustentatio ex hereditate debetur, 1243; — jus foeminae corruptae et gravidatae, 1328.

H.

Habilitas succedendi in genere, 538; — ex quo momento determinanda sit, 545 et 546; — quis ad acquisitionem juris succedendi inhabilis sit, 540 — 544.

Habitationis servitus, quid in se comprehendat, 521, 522. V. *Servitutes*.

Hereditarium jus. Cap. 8. P. II. Quid sit massa hereditaria, 531; — jus hereditarium et, [hereditas, 532; — titulus ad jus hereditarium, 533

et 534; — discrimen inter hereditatem et legatum, 535; — tempus delationis hereditatis, 536, 537; —abilitas succedendi, 538, 539; — rationes inhabilitatis, 540—544; — secundum quale tempus abilitas determinanda sit, 545, 546; — effectus hereditatis aditae, 547—550; — renunciatio juris hereditatis, 551; — translatio juris hereditarii, 809.

Hereditas, notio ejus, 532; — hereditas jam delata in proprios heredes transit, 536, 537; — quomodo ante aditionem consideranda sit, 547; — quomodo distribuenda, si tantum unus aut si plures heredes sine vel cum determinatione portionum instituti sunt, 554—559; — ab herede propria auctoritate in possessionem capi nequit, 797 et seq. V. *Hereditatis possessionis capio*. — Hereditas tertii adhuc viventis objectum validi pacti non est, 879; — qui minorenni hereditatem relinquit, curatorem pro ea nominare potest, 197; — hereditas a tutore tantum cum consensu iudicii pupillaris repudiari aut pure acceptari potest, 233; — acceptatio pura vel repudiatio hereditatis mandatum speciale requirit, 1008.

Hereditatis possessionis capio. De ea agit cap. 15.

P. II. Conditiones ad possessionem hereditatis

justo modo acquirendam, 797, 798; — demonstratio tituli; declaratio de hereditate adeunda, 799 et 800; — effectus aditionis hereditatis purae et conditionatae, 801, 802; — jus hereditatem pure vel conditionate adeundi, aut repudiandi, 803 — 808; — dispositiones ante additionem hereditatis: a) administratio massae hereditariae, 810; — b) securitas et satisfactio creditoribus praestanda, 811; — c) separatio hereditatis a patrimonio heredis, 812; — d) convocatio creditorum, 813; — effectus convocationis aut ejus omissionis, 814, 815; — e) demonstratio de adimpleta ultima voluntate, facienda aut ab executore testamenti, 816; — aut ab herede, 817 et 818; — quando hereditas addicenda sit, 819; — obligatio coheredum respectu creditorum hereditatis et legatariorum, si beneficio inventarii usi non sunt, 820, 821; — media securitatis creditoribus heredis competentia, 822; — petitiones hereditatis, 823; — effectus earum, 824; — per successionem debitoris in hereditatem sui creditoris in jure creditorum hereditatis, coheredum, aut legatariorum nihil mutatur, 1445; — aditio hereditatis heredis valet quoque pro emtore hereditatis, et vice versa, 1282.

Hereditatis emtio, quatenus contractus de re in-

certa sit, 1278; — jura et obligationes inde orientia, 1278 — 1283.

Hereditatis petitiones, earum natura et effectus, 823, 824.

Heres, quis sit, 532; — quatenus heredes in jura et obligationes testatoris succedant, 547 — 550; — heres a testatore immediate nominandus est, 564; — nec heres, nec ejus familia in hereditate illi relicta testes esse possunt, 594; — heres ex pacto tantum conjux esse potest, 602; — quatenus heredibus testamentariis, non obstante pacto successorio, jus succedendi competat, 534; — quatenus heredibus legitimis, 727, 728 et 1253. V. *Dotalia pacta*. — Creditores heredis adhuc ante additionem hereditatis cautionem in ea petere possunt, 822; — jura et obligationes ex pactis de regula ad heredes transeunt, 918; — exceptiones: quoad promissum nondum acceptatum, 918; — quoad donationes in certis terminis praestandas, 955; — quoad mandatum, 1022; — quoad pactum de retroemendo, 1070; — et retrovendendo, 1071; — quoad jus protimiseos, 1073; — quatenus in locatione conductione operarum, 1162; — in contractu de libro divulgando, 1169; — aut societatis, 1207 — 1209, 1211; — heredes

mariti legitimos natales prolis impugnare possunt, 159; — heredibus parentum obligatio incumbit horum liberos illegitimos sustentandi et collocandi, 171; — an heredes refundere teneantur id, quod alimentario in autecessum solutum fuit, 1418; — si heredes possessoris malae fidei, in bona fide sunt, usucapionem incipere possunt, 1463; — in quos heredes jus servitutis personalis se extendat, 529; — heredes de damno reparando tenentur, 1337; — quae jura creditoribus heredis obaerati in hereditatem ei delatam competant, 822.

Heres substitutus. V. Substituti.

Heri operas mercede conducentes, quatenus pro negotiis a famulis suis vel domesticis nomine eorum susceptis teneantur, 1027 — 1033; — jura et obligationes inter heros et famulos vel ancillas in praescriptis specialiter hac de re statutis continentur, 1172.

Holographum testamentum, vel ultimae voluntatis dispositio propria manu a testatore scripta alia solemnitate opus non habet, 578.

Homicidium, quomodo familiae per illud laesae reparatio praestanda sit, 1327.

Honestas publica. V. Mores.

Honorarium. V. Remuneratio.

Hydrotechnica opera, ad extructionem eorum consensus instantiae politicae requiritur, 413.

Hypotheca, quid sit, 448. V. *Pignoris jus et contractus*.

Hypothecarii libri. V. *Libri publici*.

Hypothecarium creditum, quatenus cessionarius ratione ejus a cedente indemnitate petere possit, 1398; — usufructuarius obligatur usuras creditorum in re servienti intabulatorum suscipere, 512.

I.

Ignorantia legum non excusat, 2; — excusabilis.

V. *Fides*.

Ignoto creditori, quomodo solvi possit, 1425.

Illata et invecta in aedificium ad habitationem destinatum pro mercede locationis conductionis tacite oppignorata sunt, 1101; — illata ab uxore.

V. *Dotalia pacta*.

Illegitimi. V. *Liberi*.

Illicitum, quod est, objectum validi pacti esse nequit, 878. V. quoque *Conditio*, *Societas*, *Mores*, *Pacta*.

Immobiles res, quae sint, 293; — appertinentiae earum, 294—297; — quae jura pro re immobili habeantur, 298; — cui confectio inventarii et aestimatio rerum immobilium pupilli in-

cumbat, 225 — 227; — quando et quomodo a tutore alienari possint, 232; — res immobiles subsunt legibus illius loci, ubi sitae sunt, 300; — et ibi traduntur, 905; — jura realia in eas tantum inscriptione in libros publicos adquiruntur, et non nisi deletione ex illis cessant, 321 et 322, 431 — 445; — in illis tantum ad primum gradum usque substitui potest, 612; — quamdiu ratione earum evictionis praestatio peti possit, 933; — tempus ad praescriptionem earum, 1467 et 1468. V. *Inscriptio*.

Impedimenta matrimonii ex defectu facultatis consentiendi physicae aut moralis, 48 — 54; — ex defectu veri consensus, 55 — 59; — facultatis physicae aut moralis ad finem obtinendum, 60 — 68; — ex defectu solemnitatum essentialium, 69 — 82; — aut ob ansam datam ad divortium, 119; V. quoque *Judaei*. — Dispensatio a matrimonii impedimentis. V. *Dispensatio*. Impedimenta matrimonii strictam probationem exigunt, 99 et seq.; — sublatio eorum liberos legitimos reddit, 160; — Impedimentum patriae potestatis, 176; — impedimenta praescriptionis, unde orientur, 1494 — 1496.

Impeditio, qui testatorem in declaranda ultima voluntate impedivit, jure succedendi privatur, 542.

Impensae, necessariae, utiles aut voluptuariae, quatenus refundi debeant bonae aut malae fidei possessori, 331 — 336; — aut inventori, 391 — 396; — ei, qui rem a periculo salvavit, 403; — sumtus necessarii ad servitatem conservandam, a quo ferendi sint, 483, 487 et seq.; — impensae in fideicommissum, 641; — in hereditatem, 690 et 824; — in rem communem, 837; — pro alio factae. V. *Impensio*, *Possessio*. — Quatenus quis ex mandato, ex communiione, ex pacto, aut alia speciali relatione juridica expensas repetendi jure gaudeat, in particularibus speciebus horum negotiorum quaerendum est. Expensae in educationem. V. *Educatio*; — in funeralia. V. *Funerarii*.

Impensio in utilitatem alterius, quatenus jura tribuat, 1041 — 1044. V. *Impensae*.

Impossibiles aut illicitae conditiones suspensivae ultimae voluntatis dispositionem invalidam reddunt; si resolutivae sunt, pro non adjectis habentur, 698; — quod impossibile vel illicitum est, objectum validi pacti esse nequit, 878, 882, 897 et 898.

Impossibilitas praestationis casu locum habens obligationem tollit, 1447.

Impotentia ad officium conjugale praestandum, qua-

tenus matrimonii impedimentum sit, 60 et 94;
— quomodo probari debeat, 99—101. V. *In-*
habilitas.

Impuberes illi vocantur, qui decimum quartum
aunum nondum egressi sunt, 21; — matrimo-
nium inire nequeunt, 48; — possunt vero rem
in possessionem capere, 310; — inhabiles sunt
ad testamentum condendum, 569.

Imputare. V. *Collatio*, *Computare*.

Inaestimabiles res, 303.

Incendium, damnum incendio ortum jus tribuit re-
missionem mercedis locationis conductionis petendi,
1104—1108.

Incestus, quatenus heredem jure succedendi indig-
num reddat, 543.

Incorporales res, quae sint, 292.

Indebitum. V. *Solutio*.

Indemnitas proprie sic dicta differt a satisfactione,
quando haec aut illa praestanda sit, 1323, 1324.

Indemnitate et satisfactionis jus. Cap. 30. P. II.

De obligatione ad damni reparationem: 1) de
damno ex reatu, 1295; — an et quatenus reat-
us praesumatur, 1296—1298; — in specie:
a) ratione artis peritorum, 1299, 1300; — aut
b) plurium complicum, 1301—1304; — 2) ex
juris exercitio, 1305; — 3) ex actu sine reatu

vel involuntario, 1306 — 1310; — 4) casu, 1311, 1312; V. *Casus*; — 5) factis alienis, 1313; — exceptiones ratione famulantium, 1314 — 1316; — institutorum rerum transmittendarum, 1317; — lapsus, ejectionis et effusionis, 1318, 1319; — 6) ab animali, 1320 — 1322. — Species damni reparationis, 1323 et 1324; — et quidem: 1) pro laesionibus corporis, 1325 — 1328; — 2) libertatis personalis, 1329; — 3) honoris, 1330; — 4) patrimonii, 1331, 1332; — speciatim per moram in solvendo. Usurae ob moram, 1333 — 1335; — stipulatio poenae conventionalis, 1336; — obligatio heredum laedentis, 1337; — media indemnitis petendae: a) in iudicio civili, 1338; — aut b) instantia poenali, 1339, 1340; — aut c) in instantia superiori, 1341; — quando jus indemnitis praescribatur, 1489. V. quoque *Evictionis praestatio*.

Indeterminata penitus declaratio ad pactum non sufficit, 869.

Indicatio matrimonii impedimenti, ubi facienda sit, 70; — subsecutae matrimonii contractionis ab eo, qui vices ordinarii curatoris animarum agit, huic facienda est, 82; — reconjunctionis conjugum separatorum, 110; — propter constitu-

endum tutorem, 189; — abusus patriae aut tutoris potestatis, 178 et 217; — inventionis, 389—398; — calamitatum, quomodo a conductore fieri debeat, ut remissionem mercedis locationis conductionis obtineat, 1108; — aut quando ab eo, cui pecus traditum fuit, ut evictionis praestationem exigere possit, 926.

Indigenae. V. Civitatis membra, Civitatis jus.

Indigni et inhabiles ad successionem, 540—546.

Indivisibilis res, quomodo pluribus creditoribus ejus, aut a pluribus ejus debitoribus praestanda sit, 888—890. V. quoque *Correalitas*.

Indulgentia. V. Precarium.

Industria, proles extra sustentationem parentum existens de eo, quod per industriam suam acquirit, libere disponere, 151; — seque obligare potest, 246.

Infantes vocantur, qui septimum annum aetatis nondum egressi sunt, 21; — speciali legum tutamine gaudent, *ibid.*; — nascituri pro natis habentur, ubi de juribus eorum agitur, 22; — et propterea curatorem obtinent, 274; — mortui vero editi pro non conceptis, 22; — in dubio vivi nati praesumuntur, 23; — Infantes inhabiles sunt ad rem aliquam in possessionem capiendam, 310; — ad promissum faciendum

vel acceptandum, 865; — quatenus damnum ab eis datum reparandum sit, 1308—1310. V. *Impubes, Minorenes*.

Inficiari. Qui possessionem rei judicialiter negat, eam propterea actori cedere obligatur, 376.

Ingratitudo gravis jus tribuit donationem revocandi, 948, 949.

Ingressi possessionem vi, eam vitiosam reddit, 345.

Inhabilitas validum matrimonium ineundi. V. *Impedimenta*; — ad tutelam vel curatellam, 191—194 et 281; — personis, quae inhabiles sunt, ad res suas gerendas et patriae potestati non subjectae, tutor vel curator constituitur, 187; — tutelam vel curatellam suscipere eis non licet, 191 et 281; — quemadmodum nec illis, quae ad educationem honestam pupilli inhabiles sunt, 191; — inhabilitas ad pactum ineundum, 865. V. *Habilitas*; — quale jus suspicio, quod debitor solvendo impar futurus sit, fidejussori tribuat, 1365. V. quoque *Correalitas*.

Inimicitia cum minorenni et curando, aut eorum parentibus a tutela vel curatella excludit, 193 et 281; — irreconciliabilis inter conjuges. V. *Oodium*.

Initium efficaciae codicis civilis universalis a 1. Januarii 1812, *Pat. promulg.*; — legis in genere, 3; — quid initum praescriptionis impediatur, 1494—1496.

Injuriae reales graves ratio sunt separationis, 109;
 — et apud acatholicos etiam dissolutionis matri-
 monii, 115 et 116; — injuriae reales intra
 tres, aliae intra unum annum praescribuntur,
 1490. V. *Laesiones*.

Inofficiosa donatio, vel ultimae voluntatis declaratio.
 V. *Legitima*.

Inquilini. V. *Domestici*.

Inscriptio patris illegitimi in libros natorum, quando
 plenam probationem faciat, 164; — in libros
 publicos fit per intabulationem vel praenotatio-
 nem, 431 — 439 et 446.

Insidiae vitae aut sanitati conjugis periculosae ratio
 sunt separationis, 109; — et apud acatholicos
 dissolutionis matrimonii, 115, 116.

Instantiae politicae judicio indicationem de consti-
 tuenda tutela vel curatela facere obligantur, 189;
 — instantia loci in casu probati instantis vitae
 periculi proclamationem condonare potest, 86; —
 ei incumbit matrimonium judaeorum proclamare,
 126; — quid ipsi in casu inventionis facien-
 dum sit, 389 — 394. V. *Judex*, *Judicium*
Praefectura circuli, *Praefectura provinciae*.

Instigatio ad divortium matrimonii impedimentum
 est, 119.

Institor mercatoris, factor vel tiro, quatenus dominum mercaturae obligent, 1027 — 1033.

Instituta, medio contributionis collatae in finem sustentationis facta, ex constitutione hujusmodi societatis judicanda sunt, 1287.

Instituta rerum transmittendarum publica, in quantum pro damno caveant, specialia praescripta determinant, 1317.

Instructio rei familiaris, quod ad eam datur, in portionem hereditariam et legitimam confertur, 788 — 790; — quatenus parentes filio aut nepoti id, quod ad eam requiritur, tribuere teneantur, 1231.

Instrumentum tutori exarandum est, quando constituitur, 206 et 212; — et quando dimittitur, 262; — documenta pupilli in judiciale depositum accipiuntur, 229; — ad intabulationem idonea (tabularia), 434 et seq.; — communia apud consortem natu maximum deponuntur, reliqui consortes obtinent apographa, 844 et 849; — neoreperta an transactionem invalidam reddant, 1387. V. *Argumenta juris*.

Instrumenta fide publica exarata, quae in ordinario commercio paratae pecuniae locum tenent, sub hujus denominatione comprehenduntur, 680.

Insulae a proximis ripae possessoribus occupari possunt, 407, 408.

Intabulatio in libris publicis ratione rerum immobilium ad acquisitionem domini et aliorum jurium realium necessaria est, 431—439, 445, 446, 1498 — 1500; — praescriptum de collisione plurium intabulationum, 440; — effectus intabulationis, 441—443; — forma, 446; — in quantum ratione debiti intabulati compensatio locum habeat, 1443; — jura et obligationes intabulata conjunctione creditoris et debitoris in una persona non tolluntur, donec extabulatio subsequatur, 1446; — intra quod tempus usucapiantur, 1467 — 1477.

Intelligibile. Conditiones, quae intelligi nequeunt, in ultimae voluntatis dispositione pro non adjectis habendae sunt, 697; — pactum vero invalidum reddunt, 898; — id quoque efficit declaratio consensus, quae non intelligi potest, 869.

Intentio. V. *Finis*, *Motivum*.

Intercessio tertii pro debitore tamquam expromissoris, debitoris conjuncti, aut fidejussoris est species juridicae cautionis, 1343, 1344; — quis alienas obligationes suscipere possit, 1349.

Interdicendi jus, quomodo possessio ejus adquiratur, 313; — et quomodo usucapiatur, 1459.

Interdictum. V. *Prohibitum*.

Interesse. Praeter obligationem principalem debitor

nonnunquam etiam tenetur ad praestationem ejus, quod alterius interest, obligationem rite adimpletam non fuisse, 912, 913.

Intergerini parietes, V. *Parietes*.

Interitus rei dominantis aut servientis servitutem non tollit pro perpetuo, 525; — casualis rei specialis omnem obligationem eam praestandi tollit, 1447. V. *Periculum*.

Intermissio exercitii alicujus juris de regula possessionem ejus non tollit, 351. V. *Praescriptio*; — injusta alicujus actus, aut attentionis vel diligentiae necessariae obligationem damni reparandi inducit, 1295 — 1298.

Interpellatio, effectus ejus quoad tempus solutionis, 1417; — quoad usuras ob moram solvendas, 1334; — fidejussionem, 1355; — praescriptionem, 1497.

Interpretationis regulae, adhibendae in legibus, 6—8; — servitutibus, 484; — legatis, 655 et seq.; — substitutionibus, 614; — pactis, 914—916; — interpretatio legis ab ipso legislatore facta qualem effectum habeat, 8.

Interruptio praescriptionis, quomodo fiat, 1497.

Intestato, successio ab intestato. V. *Successio*.

Inundatio jura domini non mutat, 408; — jus tribuit in alveum derelictum, 409; — nec minus

ad remissionem mercedis locationis conductionis,
1104—1108, 1133 et 1134.

Invaliditas matrimonii. V. *Nullitas*; — ultimae voluntatis declarationis. V. *Declaratio ultimae voluntatis*; — pactorum. V. *Pacta*.

Inventarium vocatur consignatio omnium ad rem universalem pertinentium rerum, 223; — faciendum est de patrimonio pupillari, 223—226; — de praedio in usumfructum concesso, 518; — item in erectione fideicommissi, 627; — in hereditatis aditione conditionata, 802, 803; — nec minus ad petitionem ejus, cui legitima competit, 804; — et in contrahenda bonorum communione partiali, 1178; — res conducta secundum inventarium restitui debet, 1109, 1110; — inventarium heredes contra creditores hereditatis et legatarios tuetur, ne ultra vires hereditatis obligentur, 802, 820 et 821.

Inventio, praescripta de obligationibus et juribus inventoris, aut plurium, qui rem simul invenerunt, 388—401. V. *Thesaurus*, *Salvatio*.

Invidia, qui alteri damnum in patrimonio ex invidia intulit, pretium specialis affectionis refundere obligatur, 1331.

Irrevocabiles sunt de regula donationes, 946; — exceptiones, 947—956.

Itineris jus. V. Servitutes.

Judaei cum Christianis validum matrimonium inire nequeunt, 64 et 94. V. *Christiani*; — exceptiones quoad eos obtinentes a jure communi matrimoniali, 123; — et quidem respectu matrimonii impedimentorum, 124, 125; — proclamationis, 126; — solemnibus consensus declarationis et copulationis, 127 — 131; — separationis, 132; — dissolutionis matrimonii, 133 — 136. V. quoque *Religio*.

Judex, querela ob ejus reatum, 1341.

Judiciales dispositiones nunquam vim legis obtinent, 12.

Judicium, coram quo causa de invaliditate aut dissolutione matrimonii tractata fuit, cum instantia competenti propter inscriptionem in librum copulatorum communicare obligatur, 122. V. *Pupillare judicium*.

Judicialiter vel extrajudicialiter pacta de regula iniri possunt, 883; — exceptio respectu adoptionis, 181; — quatenus quoad susceptionem in alumnum, 186.

Jumenta, quando morbus vel mors eorum jus ad evictionis praestationem tribuat, 925 et seq.

Jura in genere. Divisio principalis in jura personarum et rerum, 14; — et posteriorum in jura

rerum realia et personalia, 307; — species jurium realium, 308; — fontes personalium, 859; — jura de regula ad res mobiles pertinent, 298; — adquisitio jurium possessionis, 312, 313.

V. *Possessio*. — Jura realia in regula tantum per traditionem adquiruntur, 425; — in rebus immobilibus in specie per inscriptionem in libros publicos, et exspirant tantum per extabulationem, 321, 322, 431—445; — communes determinationes juris personarum et rerum sunt: confirmatio, mutatio et sublatio eorum, 1342; — jura pluribus competentia, V. *Communio*. — Quomodo jura tollantur, V. *Sublatio*. — Quomodo jura, quae raro exerceri possunt, usucapiantur vel praescribantur, 1471, 1484; — jura personarum et jura cujuslibet in facta sua et res suas per se, propter intermissum exercitium eorum, praescriptioni obnoxia non sunt, 1458, 1459, 1481 et 1482. V. *Personarum jus*, *Rerum jura*, *Acquisitio*, *Societas*, *Communitates*, *Credita*.

Jura connata. V. *Personarum jura*.

Jura merae facultatis praescriptioni obnoxia non sunt, 1459, 1481 et 1482.

Juris argumenta solutori alieni debiti tradenda sunt, 1358.

Juris fontes. V. Lex.

— *fundamentum. V. Titulus.*

— *ignorantia non excusat, 2.*

— *principia naturalia fons subsidiarius decisionum sunt, 7.*

— *quæstiones dubiae, quomodo decidendae sint, 7 et 8.*

— *usus, quomodo fiat, 313; — qui jure suo intra justos limites utitur, de damno alteri inde orto non tenetur, 1305.*

Juramentum a sponsis præstandum est, si omnes tres proclamationes ipsis remittuntur, 86, 87;

— conjugum ad probandam invaliditatem matrimonii admitti nequit, 99; — facultas juramentum nomine alterius acceptandi, deferendi aut referendi speciale mandatum exigit, 1008.

Jurisdictio, tutor in rebus tutelam spectantibus judicio pupillari subest, 200; — res immobiles pertinent ad forum rei sitae, mobiles sequuntur personam, 300.

Jus commune per codicem civilem universalem aboletur, *Pat. promulg.*

— *civile*, quid sit, 1; — principalis ejus divisio, 14.

— *indemnitas* in regula sicut aliud jus privatum apud judicem ordinarium quaerendum est, 1338.

Jussum de praestando labore, opere vel gerendo negotio. V. *Operae*, *Mandatum*.

Justitium impedimento est praescriptioni incipientiae et continuandae, 1496.

L.

Laesio, quomodo fiat, 1294; — laesio corporis, libertatis personalis, honoris, patrimonii, quomodo damnum inde ortum resarciendum sit, 1325 — 1335. V. *Damnum*, *Indemnitas*; — laesio testatoris aut ejus familiae, quando heredem aut legatarium juris succedendi indignum reddat, 540 — 542; — et jus exheredandi tribuat, 770; — laesio sustentationis legitimae vel creditorum, quatenus jus tribuat donationem revocandi, 950 — 954.

Laesio ultra dimidium valoris jus tribuit rescissionem contractus exigendi, 934; — etiam tunc, quando determinatio pretii tertio commissa fuit, 1060; — exceptiones, 935; — speciatim in contractibus de re incerta, 1268; — aut in transactione, 1386; — jus rescissionem contractus ob laesionem ultra dimidium valoris petendi, intra tres annos exspirat, 1487.

Laudemium et mortuarium, quatenus domino directo competant, 1142.

Legales usurae, notio et limitatio earum, 1333, 1335.

Legatarius, quis sit, 535; — ipse et ejus familia respectu rei eis relictæ habiles testes non sunt, 594. V. *Legatum*; — ei jus competit separationem hereditatis a patrimonio heredis petendi, 812; — et satisfactionem suam ab emtore hereditatis exigendi, 1282; — jus ipsius per successionem debitoris in hereditatem creditoris non mutatur, 1445.

Legati, libertas ipsis et personis in eorum servitio existentibus competens, 38.

Legatum, quid sit, et quomodo ab hereditate differat, 535; — de legatis agit cap. 11. P. II. A quo, quomodo et cui legari, 647, 648; — cui præstatio vel distributio legatorum imponi possit, 649 — 651; — substitutiones in legatis, 652; — objecta legati, 653, 654; — generales interpretandi regulæ ratione legatorum, 655; — specialia præscripta ratione legati: a) rerum certi generis, 656 — 659; — b) speciei, 660, 661; — c) rei alienæ, 662; — d) crediti vel debiti, 663 — 668; — e) dotis, 669 — 671; — f) alimentorum, educationis aut victus, 672, 673;

— g) mobilium, suppellectilis, 674; — h) repositorii, 675 — 677; — i) gemmarum, ornatus et mundi, 678; — k) auri vel argenti; linteorum, currus et equorum (Equipage), 679; — l) pecuniae paratae, 680; — m) quis nomine liberorum, 681; — n) consanguineorum, 682; — o) personarum mercede servientium veniat, 683; — dies, quo legata cedunt, 684; — an statim dominium eorum adquiratur, *ibid.*; — quando legata praestanda sint, 685 — 687; — jus legatarii cautionem exigendi, 688; — cui legatum destitutum cedat, 689; — jus heredis, si onera hereditatem exhauriunt, 690, 691; — — vel plane excedunt, 692, 693; — de contributionibus legalibus ad instituta publica, 694; — quomodo legatum tollatur aut revocetur, V. *Sublatio ultimae voluntatis*; — quatenus legata in casu exheredationis vel praeteritionis subsistant, aut legatarii ad plenam praestationem portionis legitimae contribuere debeant, 778 et 783; — legata in portionem legitimam imputantur, 787; — legatum a legatario vivente adhuc testatore alienari nequit, 879.

Legitima. De portione legitima et collatione in eam aut portionem hereditariam agit cap. 14. P. II. Quibus personis tamquam heredibus necessariis

legitima competat, 762 — 764; — quanta, 765, 766; — sub quibus limitationibus, 767; — requisita justae exheredationis, 768 — 773;

V. Exhereditio. — Quomodo legitima relinquenda, 774; — juris remedia heredum necessariorum: a) in casu injustae exheredationis aut diminutionis portionis legitimae, 775; — b) in casu praeteritionis, 776 — 782; — quis ad portionem hereditariam aut legitimam contribuere debeat, 783; — modus legitimam determinandi et computandi, 784 — 786; — collatio in portionem legitimam, 787 — 789; — aut hereditariam in casu successionis ab intestato, 790 — 794; — jus heredis necessarii ad alimenta necessaria, 795; — et conjugis ad sustentationem convenientem, 796; — ab eo, cui legitima competit, confectio inventarii peti potest, 804; — nec minus separatio hereditatis a patrimonio heredis, 812; — quatenus laesio legitimae descendantibus jus tribuat donationem revocandi, 951, 952; — jus legitimam aut expletionem ejus exigendi intra tres annos expirat, 1487.

Legitimatio prolium illegitimarum fit sublacione impedimenti matrimonii vel ignorantia excusabili, 161; — per subsequens matrimonium parentum, 161; — per beneficium principis, 162; — qua-

tenus jus ad successionem ab intestato tribuat,
752, 753 et 756. V. *Liberi*.

Legitimi natales. V. *Nativitas*.

Lex civilis. De legibus civilibus in genere agit
introductio. Notio juris civilis, 1; — initium
efficaciae legis 2, 3; — ambitus legis, 4; —
leges non obligant retro, 5; — interpretatio
legis, 6—8; — duratio legis, 9; — aliae species
praescriptorum, ceu: a) consuetudines, 10; —
b) statuta provincialia, 11; — c) sententiae ju-
diciales, 12; — d) privilegia, 13; — quae
personae speciali legum tutamine gaudeant, 21;
— secundum quas leges facultas personalis pere-
grinorum et eorum negotia juridica judicanda sint,
34—37; — lex in pluribus casibus immediate
tribuit jus ad acquisitionem possessionis, 317;
— dominii, 424; — juris pignoris, 449; —
juris hereditarii, 533; — et jurium personalium,
859, 860. V. *Praescriptio*, *Sustentatio*, *Pig-
noris jus legale*, *Successio ab intestato*.
V. quoque *Codex civilis*.

Liber, librum, cui res in fidem datae inscribantur,
mutuo consensu introductum, adferenti merces in
fidem dari possunt, 1033; — pactum de libro
divulgando. V. *Operae*.

Liberalitas, V. *Donationes*.

Liberationes legatorum, publica negotia exterarum nationum gerentium et in eorum servitio existentium, 38. V. *Privilegia, Favor.*

Liberi, nomine eorum de regula omnes consanguinei in linea descendenti intelliguntur, 42; — exceptio, 681; — liberi civis austriaci jus civitatis nativitate sua adquirunt, 28; — legitimam petere possunt, 762; — *Legitimi*, qui tales sint, 138, 160 et 161; — jura et obligationes eorum erga parentes. V. *Parentes, Pater, Patria potestas*; — nomen patris sui adquirunt, ejus arma gentilitia, jura familiae et conditionis, 146; — dotem vel instructionem rei familiaris postulare ipsis fas est, 1220 — 1224, 1231; — jus liberorum ratione usufructus patrimonii a patre matri concessi, si haec eum cedere vult aut novum matrimonium init, 1257; — in qua aetate ipsis optio religionis et conditionis competat, 140, 148; — quod adquirunt, eis proprium manet, 149; — in quibus casibus libere de eo disponere seque obligare possint, 151, 152; — parentes suos egenos honeste sustentare obligantur, 154; — occasione sublationis consortii conjugalis eis a judicio prospiciendum est, 105 — 108 et 117; — illis, de quibus dubitatur, an non ex priori matrimonio procreati sint, curator est constituendus, 121; —

cura quinque prolium excusat a tutela vel curatela, 195, 281; — jus succedendi ab intestato liberorum legitimorum, 732 — 734; — quatenus donationem parentum impugnare possint, 951. —

Legitimi. V. Legitimitas. — Liberi sublacione matrimonii impediti, ignorantia excusabili alterutrius conjugis, aut per matrimonium subsequens legitimi de regula cum legitimis aequalibus juribus fruuntur, 160, 161; — eodem modo et illi, qui ad petitionem parentum in hunc finem per rescriptum principis legitimi sunt, 162; — jus eorum succedendi ab intestato, 752, 753. —

Supernati, quatenus ult. vol. dispositionem rumpant, 779, 780; — liberi donantis, qui post donationem nati fuerunt, in regula jure non gaudent donationem revocandi, 954; — liberi sustentationis causa suscepti. *V. Alumni.* — *Illegitimi*, qui tales habendi sint, 155 — 158; — juribus aequalibus cum legitimis non gaudent, 165 — 171; — natales legitimos prolis, et quidem intra tres menses, impugnare, marito tantum licet, 156; — aut heredibus, quibus praedictum fieret, 159; — quid in tali casu probandum sit, 157, 158; — illegitimi nomen gentilitium matris gerunt, 165; — et obtinent tutorem, 166; — jure gaudent a parentibus suis et

eorum heredibus convenientem sustentationem, educationem et collocationem exigendi, 166 — 171; — prosperae fortunae suae causa legitimatione opus non habent, 162; — quis pro patre prolis illegitimae habendus sit, 163, 164; — jus succedendi ab intestato liberorum illegitimum, 754. *V. Legitimatio.* — Liberi ex matrimonio *putativo*, quatenus ipsis aequalia jura cum legitimis competant, 160; — jus succedendi ab intestato liberorum legitimorum, 752, 753; — liberorum adoptivorum, 755; — jura liberorum, si ipsis per contractum de reditu vitali a parentibus initum sustentatio subtrahitur, 1286; — inter parentes et proles durante patria potestate praescriptio non currit, 1495; — liberi heredis aut legatarii validi testes testamentarii non sunt, 594.

Libertatis laesio. V. Laesio.

Librarius. V. Operae.

Libri publici, legitima possessio juris realis in res immobiles tantum per inscriptionem in eos adquiritur, 321, 322 et 431 — 443, 445; — et extabulatione tantummodo cessat, 444. *V. Intabulatio, Praenotatio, et Copulatorum, Natorum libri.*

Licitae societates. V. Societates.

Licitatio, quae res minorennis licitationi exponendae sint, 231; — licitatio publica contra rei vindicationem tuetur, 367; — qualem effectum jus protimiseos in publica licitatione habeat, 1076; — quid in licitatione pignoris observandum, 461 — 463; — licitatio publica excludit querelam ob laesionem ultra dimidium, 935; — a quolibet consorte rei communis exigere potest, 840, 843, 1215.

Lignum secundum leges saltuarias caesum ad usufructarium pertinet, 511; — servitus lignum caedendi secundum principia servitutis pascendi iudicanda est, 503.

Limbi reticulati non pertinent ad lintea, 679.

Limitationes domini illud minus plenum non reddunt, 358 et 364. V. *Restrictio*.

Limites, quomodo in dividendis praediis designandi sint, 845; — renovatio limitum, quando et quomodo suscipienda sit, 850; — quomodo sint controversiae propter limites dirimendae, 851 — 853; — parietes intergerini et muri, porro areae limites designantes, quatenus communes sint, 854 — 858.

Linea ascendens. V. *Ascendentes*; — descendens, V. *Descendentes*.

Lineae consanguinitatis et affinitatis, 41; — suc-

cessionis ab intestato, 730 et seq.; — quatenus circa successionem in fideicommissis familiae earum ratio habenda sit. V. *Fideicommissum*.

Lingua, qui linguae testatoris ignari sunt, testes in ult. vol. dispositione ejus adhiberi nequeunt, 591.

Lintea non adnumerantur vestimentis, 679.

Liquidae tantum obligationes objectum compensationis sunt, 1438, 1439.

Litigiosa causa; defensor causam litigiosam sibi commissam redimere nequit, 879.

— *res* objectum est sequestrationis, 968; — consecrarium alienationis rei litigiosae, 378.

Litis denunciatio. V. *Evictionis praestatio*.

Litterae investiturae, ex eis jura domini directi et utilis judicanda sunt, 1128.

Locatio conductio, locatio conductio hereditaria et emphyteusis. De illis agit cap. 25. P. II. Contractus locationis conductionis, 1090; — I. Locatio conductio rei, quae sine labore, et rei, quae labore tantum impenso utilitatem praestat, 1091; — requisita, 1092, 1093; — effectus 1094; — quomodo jus personale conductoris in reale transeat, 1095; — jura mutua: 1) ratione traditionis, conservationis, usus, 1096 — 1098; — 2) onerum, 1099; — 3) mercedis, 1100 —

1102; — merces fructibus constans, 1103; — casus et conditiones remissionis mercedis, 1104—1108; — 4) restitutionis, 1109 — 1111; — 5) sublacionis contractus locationis conductionis: a) rei interitu, 1112; — b) temporis lapsu, 1113; — si expresse vel tacite renovatio non fit, 1114, 1115; — c) renunciacione ordinaria, 1116; — extraordinaria, quando conductori jus ad illam competat, 1117; — quando locatori, 1118, 1119; — d) rei alienacione, 1120, 1121; — contractum locationis conductionis rei, quae adhibito labore tantum utilitatem praestat, tutor sine consensu judiciali inire nequit, 233.—

II. *Locatio conductio hereditaria*; quid sit, 1122; — an fideicommissi possessor fideicommissum hereditario modo elocare possit, 633, 634; — quando qualitas rei hereditarie locatae praescribatur, 1474. — III. *Contractus emphyteuscos*, 1123; — quomodo dubium tollendum, an praedium hereditarie locatum vel emphyteuticum sit, 1124; — IV. *Jus superficiei*, 1125.—

Acquisitio domini utilis, 1126; — jura communia domini directi et utilis, 1127, 1128; — 1) ratione conservationis, culturae et mutationum praedii, 1130; — 2) mercedis locationis conductionis hereditariae, 1131; — quando merces haec

praestanda sit, 1132; — quando remissio locum habeat, 1133, 1134; — jus in casu protractae solutionis mercedis, 1135, 1136; — 3) respectu onerum et meliorationum, 1137, 1138; — jura et obligationes domini utilis, generatim, 1139; — in specie: 1) ratione alienationis, 1140 — 1142; — 2) respectu thesauri inventi et diminutionis substantiae, 1143; — 3) onerum, 1144; — 4) litterarum investiturae, 1145; — jura in superficiem, 1147; — cessatio domini utilis, 1148 — 1150.

Locatio conductio operarum vel operis. V. Operae.

Locus conditae ult. vol. dispositionis, ut addatur, necessarium non est, 578; — praescripta de loco adimplendi pacti vel alterius alicujus obligationis, 902, 905, 919, 1420. V. *Solutio, Instantia loci.*

Lotteriae a civitate institutae secundum descriptiones publicatas dijudicandae sunt, 1274.

Lucrum, quomodo inter socios distribuendum, 1192 et seq.; — lucrum cessans differt a damno, 1293, 1323 et 1324.

Lus jus tribuit remissionem mercedis locationis conductionis petendi, 1104 — 1108, 1133 et 1134. V. quoque *Pestis.*

Luminis jus. V. Servitutes.

Lusus, quatenus permissi sint et obligatorii, 1272, 1432 et 1433; — exceptiones ratione lotteriarum a civitate institutarum, 1274.

M.

Magistratus. V. Instantia.

Majestatis jura, an et quatenus usucapi vel praescribi possint, 1456, 1457, 1472 et 1485.

Majoratus, quid sit, 619; — in dubio potius, quam senioratus praesumitur, 620.

Majorennitas superato vigesimo quarto anno aetatis incipit, 21; — ea obtenta de regula patria potestas et tutela expirant, 172 et 251; — majorenes, qui per se soli validam obligationem contrahere nequeunt, ad matrimonium quoque consensu defensoris sui opus habent, 49. V. *Venia aetatis.*

Mandans. }
Mandatarius. } V. *Mandatum.*

Mandatum testatoris quoad rem hereditariam, 709 — 712; — de mandato et aliis speciebus negotiorum gestionis agit cap. 22. P. II. Contractus mandati, 1002; — debita declaratio per-

sonarum ad gestionem certorum negotiorum publice constitutarum, an mandatum suscipiant vel non, 1003; — divisio mandati in gratuitum vel mercenarium, 1004; — nuncupativum vel scriptum, 1005; — generale vel speciale; judiciale vel extrajudiciale, 1006; — illimitatum vel limitatum, 1007; — negotia speciale mandatum requirentia, 1008; — jura et obligationes mandatarii, 1009 — 1013; — mandantis, 1014 — 1016; — ratione tertii, 1017 — 1019; — dissolutio hujus contractus revocatione, 1020; — renunciatione, 1021; — morte, 1022, 1023; — aut concursu creditorum, 1024; — quatenus obligatio duret, 1025, 1026; — mandatum tacitum pro mercede servientium, 1027 — 1033; — mandatum judiciale et legale, 1034; — negotiorum gestio sine mandato, 1035; — in casu necessitatis, 1036; — aut in alterius utilitatem, 1037 — 1039; — altero invito, 1040; — impensio rei in utilitatem alterius, 1041 — 1044; — quatenus mandatum ad contrahendum matrimonium locum habeat, 76; — quando contractus depositi in mandatum abeat, 960.

Manuale signum, quando locum subscriptionis teneat, 580 et 886.

Mappae geographicæ, de divulgatione earum. V. *Operæ*.

Margeritæ. V. *Gemmae*.

Maritima pericula. Relationes eo se referentes ob-
jectum sunt legum nauticarum, 1292. V. quoque
Naufragium, *Navigatio*.

Maritus, ejus jura personarum et obligationes spe-
cialia tamquam capitis familiae, 91; — curate-
lam uxoris suae petere potest, 260; — quod
uxori suae ad ornatum dedit, pro donato habetur,
1247; — qualem effectum concursus creditorum
respectu patrimonii mariti publicatus ratione *dota-
lium pactorum* habeat, 1260 — 1262. V. quo-
que *Conjuges*.

Massa hereditaria, quid sit, 831; V. *Heredi-
tas*, *Hereditarium jus*. — Quid juris, si ad
satisfactionem omnium creditorum et legatariorum
non sufficit, 691, 692; — contributiones lega-
les ad instituta publica ex ea praestandae, 694; —
caduca, cui cedat, 760; — ab intestato relicta.
V. *Successio ab intestato*.

Mater prolium legitimarum. Ipsi praecipue incum-
bit corporis et valetudinis prolium cura, 141; —
post separationem aut dissolutionem matrimonii,
cura quoque educationis, et quidem prolium se-
xus masculini usque ad adimpletum quartum; foe-

minini usque ad perfectum septimum annum aetatis, 142; — et, patre mortuo vel inope, tam sustentationis quam educationis 143; V. quoque *Parentes, Liberi*. — Adulterium ab ea commissum, aut ipsius assertio partum suum esse illegitimum, illegitimos natales non probant, 158; — mater quidem non potest nominare tutorem, sed curatorem patrimonii a se proli relictis, 197; — legitima tutela ei competit, 198; — qua tutrix spondere non tenetur, 205, 206; — ast contutor ei additur, 211. V. *Contutor*; — si ad novum matrimonium transit, hoc propter continuationem tutelae iudicio indicare obligatur, 255; — postulare potest, ut tutela in ejus proles ab alio harum tutore ipsi cedatur, 259; — patre deficiente illius consensus ad adoptionem proli minoris requiritur, 181; — *Mater* prolium *illegitimarum*. Indicatio patris illegitimi ab ea facta paternitatem non probat, 164; — proli nomen familiae suae tribuit, 165; — ipsi praeprimis educatio, et patre deficiente sustentatio proli incumbit, 167 — 171. V. quoque *Adoptiva mater*.

Materia in reparationem tantum rei alienae impensa, cedit domino rei principalis, 416; — ad aedificationem impensa. V. *Aedificatio*; — quando

operarius propter defectus materiae responsabilis sit, 1157.

Matertera, cum ipsa validum matrimonium iniri nequit, 65.

Matriculae. V. Copulatorum, Natorum libri.

Matrimonium. De jure matrimonii agit cap. 2. P. I.

Notio matrimonii, 44; — et sponsalium, 45; — effectus juridicus recessus a sponsalibus, 46; — regula de habilitate ad ineundum matrimonium, 47. — *Matrimonii impedimenta.* I. ex defectu consensus: a) propter deficientem consentiendi facultatem quoad minores et eos, qui alienae potestati subjecti sunt, 48 — 53; — vel personas militares, 54; — b) propter defectum veri consensus, 55 — 59; — II. ex defectu facultatis ad finem obtinendum et quidem a) facultatis physicae, 60; — b) facultatis moralis, propter condemnationem ad gravem poenam criminalem, 61; — propter ligamen, 62; — propter ordines sacros aut vota, 63; — propter religionis diversitatem, 64; — consanguinitatem, 65; — affinitatem, 66; — adulterium, 67; — aut conjugicidium, 68; — III. ex defectu solemnitatum essentialium, quae sunt: a) proclamatio, 69 — 74; — b) solemnis consensus declaratio, 75 — 82; — dispensatio a matrimonii impedimentis, 83 — 88; —

effectus validi matrimonii: jura et obligationes conjugum, 89; — communia, 90; — specialia mariti, 91; — uxoris, 92; — sublatio consortii conjugalis, 93; — 1) per declarationem *nullitatis* originariae, 94 — 102; — 2) per *separationem* a toro et mensa 103, — 110; — aut *dissolutionem* vinculi matrimonii, 111 — 122. — Exceptiones respectu judaeorum, 123; — a) ratione matrimonii impedimentorum, 124, 125; — b) proclamationis, 126; — c) copulationis, 127 — 131; — d) separationis, 132; — e) solutionis vinculi matrimonii, 133 — 136. — Si filia insciis aut invitis parentibus matrimonium init, et judicium rationem dissensus fundatam reperit, jus dotem petendi ei non competit, 1222; — his de validitate matrimonii objectum validae transactionis non est, 1382; — pactum de matrimonio procurando illicitum est, 879; — praescripta in ineundo altero matrimonio observanda, 62, 119, 121; — consecrarium novi matrimonii respectu ususfructus a marito uxori relictus, 1257. V. *Dotalia pacta*.

Matrimonium putativum, liberi ex tali matrimonio procreati pro legitimis habendi sunt, 160.

V. *Legitimitas*.

Matrimonii contractio austriacae cum peregrino

admit jus civitatis, 32; — foeminae minorennis, an tollat patriam, vel tutoris potestatem, 175 et 260; — matrimonium a parentibus prolis illegitimae initum hujus legitimationem efficit, 161; — conditio, ne matrimonium ineatur, 700.

V. quoque *Matrimonium*.

Medicus pro suscipienda curatione certam remunerationem sibi stipulari nequit, 879; — per medicos examinanda et probanda sunt inhabilitas conjugale debitum praestandi, 100; — legitimitas partus praematuri aut serioris, 157; — dementia et plena animi hebetudo, 273; — horum defectuum cessatio, 283; — aut dilucida intervalla, 567; — ad medicos praescripta locationis conditionis operarum applicanda sunt, 1163.

V. *Operae, Rei periti*.

Meliorationes. V. *Impensae*.

Membra communionis bonorum, de juribus eorum.

V. *Communio bonorum*; — jura membrorum societatis generatim, 26; — membra ordinis ecclesiastici. V. *Religiosi*.

Mensis secundum legis dispositionem spatium temporis est triginta dierum, 902.

Mensura d terminatur secundum locum traditionis, 905. V. *Traditio*.

Mente capti, qui tales sint, 21; — validum ma-

trimonium cōtrahere nequeunt, 48; — curatelaē subsunt, 270; V. *Rationis usu destituti, Curandi.*

Mercantiles et cambiales res secundum speciales leges mercantiles et cambiales, quatenus a praescriptis codicis civilis universalis recedunt, iudicantur. *Pat. Promulg.*

Mercantiles societates, quatenus teneantur membra ejus publice declarata, 1204; — dissolutio societatis mercantilis non minus quam constitutio ejus publicandae sunt, 1214.

Mercatores. Qui facultate mercaturae instructi sunt; ex negotio mercantili sex procentum tamquam usuras legales petere possunt, 995; — an ex epocha per mercatorem ordinariis emtoribus quoad debitum recentius exarata solutio debiti antiquioris praesumenda sit, 1430; — respectu assignationum reguntur specialibus pro ipsis latis praescriptis, 1410; — quatenus de negotiis teneantur gestis per eos, qui ipsis mercede serviunt, 1027 — 1033. V. *Opifex.*

Mercatura sine domicilio non tribuit jus civitatis, 31; — tutor pro suis pupillis sine consensu iudicii mercaturam nec incipere, nec continuare, nec terminare potest, 233; — loco rationum formalium de mercatura getendarum bilan-

tiam proponere potest, 239; — per concessionem exercitii mercaturae minorennis pro majorenni declaratur, 252.

Mercēs ratione facti impossibilis vel illiciti soluta, an repeti valeat, 1174. V. *Remuneratio, Operae.*

Merx, quomodo solutio praestanda sit, si pecuniae loco merces mutuo datae fuerunt, 991.

Metus, an fundatus sit, ex circumstantiis judicandum est, 55; — quomodo matrimonium invalidum reddat, ibid. et 95; — quomodo pactum in genere, 870, 874 et 875; — jus contractum ob metum injustum subversantem impugnandi intra tres annos expirat, 1487.

Militares personae tantum cum consensu superiorum suorum matrimonium inire possunt, 54, 95; — in servitio revera adhuc exstantes a tutela vel curatela suscipienda se excusare possunt, 195, 281.

Militaria testamenta, favores, quibus gaudent, continentur in legibus militaribus, 600.

Militaris status, pro hoc et personis ad corpus militate pertinentibus existunt speciales ad jus privatum spectantes leges in negotiis juridicis ab eis vel cum iis suscipiendis observandae, etiamsi ad illas in codice expresse non provocetur. *Pat. Promulg.*

Milites. V. *Militares personæ.*

Minæ. V. *Metus.*

Minorenes vocantur illi, qui vigesimum quartum annum aetatis suae nondum egressi sunt. Speciali legum tutamine gaudent, 21; — ad matrimonium ineundum consensu patris sui, et hoc deficiente, praeter declarationem ordinarii defensoris, consensu instantiae judicialis opus habent, 49—53, 95 et 96; — quatenus conjugii minorenni ad separationem a toro et mensa consensus defensoris sui necessarius sit, 106; — proles minorenes, extra sustentationem parentum existentes de eo, quod industria sua acquirunt, libere disponere possunt, 151; — quatenus filia minorennis per initum matrimonium in potestatem mariti veniat, 175; — minorenes patriae potestati subsunt; V. *Patria potestas*; — vel tutelae, 187; V. *Tutela*; — ad gerendam tutelam vel curatelam inhabiles sunt, 191, 281; — se ipsos in iudicio defendere nequeunt, 243; — absque consensu tutelae quidem acquirere possunt, ast non alienare aut se obligare, 244; — exceptiones, 246—248; — per veniam aetatis vel exercitium mercaturae aut officii pro majorennibus declarantur, 252; — declaratio majorennitatis ex justis rationibus in longius tempus differri potest, 251; — casus,

quando minorenni praeter tutorem curator quoque constituitur, 271, 272; — quatenus minores testari possint, 569; — aut in ult. vol. dispositionibus testes esse, 591, 597; — quatenus pacisci valeant, 865, 866; — favor eorum ratione praescriptionis, 1494, 1495. V. *Pupilli, Tutela.*

Mobiles res, notio 293; — patrimonium mobile pupillo delatum de regula publice est vendendum, 231; — jura in regula tamquam res mobiles respicienda sunt, nec minus credita intabulata, 298, 299; — res mobiles iisdem legibus subsunt, quibus subest ipse dominus pro persona sua, 300; — quomodo possessio earum acquiratur, 312 et 322; — in rei vindicatione describendae sunt, 370; — ratione earum ad secundum usque gradum fideicommissarie substitui potest, 612; — in loco facti promissi tradendae sunt, 905 et 1420; — intra quod tempus contemplatione earum evictionis praestatio peti possit, 933; — intra quod tempus dominium earum usucapiatur, 1466.

Mobilia supellectilia (Meubeln), quid sub eis intelligatur, 674.

Moderamen inculpatae tutelae, qui limites ejus excedit, responsabilis est, 19.

Modificationes, si acceptatio sub aliis modificatio-
nibus subsequitur, quam promissum factum fuit,
pactum non existit, 869.

Modus, adimplendi mandatum testamentarium,
quatenus mutari possit, 710; — praescripta de
modo pactum adimplendi, 902 — 907 et 919.
V. *Solutio*.

Molae, illis detrimentum adferentia opera propria
auctoritate struere non licet, 413.

Monachus. V. *Religiosi*.

Moneta, species ejus secundum locum traditionis
determinantur, 905, V. *Traditio*; — mutuum
in moneta excusa in genere, 986; — in pecu-
liari specie monetae datum, quomodo restituen-
dum sit, 987 — 989.

Monialis. V. *Religiosi*.

Mora in solutione sortis capitalis, quando sit et
quid efficiat, 1333 — 1335; — consecraria morae
creditoris in acceptanda solutione, 1419, 1425.

Morbus contagiosus ratio est, cur is, qui alium
defendit, consensum in matrimonium denegare
possit, 53; — pecoris, quando ad evictionis
praestationem obliget, 924 — 927.

Mores, societates bonis moribus adversantes illicitae
sunt, 26; — mali mores ratio sunt consensus ad
matrimonium a defensere denegandi, 53; —

- quando separationis a toro et mensa, 109; —
 aut exheredationis, 768, 769.
- Morganatica*, quid sit, 1232; — in dubio praesumitur intra primos tres annos matrimonii tradita, *ibid.*
- Mors*, quando absentis aut deficientis praesumatur, 24; — dubio orto, quae ex pluribus mortuis personis prior decesserit, omnes simul mortuae praesumuntur, 25. V. quoque *Mortis declaratio*, *Homicidium*. — Per mortem cessant tutela, 249; — servitutes personales, 529; — mandatum, 1022; — pactum de retroemendo, 1070; — pactum de retrovendendo, 1071; — pactum protimiseos, 1074; — quatenus locatio conductio operarum, 1162; — contractus de divulgatione operis litterarii, 1169; — vel contractus societatis, 1207 — 1209 et 1211; — quatenus per mortem jura et obligationes generatim exspirent, 1448; — mors pecudis, quando jus ad evictionis praestationem tribuat, 924 — 927.
- Mortis causa* factae donationes, an tamquam legata vel tamquam pacta respiciendae sint, 956.
- *declaratio*, quando locum habeat, 24; — quomodo instituenda sit, 277; — ejus effectus, 278; — an jus tribuat novum matrimonium in eundi, 112 — 114.

Mortis dies ratione ejus, qui mortuus declaratus fuit, ille habetur, quo mortis declaratio in rem judicatam abiit, 278.

— *periculum* praefecturae quoque loci jus tribuit proclamationem penitus condonandi, 86; — quando propterea deficiens mortuus declarari possit, 24.

Mortuarium. *y. Laudemium.*

Mortui nati. *v. Liberi.*

Mos. *v. Consuetudines.*

Motivum, qualem effectum habeat in ult. vol. declaratione, 572; — aut in pacto contrahendo, 901. *v. Finis.*

Mulctae, an obligatio eas solvendi in heredes transeat, 548; — rabbini libros copulatorum non rite gerentes poenam pecuniariam luere debent, 131.

Mulcta poenitentialis, ejus notio et effectus, 909 — 911.

Mundus, quid sub eo intelligendum, 678; — quod maritus uxori suae ad ornandam personam deicit, in dubio pro donato habetur, 1247.

Munus publicum jus civitatis tribuit, 29; — a tutela et curatela excusat, 195 et 281; — a munere removendi et inhabiles declarandi sunt rabbini, qui libros copulatorum secundum praescripta legalia non gerunt, 131; — quod ad adeundum

munus datum fuit, in portionem legitimam et hereditariam ab intestato delatam confertur, 788 — 790; — qui publice munus profitetur, quod specialem artis peritiam requirit, ejus defectum praestare obligatur, 1299. V. *Servitium*.

Muri quatenus inter vicinos communes sint, 854 — 858.

Mutatio jurium et obligationum, cap. 2. P. III.

quomodo fiat, 1375; — 1) novatione, 1376 — 1379; — 2) transactione, 1380, 1381; — transactiones invalidae respectu objecti, 1382 — 1384; — ob certos defectus, 1385 — 1388; — ambitus transactionis, 1389; — effectus respectu obligationum accessoriarum, 1390; — 3) cessione, 1392; — ejus objecta, 1393; — effectus, 1394 — 1396; — quatenus cedens teneatur, 1397 — 1399; — 4) assignatione, 1400; — plena vel minus plena, 1401, 1402; — effectus assignationis, 1403 — 1409; — exceptiones quoad mercatores, 1410. — *Mutatio* juris possidendi in meram detentionem nomine alterius exercendam, 319; — effectus circumstantiarum mutatarum respectu conventionum de pactis futuris, 936. — *Mutatio* ultimae voluntatis. V. *Sublatio*.

Muti testes inhabiles sunt in ult. vol. dispositione, 591. V. *Surdi et muti*.

Mutuae donationes, quatenus sint contractibus unilateralibus adnumerandae, 942.

Mutuum, cap. 21. P. II. Notio, 983; — ejus species, 984; — mutuuum pecuniarium, 985; — a) in moneta excusa aut schedulis monetam representantibus, 986 — 989; — b) in chirographis, 990, 991; — mutuuum aliarum rerum fungibilium, 992; — usurae, 993 — 1000; — forma chirographi, 1001.

N.

Nascituri. V. *Liberi*, *Posteritas*.

Natales legitimi, qui tanquam tales respiciendi sint, 138; — qui illos impugnare possit, quando et quomodo, 156 — 159; — illegitimi, 155.

V. *Liberi illegitimi*, *Legitimatio*.

Nativitas proli civis austriaci jus civitatis tribuit, 28.

V. *Natales*.

Natorum liber, quando in eum facta inscriptio nominis paterni paternitatem quoad prolem illegitimam probet, 164.

Naturales fructus fundi domino accrescunt, 405.

Naufragi, jus in bona eorum in littus ejecta locum non habet, 388. Conf. *Salvatio*.

Naufragium, quatenus mors ejus praesumenda sit, qui tempore naufragii in navi fuit, 24.

Nautae de rebus in navi receptis aequae ac depositarius cavent, 970, 1316.

Navigatio, ea durante privilegiata ult. vol. dispositio condi potest, 597 — 599; — opera navigationem impediens propria auctoritate struere non licet, 413.

Navis dominus, quatenus de negotiis per famulos suos gestis responsabilis sit, 1027 — 1031.

Necessarii heredes, qui tales sint, 762 — 764.

V. *Legitima*; — contra pactum successorium jura eorum salva manent, 1254.

Necessitatis casus. V. *Negotiorum gestio*.

Negligentia. V. *Culpa*.

Negotia, illi, qui ad eorum gestionem publice constituti sunt, delata aut suscipere aut sine mora repudiare debent, 1003; — negotia, quae speciale mandatum requirunt, 1008; — aut consensum judiciale in tutela, 233; — quatenus heri pro negotiis a famulis suis gestis teneantur, 1027 — 1033. — Negotium extraneum quodpiam societati perniciosum socio suscipere non licet, 1186. V. quoque *Mandatum*, *Operae*.

Negotiorum gestio sine mandato, praescripta de ea, 1035 — 1040. V. *Mandatum*.

Negotiorum gestores publice constituti, ob intermissam declarationem acceptationis aut repudiationis mandati tenentur, 1003; — qui absque necessitate voluntarie negotium speciale artis peritiam exigens suscipit, propter hujus defectum tenetur, 1299; — negotiorum gestor in casu necessitatis de regula pro illo damno, quod non avertit, non obligatur, 1312.

— *exterarum nationum gerentes* publici.

V. *Legati*.

Nepotes, jus eorum succedendi ab intestato, 732—734. V. *Liberi, Legitima*.

Nobilitas competit uxori et liberis legitimis, 92 et 146; — non vero illegitimis, 165; — aut prolibus adoptivis sine speciali Principis concessione, 182.

Nomen familiae desponsatorum in proclamatione exprimendum est, 70; — conjugum, eorum parentum, testium et curatoris animarum in librum copulatorum inscribendum est, 80; — uxor nomen mariti gerit, 92; — liberi legitimi nomen patris, 146; — illegitimi nomen gentilitium matris, 165; — adoptivi nomen patris adoptivi aut nomen gentilitium matris adoptantis, 182.

Nominis legatum, 664. V. *Creditum*.

Nominatio heredis tertio committi nequit, 564.

Nonusus. V. Intermisio.

Novalia. V. Edicta.

Novatio, ejus notio et effectus, 1376—1378; —

determinationes accessoriae sine novatione, 1379; —

correus debendi cum creditore onerosiores conditio-

nes ineundo reliquis correis nocere non potest, 894.

Noverca cum privigno validum matrimonium con-

trahere nequit, 66.

Nullitas matrimonii, quatenus ex officio vel tantum

ad petitum in eam inquirendum sit, 94; — quis

conjug validitatem matrimonii impugnare possit,

95, 96; — coram quo judicio et quicum cautela

invaliditas examinanda et dijudicanda sit, 97 —

102; — nullitatis declaratio in libro copulatorum

adnotanda est, 122; — jura liberorum ex ma-

trimonio invalido quidem, sed ex ignorantia ex-

cusabili alterutrius conjugis contracto, 150; —

effectus nullitatis declarationis quoad *Dotalia*

pacta. Controversia de invaliditate matrimonii

objectum transactionis non est, 1382. V. quoque

Impedimenta matrimonii, Dissolutio.

Nunciatio novi operis. V. *Aedificatio.*

Nuncupative. V. Oraliter.

Nundinale pretium, sub eo intelligitur medium

temporis, quo, et loci, ubi contractus adimplen-

duus est, 1058.

Nutritores jure non gaudent sumtus sustentationis ab alumno repetendi, 186. V. *Alumni*.

O.

Obaeratio, quatenus fideicommissum debitis onerare liceat, 635; — quomodo heres necessarius debitis admodum oneratus exheredari possit, 773.

Obedientiam liberi parentibus et pupilli tutori debent, 144 et 217.

Objectum, quod impossibile aut illicitum est, objectum validi pacti esse nequit, 878; — objecta pactorum bilateralium, 921; — si objectum contractus ante traditionem prohibetur, contractus pro non inito habetur, 880. V. *Praestatio*, *Commercium*. — Constitutiones de rebus politicis, cameralibus vel aerarialibus publicatae, jura privata limitantes vel exactius determinantes, licet codice hoc non expresse ad illas provocante, vigorem suum etiam post ejus introductionem retinent. *Pat. Promulg.*

Oblatio solutionis. V. *Depositio*.

Obligationes suas non adimplens tenetur probare, hoc sine culpa sua fieri, 1298; — modi, quibus obligationes confirmantur, mutantur aut tolluntur, 1343; — pro quibus obligationibus fidejuberi

possit, 1350 — 1352; — obligationes communes. V. *Communio*, *Adimpletio*, *Credita*.

Obsignatio judicialis securitatis pupillaris causa suscipienda, 222, 223.

Obstetrix ad probandam impotentiam debitum conjugale praestandi adhiberi potest, 100.

Occupatio, de ea agit cap. 3. P. II. Quid sit, 381; — ejus objecta, 382; — species: 1) occupatio animalium. Cui jus venandi vel piscandi competat, determinant leges politicae, 383; — animalia mansueta vel mansuefacta objectum occupationis non sunt, 384; — nec etiam res, quas terra profert, et quae civitati reservatae sunt, 385; — 2) inventio rerum vacantium, 386, 387; — praeda objectum est legum bellicarum, 402. V. *Inventio*, *Thesaurus*.

Odiu invincibile, quando sit ratio dissolutionis matrimonii apud personas acatholicas, 115, 116.

Oeconomicae rei administratio, quatenus marito aut uxori incumbat, 91, 92; — si filio viginti annos nato a patre permittitur, patriam potestatem tollit, 174. — Frumentum, lignum, pabulum, pecus, instrumenta et utensilia ad eam requisita appertinentia sunt, 296.

Offensio. V. *Laesio*.

Officiales. V. *Munus*.

Officium, quando ex officio propter invaliditatem matrimonii inquirendum sit, 94; — tutor a iudicio ex officio constituendus, 190; — vel inhabilis removendus est, 254—256.

Onera libris publicis inscripta cum dominio rerum immobilium suscipiuntur, 443; — heredi imposita de regula quoque in coheredes et substitutos transeunt, 563, 606; — ab usufructuario et possessore fideicommissi ferenda sunt, 512, 631; — quando ille, qui ea celat aut negat, ad evictionis praestationem teneatur, 923.

Oneris ferendi jus. V. *Servitutes*.

Onerosi contractus, notio, 864. V. *Bilaterales*. —

Objecta contractuum et negotiorum onerosorum, 921; — respectu illorum evictionis praestatio et indemnitas ob laesionem ultra dimidium locum habet, 923 — 935; — speciale mandatum requirunt, 1008.

Operae pertinent ad res aestimabiles, 303; — contractus onerosos de praestatione operarum continet cap. 26. P. II. 1) Locatio conductio operarum, 1151; — tacita, 1152; — jura indorientia: a) in specie ob defectus essentialia, 1153; — b) in casu morae, 1154; — c) impenitae perfectionis, 1155; — d) quoad mercedem post, vel etiam ante praestitum laborem solven-

dam, 1156; — e) si opus perit, 1157; — quando conductio operis in contractum emtionis venditionis abeat, 1158, 1159; — cessatio locationis conductionis operarum, 1160 — 1162; — eadem praescripta ad causarum patronos, medicos, et alias hujusmodi personas extenduntur, 1163; — 2) contractus inter auctorem et librarium de edendo opere, 1164; — jura et obligationes eorum: a) ratione exacte adimplendae conventionis, 1165, 1166; — b) ratione novae editionis, 1167 — 1169; — c) pro casu projecti ab editore propositi, 1170; — applicatio horum praescriptorum ad mappas geographicas, delineationes topographicas et compositiones musicas; de reimpressione libri alieni, 1171; — 3) pactum inter heros et famulos vel ancillas, 1172; — 4) pacta onerosa de servitiis inominata, 1173, 1174. — Quatenus minorennis operas suas locare, et de eo, quod per eas acquirit, disponere possit, 246.]

Operarii ad thesaurum fortuito ab eis inventum jus habent, 401.

Operis exstructio vel demolitio. V. *Aedificatio*; — operis confectio erga mercedem expresse vel tacite conventam. V. *Operae*.

Opifices, an ex apochis recentioribus ab eis exara-

- tis praesumatur, debitum, cujus dies prius venit, solutum fuisse, 1430. V. *Quaestus*.
- Opificium*. V. *Quaestus*.
- Oppignoratio* rei alienae, quatenus valeat, 456; — in quantum possessori fideicommissi competat, 632.
- V. *Pignus*.
- Optio* obligato competit, si promissum pluribus modis adimpleri potest, 906; — quid, si optio ex pacto competens irrita reddatur, 907.
- Opus*, quod quis erga expresse vel tacite conventam mercedem fieri jubet aut praestat. V. *Operae*.
- Oraliter* vel scripto ult. vol. dispositiones et pacta condi possunt, 577, 883; — an conventionum oralium, quae cum instrumento scripto simul factae praetexuntur, sed cum eo non concordant, aut nova additamenta continent, ratio habenda sit, 887.
- Ordinatio*, quatenus sit matrimonii impedimentum, 63, 94.
- Ornatus*, quid sub eo intelligatur, 678; — a marito uxori suae datus non pro commodato, sed pro donato habetur, 1247.
- Orphani*. V. *Minorenes*.
- Oves*, quando earum morbus vel mors jus ad evictionis praestationem tribuat, 925 et seq.

P.

Pactum. De pactis in genere agit cap. 17. P. II.

Pactum justum titulum tribuit ad acquisitionem
 jurium realium; possessionis, 317; — dominii,
 424; — juris pignoris, 449; — servitutis, 480; —
 et juris hereditarii inter conjuges, 602, 1249; —
 proxime fundamentum juris personalis continet,
 859; — notio ejus, 861; — terminus ad ac-
 ceptionem promissi, 862; — divisio pactorum
 in expressa et tacita, 863; — in unilateralia et
 bilateralia, 864. — Requisita pacti validi: 1) ha-
 bilitas personarum, 865 — 868; — 2) verus
 consensus, 869; — quatenus vis, error vel do-
 lus pactum invalidum reddant, 870 — 877; —
 3) possibilitas praestationis, 878 — 882; —
 pacta illicita et invalida in specie, 879, 986,
 991, 993, 996, 998, 1056, 1174, 1196,
 1208, 1259, 1270 — 1273, 1291, 1371,
 1372, 1382 — 1385 et 1502; — pactum pro
 aliis initum, 881; — forma pactorum, 883; —
 in specie scriptorum et punctuationis, 884 —
 887; — communicatio obligationis vel crediti, 888 —
 890; — correalitas debendi, 891; — aut cre-
 dendi, 892; — effectus solutionis vel liberationis
 in casu correalitatis, 893 — 896. — Accidentalitatis

pactorum: 1) condiciones, 897 — 899; — 2) motivum, 900, 901; — 3) tempus, locus et modus adimpletionis, 902 — 907; — 4) arrha, 908; — 5) mulcta poenitentialis, 909 — 911; — 6) obligationes accessoriae, 912, 913. — Regulae interpretationis circa pacta, 914 — 916; — de modis, quibus pacta tolluntur, 917 — 920. — Objecta pactorum et negotiorum onerosorum, 921; — generales determinationes contractuum onerosorum: 1) evictionis praestatio, 922; — casus, ubi locum habet, 923 — 930; — ejus condiciones, 931; — effectus, 932; — cessatio, 933; — 2) indemnitas ob laesionem ultra dimidium, 934, 935; — conventio de pacto ineundo, 936; — quatenus exceptionibus renunciare liceat, 937. V. *Adjectitia pacta*. — Jura et obligationes ex pactis orientia de regula ad heredes transeunt, 918; — exceptiones occurrunt sub articulo: *Heredes*. — Reatus per violationem obligationis ex contractu commissus obligationem ad indemnitatem inducit, 1295. V. *Indemnitas*. *Parata pecunia*, quid sub ejus nomine veniat, 680; — obligatio tutoris respectu illius, 230. V. *Pecunia*. *Parentes*, nomine eorum de regula veniunt omnes consanguinei in linea ascendenti, 42; — de ju-

ribus parentum et prolium agit cap. 3. Pars I. Origo relationis juridicae I. inter parentes et liberos legitimos, 137; — determinatio legalis legitimorum natalium, 138; — communia jura et obligationes parentum, respectu educationis liberorum, 139; — religionis, 140; — sustentationis, 141 — 143; — directionis, 144; — inspectionis et castigationis, 145; — jura specialia patris: patria potestas, 147; — ejus consecutaria, 148 — 154. V. *Patria potestas*. — II. Relatio juridica inter parentes et liberos illegitimos; exactior determinatio liberorum illegitimos, 155 — 159; — eorum legitimatio, 160 — 162. V. *Legitimatio*. — Probatio paternitatis ratione prolis illegitimae, 163, 164; — natura relationis juridicae inter parentes et liberos illegitimos, 165, 166; — jura specialia patris et matris prolis illegitimae, 167 — 170; — obligatio sustentationis transit quoque ad heredes parentum, 171; — finis patriae potestatis, 172 — 178. — III. Nexus relationi juridicae inter parentes et proles similes: 1) adoptio, 179 — 185. V. *Adoptio*. — 2) receptio alumni, 186. V. *Alumnus*. — Parentibus suppellex pupillis propria absque licitatione relinqui potest, 231; — sors quoque pupillaris nulli verisimili periculo obnoxia ab eis

repetenda non est, 236. — Jus succedendi ab intestato parentum legitimorum, 735 et 737; — parentum et liberorum illegitimorum, legitimorum, aut adoptivorum, 756; — legitima parentum, 766 — 795. V. *Legitima*. — Obligatio parentum dotem constituendi, 1220 — 1225; — et tribuendi, quod ad instructionem rei familiaris requiritur, 1231. — Parentes heredis vel legatarii validi testes in ult. vol. declaratione non sunt, 594; — inter parentes et liberos, quamdiu hi sub patria potestate sunt, usucapio vel praescriptio locum non habent, 1495. V. quoque *Avi, Educatio, Liberi, Mater, Pater, Patria potestas, Unio prolium*.

Parietalia armaria, quatenus in muro communi fabricari possint, 855.

Parietes intergerini, quatenus communes sint, 854 — 858.

Parochialis districtus vel ecclesia, ibi proclamatio matrimonii institui et solemniter in matrimonium consensus declarari debet, 71 — 82.

Parochus. V. *Animarum curator*.

Pascendi tempus. }
Pascendum pecus. } V. *Servitutes*.

Pater, per adoptionem. V. *Adoptio*; — legitimus, quis talis sit, 138 et 156 — 158; — specialia

ejus jura et obligationes sustentationi prolium prospiciendi, 141, 142; — communicat prolibus nomen suum et jura conditionis suae, 146; — ipsi competit patria potestas, 147; — ejus consecraria. V. *Patria potestas*; — jure gaudet proli suae tutorem vel contutorem nominandi, 196 et 211; — aut aliquem a tutela excludendi, 193; — an et quomodo legitima paternitas impugnari possit, 156 — 159; — quis pro patre prolium illegitimarum habendus sit, 163, 164; — pater proli illegitimae praecipue ad sustentationem ejus obligatur, 166, 167; — si vero proles apud matrem periculo exponeretur, obligatur quoque ad educationem, 168, 169; — tantum in hunc finem patri potestas aliqua in eam competit, 166; — jura patris non sunt objectum usucapionis vel praescriptionis, 1458 et 1481.

Paternitas, respectu proli illegitimae, quatenus praesumatur aut probetur, 163, 164.

Patria potestas, quid sit generatim, 147; — in quo speciatim consistat ratione ineundi matrimonii, 49 — 53; — eligendae futurae vitae conditionis, 148; — patrimonii, 149 — 151; — aut obligationum prolium, 152; — ex ea obligatio oritur proles defendendi, *ibid.* — In proles illegitimas patria potestas propria locum non habet,

166; — quomodo cesset, 172 — 177; — ex justis rationibus vero ultra majorenitatem continuari potest, 172; — vel ante eam cessare, 174; — exercitium ejus potest impediri, 146; — aut patri penitus adimi, 177; — tutamen prolium contra abusum patriae potestatis, 178; — pater adoptivus obtinet patriam potestatem, 183; — quae vero soluta relatione inter patrem adoptivum et prolem adoptivam ad patrem legitimum redit, 185.

Patrimonium, mobile, immobile. V. *Res*. — Patrimonium civitatis vel universitatis quid sit, 287, 288. — An patrimonium integrum praesens et futurum valide donari possit, 944. — De administratione patrimonii *liberorum* vel *minorenium*. V. sub his verbis. — De separatione patrimonii. V. *Separatio*. — De laesionibus in patrimonio factis. V. *Laesio*.

— *civitatis*, quid sub eo intelligatur, 287; — quatenus ex jure privato judicandum sit, 290; — speciatim ratione praescriptionis, 1472.

Patronus. V. *Causarum defensor*, *Curator*, *Mandatarius*.

Patruus, cum eo validum matrimonium iniri nequit, 65.

Pauliana actio. V. *Creditorum*.

Paupertas. V. Egestas.

Peculium, quod proles legitimo modo acquirunt, ipsis proprium manet; patri vi patriae potestatis tantum administratio patrimonii prolium competit, 149—151.

Pecunia parata, quomodo a tutore impendenda sit, 230; — quatenus objectum rei vindicationis esse possit, 371; — aut ususfructus, 510; — facultas pecuniam aut ejus aequivalens nomine alterius levandi, speciale mandatum exigit, 1008; — quatenus pecunia objectum contractus permutacionis esse possit, 1046; — pretium in parata pecunia consistat oportet, 1055; — de regula quoque merces locationis conductionis, 1092; — legatum quantitatis pecuniae praestandum est, nulla ratione habita, an pecunia parata in hereditate exstet nec ne, 658; — jura et obligationes ad solutiones in pecunia praestandas se referentia, secundum litteras patentes, quae die 20. Februarii 1811 circa pecuniam ad circulationem destinata et pro valuta generali declarata emanarunt, vel secundum leges speciales adhuc promulgandas, et non nisi his deficientibus, secundum generalia praescripta codicis determinanda sunt. *Pat. Promulg.*

Pecus, ad continuationem rei oeconomicae necessarium appertinentia praedii est, 296; — ad quale genus pecorum jus pascendi se extendat, 499, 500; — quando morbus vel mors ejus jus ad evictionis praestationem tribuat, 924—928; — pecus in praedio locato exstans tacite in securitatem mercedis locatiouis conductionis oppignoratatum est, 1101; — jus fundi domini in casu damni per pecus alienum ei illati, 1321, 1322.

V. *Animal.*

Perditae res. V. Inventio.

Perfidia alterutrius paciscentis de regula alteri jus non tribuit a contractu recedendi, 919.

Peregrinantes, jura eorum erga caupones, nautas aut vectores propter damnum illis illatum, 970 et 1316.

Peregrini, quomodo jus civitatis adquirant, 29—31; — de regula aequalibus juribus cum civibus fruuntur, 33; — secundum quas leges facultas eorum personalis et negotia juridica ab eis suscepta judicanda sint, 34—37; cautela respectu matrimonii a minorennibus peregrinis ineundi, 51; — incolis alienarum civitatum tutela vel curatela demandanda non est, 192 et 281.

Periculum, quatenus in contractu permutationis ante traditionem ad possessorem spectet, 1048,

1049; — aut in emtione venditione ad venditorem, 1064; — quis illud in debito judicialiter deposito ferat, 1425; — susceptio ejus erga certum pretium. V. *Assecurationis contractus, Cautio.*

Permutatio, de ea agitur in cap. 23. P. II. Notio permutationis, 1045, 1046; — jura et obligationes permutantium, 1047; — speciatim ratione periculi, 1048, 1049; — et utilitatis ante traditionem, 1050 — 1052.

Persecutio jurium cuilibet contra ipsum Imperantem conceditur, 19, 20.

Persona. Quilibet homo in civitate tamquam persona considerandus est, 16; — error in persona matrimonium invalidum reddit, 57; — quatenus ult. vol. dispositionem, 570, 571; — aut pactum in genere, 873 — 875; — *Persona moralis*. Servitus personae morali concessa tamdiu durat, quamdiu persona talis existit, 529. V. *Personarum jura, Communitas, Societas.*

Personales servitutes. V. *Servitutes.*

Personalia jura, quid sint, 307.

Personalissima jura, seu jura ad personam restricta in alios transferri nequeunt, 442 et 531.

Personarum jura, de illis agit cap. 1. P. I. Spectant partim qualitates et relationes personales;

partim relationibus familiae nituntur, 15; —
 I. Jura personarum ex nota personalitatis. Jura
 connata, 16; — quae in jure praesumuntur, 17; —
 abilitas ad jura acquirenda, 18; — persecutio
 jurium, 19, 20. — II. Jura personarum ex
 qualitate actatis vel deficientis usus rationis, 21—
 23. — III. Ex relatione absentiae, 24, 25. —
 IV. Ex qualitate personae moralis, 26, 27. —
 V. Ex relatione membri civitatis, 28. — Quo-
 modo jus civitatis adquiratur, 29—31; — quo-
 modo amittatur, 32; — jura peregrinorum, 33—
 38. V. *Peregrini*. — VI. Jura personarum ex
 religione orientia, 39. — VII. Ex relatione fa-
 miliae. Familia, consanguinitas et affinitas, 40—
 43. V. *Familia*. — Jura personarum uti jura
 conjugis, patris, prolis, objectum usucapionis
 vel praescriptionis non sunt, 1458, 1481; —
 determinationes communes jurium personarum et
 rerum sunt: modi ea firmandi, mutandi et tollen-
 di, 1342.

Pestis. In locis, ubi pestis aut similes morbi con-
 tagiosi grassantur, privilegiata ult. vol. disposi-
 tio condi potest, 597. V. quoque *Contagiosi*
morbi.

Pertractatio hereditatis. V. *Hereditatis posses-*
sionis capio.

Petitio. V. *Actio*, *Creditum*, *Jus*.

Petitum, ut matrimonium nullum declaretur, quando ab illis, qui per matrimonium cum impedimento initum laesi sunt, exspectandum sit, 94.

Petulantia. Damnum in patrimonio petulantia alteri illatum, pretio extraordinario resarciendum est, 1331.

Punctatio est scriptura de punctis principalibus alicujus contractus, quatenus jura et obligationes producat, 885.

Piscatio, opera eam impediencia propria auctoritate strui nequeunt, 413. V. *Occupatio*.

Pisces in stagno pro rebus immobilibus habentur, 295.

Pignoratitius creditor. V. *Pignoris jus*. — In detrimentum fidejussoris creditor pignus remittere nequit, 1360.

Pignoris captio privata pecorum, quae damnum dederunt, quatenus locum habeat, 1321, 1322.

Pignoris contractus, quid sit, 1368; — ejus effectus, 1369, 1370; — conditiones illicitae, 1371, 1372; — quale pignus in cautione constituenda pro sufficienti habendum sit, 1374.

V. *Pignoris jus*.

Pignoris jus, de eo agit cap. 6. P. II. Notio pignoris et juris pignoratitii, 447; — species pi-

gnoris: pignus in sensu stricto et hypotheca, 448; — titulus acquirendi juris pignoris, 449, 450; — modus jus pignoris acquirendi: a) per traditionem corporalem, b) per inscriptionem in libros publicos, 451; — c) per traditionem symbolicam, 452; — d) per praenotationem, 453; — constitutio subpignoris, 454, 455; — oppignoratio rei alienae, 456; — ambitus juris pignoris objectivus, 457; — jura et obligationes creditoris pignore instructi: a) si pignus ad securitatem praestandam non sufficere appareat, 458; — b) ante diem solutionis et c) postquam dies solutionis venit, 459 — 466; — cessatio juris pignoris, 467 — 469; — an per novationem quoque expiret, 1378; — jura prioritatis creditorum in eorum concursu determinat codex judicarius, 470; — an jus retentionis locum habeat, 471; — quando pignus *judiciale* datur, definit codex judicarius, 450; — jus pignoris *legale* locatoris ratione mercedis locationis conductionis; 1101. — Pignus in sensu stricto accipiens obligatur illud constituenti apocham de eo accepto exarare, 1370; — an jus pignoris aut jus pignus luendi praescribi possit, 1483.

Pignus, quid sit, 447. V. *Pignoris jus*, *Pignoris contractus*. — Quatenus usurarum quantitas ab

eo dependeat, 994; — creditor in detrimentum fidejussoris pignus remittere non potest, 1360; — quatenus pro parte debiti per transactionem definita obligatum maueat, 1390; — an usucapi vel praescribi possit, 1462, 1483.

Plancae. V. *Scpes*.

Plantatio, quatenus accessio inde oriatur, 420 — 422.

Poena, legatum poenas nomine relictum non valet, 712; — si alterum laedens simul legem poenalem transgressus est, poenam quoque intentatam luere tenetur, 1338.

Poena conventionalis, quatenus liceat sibi eam stipulari, 1336. V. *Mulcta poenitentialis*.

— *pecuniaria*. V. *Mulctae*.

Politica negotia, secundum quae praescripta iudicanda sint. V. *Objecta*.

Polyandria et

Polygamia prohibitae sunt, 62 et 94.

Pondus, secundum locum traditionis determinatur, 905. V. *Traditio*.

Portio hereditaria, quando pro hereditate et quando pro legato habeatur, 532 et 535; — quomodo portiones hereditariae distribuendae sint, 554 — 563. V. quoque *Successio ab int.*

Positio. V. *Suspensio*.

Possessio, de ea agit cap. 1. P. II. Adquisitio possessionis; quae personae ad eam habiles sint, 310; — objecta possessionis, 311; — modi possessionem acquirendi rerum corporalium, mobilium vel immobilium; et incorporalium, 312, 313; — modus eam acquirendi originarius et derivativus, 314; — quid illo et hoc modo in possessionem accipiatur, 315; — possessio justa et injusta, 316; — titulus principalis justae possessionis, 317; — merus detentor nullo adhuc titulo gaudet et propria auctoritate eum acquirere nequit, 318; — nec fundamentum detentionis suae mutare, 319; — effectus justae possessionis tituli, 320; — requisitum ad effectivum jus possessionis, 321, 322; — possessor de regula ad edendum titulum suum non potest provocari, 323 — 325; — possessor bonae et malae fidei, 326; — quomodo cum altero possidens malae fidei et injustus possessor evadat, 327; — decisio de fide possessionis, 328; — continuatio possessionis; jura bonae fidei possessoris ratione rei substantiae, 329; — commodorum, 330; — expensarum, 331, 332; — et pretii emtionis venditionis, 333; — an possessori jus retentionis competat, 334 et 471; — obligatio malae fidei possessoris, 335, 336; — quomodo fides possessionis ab universitate exer-

citae iudicanda sit, 337; — in quantum per
 actionem fides possessionis mutetur, 338; — jus
 possessoris, si in possessione sua turbatur, 339; —
 in specie per extructionem vel demolitionem ali-
 cujus aedificii, 340—342; — aut si ex ruina
 rei alienae periculum imminet, 343; — remedia
 conservandae possessionis in periculo imminente,
 344; — contra vitiosum possessorem, 345,
 346; — aut in dubio, an possessio vitiosa sit
 vel non, 347; — cautelae a rei detentore observan-
 dae, si plures simul possessionem petunt, 348. —
 Modi, quibus possessio cessat: a) rerum corpo-
 ralium, 349; — b) jurium in libris publicis in-
 scriptorum, 350; — c) et aliorum, 351; —
 restrictio, 352. — Quid inde sequatur, si quis pos-
 sessionem negat, rem litigiosam possidere simu-
 lat, aut dolo possidere desiit, 376—378. V. *Do-
 minium*. — Qualis possessio ad usucapionem requi-
 ratur, 1460—1464. V. *Praescriptio*.

Possessor distinguitur a mero detentore, 309; —
 in dubio possessor est praefendus, 324 et 374; —
 quando bonae fidei possessor statim dominium ad-
 quirat, 367, 368; — quilibet bonae fidei pos-
 sessor pro domino pleno habendus est, 360.
 V. *Possessio*.

Possibilitas. Si adimpletio obligationis pro possibilitate, aut quando sine difficultate fieri poterit, promissa fuit, iudex terminum ex aequitate determinat, 904.

Posthumus. V. *Supernata proles.*

Posteritas, ad defensionem iurium ei destinatorum curator constituitur, 274. V. *Fideicommissum.*

Potestas mariti, 91; — patris. V. *Patria potestas*; — matris. V. *Mater.*

Praeda secundum leges bellicas dijudicatur, 402.

Praediales servitutes. V. *Servitutes.*

Praedium, possessio aut temporalis ejus ususfructus jus civitatis non tribuit, 31; — appertinentiae eorum, 295, 296; — jura praedio inhaerentia ad res immobiles pertinent, 298; — jura inter praediorum dominos et subditos eorum ex constitutione cujuslibet provinciae et legibus politicis dijudicanda sunt, 1146.

Praefectura circuli, ad eam vel ad provinciae praefecturam querela ob copulationem denegatam pertinet, 79; — quando dispensationem a proclamatione concedere possit, 85, 86; — ab ea judaei consensum ad contrahendum matrimonium obtineant oportet, 124.

— *loci.* V. *Instantia loci.*

Praefectura provinciae, ad ejus competentiam pertinet consensus ad matrimonium per mandatarium ineundum, 76; — querela de denegata copulatione, 79; — dispensatio a matrimonii impedimentis, 83 — 87; — confirmatio adoptionis, 181; — ei inventio thesauri indicari debet, 398.

Praejudicata. V. *Sententiae*.

Praejudicium alicui factum. V. *Laesio*.

Praelegatum heredi relictum, 648.

Praemium. V. *Remuneratio*.

Praenotatio in libris publicis, quid sit; ejus requisiti et effectus, 438, 439, 445.

Praepositi communitatum, saeculares et ecclesiastici, necessariae constitutioni tutoris vel curatoris prospicere tenentur, 189.

Praescripta. V. *Leges*, *Statuta*, *Dispositiones*.

Praescriptio et usucapio. Cap. 4. P. III. Notio praescriptionis, 1451; — usucapionis, 1452; — quis praescribere et usucapere possit, 1453; — contra quem, 1454; — quae objecta, 1455 — 1459; — requisiti usucapionis: 1) possessio, 1460; — et quidem a) justa, 1461, 1462; — b) bonae fidei, 1463; — c) non vitiosa, 1464; — 2) temporis lapsus, 1465. — Tempus usucapionis, ordinarium: a) respectu rerum mobilium, 1466; — b) immobilium, 1467, 1468; — et c) jurium

ad eas se referentium, 1469, 1470; — d) jurium, quae raro exerceri valent, 1471; — extraordinarium, 1472—1477. — Tempus praescriptionis ordinarium, 1478—1480; — exceptiones, 1481—1485; — tempus praescriptionis extraordinarium brevius, 1486—1492; — imputatio possessionis antecessoris in tempus praescriptionis, 1493; — impedimenta praescriptionis, 1494—1496; — ejus interruptio, 1497; — usucapionis vel praescriptionis effectus, 1498—1501; — renunciatio et prolongatio praescriptionis, 1502; — secundum quas leges usucapio vel praescriptio ante efficaciam codicis civilis universalis incepta dijudicanda sit. *Pat. Promulg.* — Debitum praescriptum solutum repeti nequit, 1432, 1433.

Praestatio, possibilitas ejus est requisitum essentiale validi pacti, 878.

Praesumptio legalis jurium connatorum, 17; — prolis vivae natae, 23; — mortis alicujus absentis vel deficientis, 24; — mortis simultaneae eorum, de quorum mortis tempore non constat, 25; — validitatis matrimonii, 99; — natalium legitimorum vel illegitimorum, 138, 155 et 156; — paternitatis, quoad prolem illegitimam, 163; — conjunctionis tutelae testamentariae cum curatela,

209; — diei mortis ejus, qui mortuus declaratus fuit, 278; — validi tituli ad possessionem, 323; — et bonae fidei, 328; — facultatis acquirendi, 356; — dominii pleni, 360, 372; — qualitatis mediae rei in usumfructum concessae, 518; — limitum, intra quos heredes expresse vocati in exercitium servitutum personalium veniant, 529; — revocationis legati, 724, 725; — dominii communis, 854 et 857; — morbi jam prius existentis quoad animalia, speciatim sues, oves, pecudes bubulas vel equos, quae intra certum tempus post traditionem aegrotare incipiunt vel moriuntur, 924 — 927; — arrhae tamquam confirmatoriae, 908; — mediae qualitatis quoad appertinentias praedii locati, 1110; — correalitatis in societate mercatoria, 1203; — traditionis morganaticae intra tres annos, 1232; — acquestus a marito facti, 1237; — praesumptio quoad reatum, 1296, 1297; — limitum in mandato, 1029, 1230 et 1033; — quoad calamitates a conductore susceptas, 1106; — de eo, an opus jussu pro emtione venditione aut locatione conductione operarum habendum sit, 1158; — quale ex diversis debitis in dubio pro sublato habeatur, 1415, 1416; — praesumptio factae solutionis usurarum, si sors capitalis soluta fuit,

1427; — soluti debiti ex chirographo in detentione debitoris existente, 1428; — vel soluti debiti antiquioris ex solutione recentioris, 1429, 1430.

Praeteritio heredis necessarii, quae sint ejus consecraria, 776 — 782 et 1254; — heredi necessario juste praeterito tamen alimenta necessaria competunt, 795.

Precario obtenta possessio vitiosa est, 345.

Precarium, concessio usus sine determinatione temporis, pro arbitrio revocari potest, 974.

Pretiosa eorum, qui sub tutela vel curatela sunt, in depositum judiciale accipiuntur, 229.

Pretium, quid sit; 304; — pretium ordinarium seu commune, extraordinarium, specialis affectionis, 305; — quale in aestimationibus pro mensura accipiendum, 306; — casus, in quibus pretium extraordinarium refundendum est, 335, 378 et 1331. — Pretium a domino ipsi bonae fidei possessori refundendum non est, 333; — pretium emtionis venditionis. V. *Emtio venditio*; — sub pretio nundinali intelligitur medium loci, ubi, et temporis, quo contractus adimplendus est, 1058. V. *Laesio*.

Primogenitura, quid sit et quatenus praesumatur, 619, 620.

Prioritatis jura creditorum per modum procedendi
in casibus cridae determinantur, 470.

Privata chirographa, quatenus in mutuo pecuniae
loco dari possint, 991.

— *pignoris captio*. V. *Pignoris captio*.

— *res*. V. *Res*.

Privatum jus. V. *Jus civile*.

Princeps, quatenus patrimonium ejus rebus privatis
adnumeretur, 289.

Principales res. V. *Appertinentiae*; *Accessio*.

Privilegia in regula uti alia jura judicantur, 13.

Privilegiatae ult. vol. dispositiones, 597—600.

Proavi proaviaeque, jus eorum succedendi ab in-
testato, 741—750.

Processus jam pendens aut imminens cum pupillo
aut curando excludit ab ejus tutela vel curatela,
193 et 281; — inter tutorem et pupillum et inter
plures minorenes eandem tutorem habentes emer-
gens, constitutionem curatoris necessariam reddit,
272; — sine consensu judiciali tutor litem tran-
sigere nequit, 233; — processus nomine alterius
instituendus requirit speciale mandatum, 1008.

V. *Litigiosa res*, *Causarum defensor*.

Procuratores mercium (Lieferanten), de illis va-
lent praescripta de locatione conductione operarum
statuta, 1163. V. *Operae*.

Proclamatio matrimonii consistit in promulgatione futuri matrimonii, 70; — quomodo instituenda sit, 71 — 74; — quomodo dispensatio ab ea obtineri possit, 83 — 88; — quatenus intermissio ejus matrimonium invalidum reddat, 74 et 94. V. quoque *Judaci*.

Prodigi vocantur illi, quos judex tamquam tales et simul inhabiles ad res suas administrandas publice declaravit, 21; — quis pro prodigo declarandus sit, 273; — ita declarato curator constituitur, *ibid.* — quando haec curatela cesseret, 283; — ratione prolium ad prodigalitatem proclivium patris vel tutoris potestas continuatur, 173, 251; — patre pro prodigo declarato prolibus tutor constituitur, 176; — an prodigus possit testari, 568; — aut voluntatem suam ultimam revocare, 718; — quatenus heredes necessarii prodigi exheredari possint, 773; — quatenus prodigus ad contractum ineundum habilis sit, 865, 866; — prodigus judicialiter talis declaratus a societate quaestuararia removeri potest, 1210; — marito jus competit postulandi, ut uxor observatis legum praescriptis prodiga declaretur, 1241.

Prohibitorium jus. V. *Interdicendi jus*.

Prohibitum quoad objectum contractus ante traditionem subsecutum pactum invalidum reddit, 880; —

interdictum rem alienandi jus de ea testamentum condendi non excludit, 610; — interdictum testandi est fideicommissaria substitutio, *ibid.*
V. quoque *Illicitum*.

Proles, earum jura objectum usucapionis vel praescriptionis non sunt, 1458, 1481, 1495.
V. *Liberi*.

Promissum, quid sit, 861; — terminus ad acceptationem promissi, 862; — quae personae inhabiles sint ad promittendam, 865 — 868; — quatenus pro tertio promittere liceat, 881; — quid, si res possibles et impossibles simul promissae sunt, 882; — quid, si plures rem divisibilem vel indivisibilem simul promittant, aut sibi stipulantur, 888 — 896. V. quoque *Factum*, *Acceptatio promissi*.

Promulgatio hujus codicis civilis universalis continetur in patentali in fronte ejus posito. Lex de regula statim post promulgationem obligat, 2 et 3.
V. *Edicta*.

Propositum malum damnum inferendi, quid sit, 1294; — ejus consecutaria, 1323, 1324. V. *Indemnitas*.

Proprietarius. }
Proprietas. } V. *Dominium*.

Prospectus servitus, 488.

Protimiseos jus, quid sit, 1072; — de regula
 jus personale est, 1073; — et in alios transferri
 non potest, 1074; — tempus illud exercendi,
 1075; — ejus effectus in casu substationis ju-
 dicialis, 1076; — condiciones ad ejus exerci-
 tium, 1077 — 1079; — domino directo sine
 expressa reservatione non competit, 1140,
 1141.

Proventus. V. Utilitas.

Provinciales leges. V. Statuta.

Provocatio erga possessorem vel detentorem alicujus
 rei de regula locum non habet, 323 — 325.

Proxenetæ quatenus pro illis in mutuo commoda
 stipulari liceat, 996; — quam mercedem ipsimet
 sibi stipulari possint, et quomodo ob complicita-
 tem usurariae pravitate puniendi sint, determinat
 lex de usuraria pravitate promulgata, 1000.

Proxenicum pactum quoad matrimonium invali-
 dum est, 879.

Pubertas adimpleto decimo quarto anno aetatis in-
 cipit, 21; — quatenus puberibus electio futurae
 vitae rationis competat, 148; — pubes de eo,
 quod industria sua acquirit, quemadmodum et
 de rebus ipsi ad usum traditis libere disponere
 potest, 151, 246.

Publica chirographa in mutuo pecuniario adhiberi possunt, 985; — quomodo tale mutuum restituendum sit, 990. V. *Chirographa*.

Publica membra societatis mercantilis, quatenus teneantur, 1204.

Publicatio. Dissolutio societatis mercantilis, sicut ejus constitutio publicanda est, 1214.

Publiciana actio est actio ex praesumpto dominio, 372 — 374.

Pupillaris cautio. V. *Securitas*.

— *instantia*. V. *Tutorium iudicium*.

— *liber*, quomodo gerendus sit, 207, 208.

— *substitutio* valet tantum tamquam fideicommissaria, 609.

Pupillus. V. *Minorenes*.

Putativum matrimonium vocatur, si saltem pro alterutra parte conjugum ignorantia excusabilis matrimonii impedimenti pugnat, 160.

Q.

Quaestuaria societas. V. *Communio bonorum*.

Quaestus alicujus exercitium, quando jus civitatis tribuat, 29; — quaestum tutor sine consensu judiciali nomine pupillorum nec incipere, nec con-

tinuare, nec terminare potest, 233; — si minorenni exercitium ejus ab instantia conceditur, hoc ipso pro majorenni declaratur, 252. — Quatenus adquisitio rei ab eo, qui quaestum ejus exercet, contra rei vindicationem tueatur, 367; — quod ad incipiendum quaestum datum fuit, in legitimam, aut portionem ab intestato confertur, 788 — 790; — in quantum quaestum exercens pro negotiis a personis in servitio suo existentibus gestis teneatur, 1027 — 1033; — qui publice quaestum profitetur specialem artis peritiam requirentem, hujus defectum praestat, 1299.

Qualitates. Quatenus defectus certarum qualitatum aut falsa earum attributio fundamentum evictionis praestationis sit, 922, 923 et 930.

Quarta falcidia aut trebelliana locum non habet, 690 et 608 et seqq. — pars quarta pura hereditatis non obstante pacto successorio liberae ult. vol. dispositioni reservatur, 1253.

Querela ob laesionem juris a quolibet in instantia competenti moveri potest, 19; — tutoris contra instantiam pupillarem, 268; — ob reatum iudicis in altiori instantia inferenda est, 1341.

Quietantia. V. *Apocha.*

Quotam litis causarum defensor valide sibi stipulari nequit, 879.

R.

Rabbini seu judaici religionis magistri, quomodo ipsis copulatio judaeorum peragenda et in librum copulatorum inscribenda sit, 127 — 129; — poena contra eos statuta, si praescripta haec negligunt, 130, 131; — eorum testimonium judaicis conjugibus se separaturis necessarium est, 132.

Radices efficiunt accessionem per plantationem, 420; — alienae arboris a domino e fundo suo evelli possunt, 422.

Rami alienae arboris, quatenus vicinus eos amputare, aut utilitatem inde percipere possit, 422.

Raptus, quando matrimonium invalidum reddat, 56 et 94. V. *Laesio*.

Raro, de juribus, quae raro exercentur. V. *Jura*.

Rationes reddendae sunt de patrimonio prolium, 150; — de gesta tutela et curatela. V. *Tutela*; — de administratione cujuscunque patrimonii alieni vel communis, 837, 1012, 1039, 1198—1200.

Rationis usu destituti speciali legum tutela gaudent, 21; — inhabiles sunt ad matrimonium ineundum, 48; — ad exercendam patriam potestatem, 176; — tutelam vel curatelam suscipiendam, 191 et 281; — ipsi curatela subsunt,

270; — quomodo curatela haec cesset, 283. — Inhabiles sunt ad possessionem adquirendam, 310; — ad condendam ult. vol. dispositionem, 566, 567; — ad testimonium in ea, 591; — ad pactum ineundum, 865; — jus speciale eorum ratione praescriptionis, 1494; — quomodo substitutio eis facta exspiret, 616; — quatenus damnum ab illis illatum reparandum sit, 1308—1310.

Realia jura. V. Jura.

Reatus, quid sit, 1294. *V. Indemnitas.* — Minorenis quoque de damno reatu suo dato tenetur, 248.

Recessus a sponsalibus, qualem effectum habeat, 45, 46; — quatenus a promisso ante acceptationem recedere liceat, 862, 865 et 918; — an recessus unilateraliter ob non adimpletam obligationem ex parte alterius paciscentis, vel post pactum adimpletum mutuo consensu factus locum habeat, 919, 920; — recessus a communione, 830; — aut societate 1205—1214.

Reciprocum jus erga peregrinos, quatenus locum habeat, 33.

Recursus, quando tutor eum suscipere possit, 268.

Redemptionis jus creditoribus intabulatis ante venditionem rei oppignoratae competit, 462.

Redhibitoria actio. V. *Evictionis praestatio.*

Reditus. V. *Patrimonium.*

— *annui perpetui* ad omnes successores transferri possunt, 530.

— *annuus vitalis*, contractus de eo quid sit, 1284; — ejus duratio, 1285; — an a creditoribus vel prolibus convelli possit, 1286.

Refusio. V. *Impensae, Damnum.*

Regalia. V. *Majestatis jura.*

Registra publica. V. *Libri publici.*

Regressus consortium in bona fide versantium erga consortes in mala fide constitutos, 337; — cor-reorum debendi erga se invicem, 896, — confidejussorum, 1359; — complicum in damno il-lato, 1302. V. quoque *Evictionis praestatio.*

Reimpressio libri alieni, de ea statuunt leges po-liticae, 1171.

Rei periti, per eos probanda sunt: inhabilitas con-jugale debitum praestandi, 100; — nativitas illegitima, 157, 158; — dementia et fatuitas, 273, 283, 567; — pecudis morbus ad evic-tionis praestationem jus tribuens, 926; — tunc etiam responsables sunt artis perti, quando erga remunerationem in rebus artis vel scientiae suae culpa consilium perniciosum praebent, 1300. V. quoque *Ars.*

Religio jura privata non mutat, 39; — quatenus religionis disparitas matrimonii impedimentum sit, 64; — in qua aetate proli optio religionis competat, determinant praescripta politica, 140. V. *Judaei, Catholici, Acatolici*. — Transitio conjugis acatholici ad religionem catholicam alteri jus dissolutionem matrimonii petendi non adimit, 116; — transitus conjugis judaici ad religionem christianam matrimonium non solvit, 136.

Religionis magister. V. *Animarum curator, Rabbinus*.

Religiosi, quatenus validum matrimonium contrahere nequeant, 63, 94; — a suscipienda tutela vel curatela exclusi sunt, 192, 281; — quatenus ad testandum inhabiles sint, 573; — et ad testimonium in ult. vol. dispositionibus, 591—597.

Remissio. V. *Renunciatio, Merces*.

Remunerationem tutor petere potest, 266, 267; — pactum de remuneratione pro matrimonio procurando, pro suscipienda lite, aut curatione invalidum est, 879; — remuneratio inventoris, 391—393; — aut ejus, qui rem alienam e periculo salvat, 403; — heredis, si hereditas legatis exhausta est, 690; — remuneratio eatenus tantum donatio est, quam ille, qui eam accipit, jure actionis destitutus fuit, 940, 941; — deposita-

rius de regula nullam petere potest, 969; — quando mandatario remuneratio debeatur, 1004 et 1013. V. quoque *Merces*.

Renovatio locationis conductionis, quomodo tacite fiat, 1114, 1115.

Renunciatio in favorem alicujus correi debendi reliquis praejudicio esse nequit, 896; — renunciatio gratuita speciale mandatum requirit, 1008; — quoad praescriptionem in antecessum facta invalida est, 1502; — renunciatio juris, quando fieri possit, et quid efficiat, 1444; — quoad jus hereditarium, 551; — cui portio hereditaria renunciantis cedat, 560—562; — quatenus fideicommissi possessor ei renunciare possit, 632; — renunciatio quoad exceptiones contra pactum determinata esse debet, 937; — quando renunciatio donatio sit, 939, 1381. — Renunciatio mandati, quatenus fieri possit, 1020, 1021; — locationis conductionis, quando fieri debeat, 1116; — aut quando ante tempus fieri possit, 1117—1119.

Reparatio damni. V. *Damnum*.

Reparationes, quatenus ei incumbant, qui jure servitutis gaudet, 483; — in specie usufructuario vel usufructuario, 508, 513 — 516; — quatenus locatori, 1096; — in quantum conductor eas

pati obligetur, 1118, 1119; — reparatio communium parietum, 856.

Repetitio solutionis indebiti. V. Solutio.

Repositorium legatum, quid in se comprehendat, 675—677.

Repudiatio heredum testamentariorum, quid efficiat, 726. *V. Adcrescendi jus, Renunciatio, Substituti.*

Repudium. V. Recessus.

Repudii libellus judaeorum, quando et quomodo tradi possit, 133—136.

Rerum jura realia, personalia, 307; — species realium, 308; — fontes personalium, 859; — determinationes communes jurium personarum et rerum, 1342.

Res. De jure rerum tractat integra secunda pars; ejus introductio vero: De rebus earumque divisione juridica. Notio rerum in sensu juridico, 285; — divisio rerum secundum diversitatem subjecti, cujus sunt, 286; — res vacantes, res publicae et patrimonium civitatis, 287; — res universitatum, patrimonium universitatis, 288; — patrimonium privatum Principis, 289; — praescriptum generale respectu harum diversarum bonorum specierum, 290. — Divisio rerum secundum diversas earum qualitates, 291; — res

corporales et incorporales, 292; — mobiles et immobiles, 293; — appertinentiae in genere, 294; — in specie ratione praediorum, piscinarum, 295, 296; — et aedificiorum, 297; — jura de regula tanquam res mobiles respicienda sunt, 298; — quod etiam valet de activis intabulatis, 299; — secundum quas leges res immobiles, et secundum quas res mobiles judicandae sint, 300; — res fungibiles et non fungibiles, 301; — universales et singulares, 302; — aestimabiles et in-aestimabiles, 303; — cynosura aestimationis judicialis, 304; — pretium ordinarium et extraor-dinarium, 305; — utrum in aestimationibus ju-dicialibus pro mensura accipiendum sit, 306; — n-tiones juris rerum realis et personalis, 307; — jura realia nominatim, 308. — Res alienae. V. *Alienae*. — Res futurae. V. *Futuri fructus*. — Qui rem litigiosam alienat, ne actori respondere debeat, tenetur eam recuperare vel pretium ex-traordinarium ejus solvere, 378. — Res vacantes et derelictae objectum sunt occupationis, 382 et 386; — res perditae. V. *Inventor*.

Res domestica vel familiaris, quod ad instruc-tionem ejus tribuitur, in portionem hereditariam et legitimam confertur, 788 — 790; — quate-nus parentes id, quod ad eam requiritur, filio

aut nepoti tribuere obligentur, 1231. V. *Oeconomia*.

Res vacantes, 287; — quomodo acquirantur, 381.

Reservatio optionis in pacto, si irrita redditur, 907; — retroemptionis, 1068 — 1070; — retrovenditionis, 1071; — juris protimiseos. 1072 — 1079; — experientiae, 1080 — 1082; — melioris emtoris, 1083 — 1085.

Responsabilitas tutoris, curatoris vel instantiae pupillaris, 264, 265.

Restantium obligationum rei inhaerentium evictio semper praestanda est, 928; — tributa, census, reditus vel operae restantes, quando praescribantur, 1480.

Restinguendo igni destinata instrumenta appertinentiae sunt aedificiorum, 297.

Restitutio in integrum a legibus civilibus non conceditur, 1450.

Restrictio ultimae voluntatis, de ea agit cap. 12.

P. II. Jus testatoris ultimam suam voluntatem restringendi, 695; — modi restrictionum: I. conditio, 696; — praescripta de conditionibus: a) non intelligibilibus, 697; — b) impossibilibus vel illicitis, 698; — c) possibilibus et licitis, 699; — d) de conditione matrimonium non

ineundi, 700; — e) si conditio vivente testatore adimpleta fuit, 701; — an conditio quoque in substitutos extendenda sit, 702; — effectus conditionis possibilis suspensivae, 703; — II. tempus, 704—706; — relatio juris in casu conditionis aut temporis adjecti inter personam institutam et ipsi succedentem, 707, 708; — III. mandatum, 709—912. V. *Sublatio*.

Retentionis jus, an locum habeat, 471.

Retractus jus domino directo sine speciali conventionione non competit, 1140, 1141. V. quoque *Protimiseos jus*.

Retroëmptionis jus, quid sit, 1068; — refusio deteriorationum et meliorationum, 1069; — in quibus rebus et sub quibus limitationibus locum habeat, 1070.

Retrovenditionis pactum, praescripta de eo, 1071.

Revocatio mandati ad matrimonium, quid efficiat, 76; — ultimae voluntatis. V. *Sublatio*.

— praesumpta legati, 724, 725; — heredis declarationis, an locum habeat, 806; — fideicommissi, 628; — promissi nondum acceptati, 862; — donationum, 946—956; — mandati, quatenus locum habeat, 1020; — aut assignationis, 1404.

Ripae possessoribus jus est ad insulas, alveum derelictum et terram, quam aqua alluit vel adjicit, 407 — 412; — quatenus eis nova opera struere liceat, 413.

Romanum jus. V. *Commune jus.*

Ruina periculum portendens alicujus aedificii. V. *Aedificatio.*

Rustica praedia, quomodo per pactum adquiri possint, 433, 434; — successio ab intestato respectu eorum legibus politicis determinatur, 761.

Rusticae servitutes. V. *Servitutes.*

Rustici specialibus legibus subsunt ratione tutelae et curatellae, 234; — et successionis ab intestato, 761.

S.

Saeculares clerici ad suscipiendam tutelam cogi nequeunt, 195. V. quoque *Clerici.*

Salarium, ei applicanda sunt praescripta de locatione conductione operarum statuta, 1163. V. *Operae.*

Salvatio rei alienae jus tribuit refusionem expensarum et remunerationem convenientem exigendi, 403, 1036, 1041 et seqq., 967.

Sanitas periculo exposita ratio est separationis, 109; — et inter acatholicos dissolutionis matrimonii, 115.

Satisfactio plena ab indemnitate discernitur, quando illa vel haec praestanda sit, 1323, 1324.

Schedulae monetam repraesentantes, quomodo mutuum in eis contractum restituendum sit, praescripta specialia determinant, 986. V. quoque *Publica chirographa*.

Scripto, pacta de regula scripto aut oraliter iniri possunt, 883; — exceptio respectu donationis, 943; — aut si partes expresse in pactum scriptum conveniunt, 884; — ast tamen puncta principalia in scripturam redacta, vel sic dicta punctatio jam obligat, 885; — pro eo, qui subscribere nequit, alius adscito altero teste subscribere potest, 886; — quatenus in pacto scripto exarato conventionum oralium ratio habenda sit, 887; — forma ult. vol. dispositionis scriptae extrajudicialis vel judicialis, 578—584.

Scriptor ultimae voluntatis simul testis esse potest, 581; — ast non respectu ejus, quod testator ei ipsi, aut ejus conjugii, prolibus, parentibus, fratribus vel sororibus, aut affinibus ejusdem gradus relicturus est, 595.

Scripturâ ultimam voluntatem continens, 581 — 583. V. *Declaratio ult. vol.* — De principalibus punctis pacti exarata, quatenus obliget, 885; — ad validitatem pacti de regula non requiritur, 883, 884; — exceptis donationibus absque traditione factis, 943; — quomodo subscribendum sit, quando instrumentum exarans ei subscribere nequit, 580, 886.

Secreta membra alicujus societatis quaestuariae, quatenus teneantur, 1204.

Secundo genitura, quatenus cum primogenitura conjungi possit, 625.

Securitas. V. *Cautio*.

Senioratus, quid sit, 619; — an praesumatur, 620.

Sententiae judiciales generalem obligandi vim non habent, 12.

Separatio patrimonii conjugum in casu concursus creditorum, separationis, dissolutionis aut nullitatis matrimonii. V. *Dotalia pacta*; — jus petendi separationem hereditatis a patrimonio heredis, 812.

Separatio a toro et mensa est sublatio consortii conjugalis absque dissolutione vinculi matrimonii, 93; — quomodo consentiente utraque parte fieri possit, 103 — 106; — quomodo dissentiente

alterutra, 107; — ex quibus rationibus, 109; — quomodo conjuges se reconjungere et iterum separare possint, 110; — quomodo controversiae in separatione occurrentes respectu patrimonii et sustentationis liberorum terminandae sint, 108; — quomodo proles post separationem educandae, 142. V. quoque *Judaei*. Effectus separationis ratione *Dotalium pactorum*.

Sepes mortuae aut vivae, plancae, muri et similes separationes inter praedia vicina pro re communi habentur, 854.

Sequester est, qui rem litigiosam custodit, ejus jura et obligationes in genere ex principiis de deposito dijudicantur, 968.

Sequestratio in controversiis de possessione, 347, 348; — rei immobilis, ob jus aliquod in eam competens, 471; — ob protractam solutionem canonis vel mercedis in locatione conductione hereditaria, 1135; 1136.

Sera, quid ex laesione ejus in re deposita sequatur, 966.

Serere, quatenus accessionem efficiat, 420.

Serviana vel quasi Serviana actio. V. *Pignoris jus*.

Servientes mercede. V. *Famuli*.

Servitium. Per absentiam in servitio civili aut militari initium et continuatio usucapionis et praescriptionis impeditur, 1496. V. *Munus, Operae*.

Servitus personae (Schlaverey) in his terris non conceditur, 16.

Servitutes, de eis tractat cap. 7. P. II. Notio juris servitutum, 472; — divisio in reales et personales, 473; — in rusticas et urbanas, 474; — species ordinariae servitutum urbanarum, 475, 476; — praecipuae servitutes rusticae, 477; — species servitutum personalium, 478; — servitutes irregulares, et quae speciem tantum servitutis praesecerunt, 479; — acquisitio juris servitutis, titulus acquisitionis, 480; — modus acquirendi, 481; — jura servitutum: praescripta generalia, 482 — 486; — applicatio ad jus onus, tignum in praedio alieno habendi, aut fumum per illud ducendi, 487; — ad jus fenestrarum, 488; — jus stillicidii recipiendi, 489; — non recipiendi, 490, 491; — jus itineris, actus et viae, 492 — 495; — jus aquam hauriendi, 496; — jus aquaeductus, 497; — pascendi, 498; — determinatio legalis: a) respectu generis pecorum, 499; — b) numeri eorum, 500; — c) temporis pascendi, 501; — d) modi usus pascui, 502; — applicatio ad alias servitutes, 503; — servitutes praediales omnibus consortibus praedii communis dominantis prosunt, 844. — Servitutes personales, in specie: 1) jus usus, 504; —

determinatio ratione utilitatis, 505, 506; —
 substantiae, 507; — et onerum, 508; —
 2) usufructus, 509 — 520. V. *Usufructus*; —
 3) habitatio, 521, 522; — jus actionum ratione
 servitutum, 523; — modi, quibus servitutes
 expirant, in genere. 524; — in specie: a) in-
 teritu praedii dominantis aut servientis, 525; —
 b) consolidatione, 526; — c) lapsu temporis,
 in quod constitutae fuerunt, 527, 528; — modi,
 quibus servitutes personales expirant, 529. —
 Servitutes ab eo, in cuius nomen inscriptae sunt,
 intra tres, alias intra triginta annos usucapiuntur,
 1469, 1470; — quando jus servitutis praescrip-
 tione trium annorum expiret, 1488.

Sexus, validitas fidejussionis ab eo non dependet,
 1349.

Siccescentibus aquis jura prioris domini illaesa ma-
 nent, 408.

Sigillum, quem effectum habeat laesio ejus in re de-
 posita, 966; — ejus appositio nec in testamento
 scripto, 578, 579; — nec in pacto scripto
 ineundo requiritur, 884.

Signa, quando per ea traditio fieri possit, 427, 452.

Silentium, quae jura heredi necessario, in ult. vol.
 dispositione silentio praeterito competant, 776,
 780 — 782. V. quoque *Tacitus*.

Simulatio dolosa habilitatis ad pactum ineundum, — vel ad alterum decipiendum adhibita, quando ad satisfactionem obliget, 866, 869; — possessionis obligat ad indemnitate[m] praestandam, 377; — quando jus ad evictionis praestationem tribuat, 923, 929 et 930.

Simulata negotia, quomodo dijudicanda sint, 916.

Societas, quae jura societatibus licitis earumque membris in genere competant, 26; — jus speciale earum ratione usucapionis et praescriptionis, 1472 et 1485; — illicitae jura acquirere nequeunt, 26; — societates propter sustentationem sociorum vel eorum familiarum inita[e]. V. *Instituta, Communitates*.

Societates mercantiles. V. *Communio bonorum* et speciatim, 1179, 1203, 1204, 1207, 1214—1216.

Societatis contractus, ad eum nomine tertii ineundum mandatum speciale requiritur, 1008; —

Societas quaestuaria. V. *Communio bonorum*.

Societatis patrimonium, sors capitalis, 1182; — ad quem pertineat, 1183 et 1192; — collatio ad eam, 1184; — adnumeratio additionalis, 1189; — divisio damni, 1197; — substantiae, 1215.

V. *Condominium, Communio bonorum*.

Solarium, notio ejus, 1125; — quid jus inde oriens in se comprehendat, 1147.

Solemnitates, essentielles in contrahendo matrimonio, 69 et seqq.; — in ult. vol. declarationibus, 577 — 600 et 1249; — ult. vol. dispositio solemnitatibus requisitis non instructa, invalida est, 601.

Solidum (In), jus, quod pluribus in solidum competit; obligatio, quae pluribus in solidum incumbit. V. *Correalitas*.

Solutio, quid sit, 1412; — quomodo praestanda et an aliquid aliud in solutam dari, 1413, 1414; — aut per partes solvi possit, et quale debitum ex pluribus pro sublato habendum sit, 1415, 1416; — tempus solutionis, 1417; — determinatio legalis temporis solvendi, 1418; — consecarium morae in acceptatione, 1419; — locus solutionis, 1420; — quis solvere possit, an etiam pupillus, 1421; — quatenus et tertius, 1422, 1423; — cui solvi possit, 1424; — tutori sine judiciali consensu sors capitalis secure solvi nequit, 234; — quicum cautela creditori pignoratitio solutio in casu suboppignorationis praestanda sit, 455; — an creditori cedenti solutionem praestare fas sit, 1395, 1396; — quatenus assignatus ad solutionem obligetur, 1403 — 1409; — judicialis depositio debiti, quando et quomodo fieri possit et quid efficiat, 1425; — jus solventis apocham

et restitutionem chirographi petendi, 1426; — quatenus tali modo praesumptio aut probatio solutionis obtineatur, 1427 — 1430; — Indebiti solutio errore facta repeti valet, 1431 — 1436; — quomodo acceptans tractandus sit, 1437. — Solutio debiti intabulati sine extabulatione rem immobilem non liberat, 469. — Mora in solvendo. V. *Mora*, *Solutionis per partes*. — De solutione ex mutuo. V. *Mutuum*.

Solutiones per partes, quatenus locum habeant, et ratione cujus debiti factae esse censeantur, 1415, 1416; — an solutio termini posterioris solutionem prioris probet, 1429, 1430.

Solutor, qui solutionem tamquam unicus debitor cum consensu creditoris suscipit, obligationis mutationem efficit, 1345, 1407. V. *Assignatio*; — qui se tamquam fidejussorem et solutorem obligavit, tamquam correus debendi in solidum tenetur, 1357; — solutor alieni debiti in jura creditoris succedit, attamen ad securitatem suam consensum debitoris principalis requirat oportet, 1358, 1361.

Soror. V. *Fratres*.

Sors capitalis cum securitate elocata a tutore propria auctoritate renunciari nequit, 233; — nec ab ipso solo recipi, 234; — tutor de utili in-

pensione sortis redeuntis curam habere obligatur, 235; — absque periculo a parentibus repetenda non est, 236; — illae quoque sortes, quae rebus immobilibus in alia provincia sitis inscriptae sunt, ad iudicium pupillare pertinent, 227; — usufructuarius sortis in foenus elocatae tantum usuras exigere valet, 510; — fidejussor sortis in foenus locatae, quatenus de usuris teneatur, 1353.

V. quoque *Creditum*, *Fundus*.

Sortitio vel *sors* medium est in divisionibus lites praecavendi, 835, 841; — secundum quas regulas iudicanda sit, 1273.

Speciei legatum, 660, 661, 685 et 686.

Speciale mandatum, in quibus casibus requiratur, 1008.

Spei emtio venditio, quando emtio venditio fructuum futurorum pro emtione venditione ordinaria, et quando pro contractu de re incerta habenda sit, 1275, 1276. Conf. *Cuxa*, *Hereditatis emtio venditio*.

Spatium in servitutibus itineris, actus et viae, 495.

Specificatio. V. *Conjunctio*.

Sponsalia, an et quatenus effectum iudicium habeant, 45, 46. V. quoque *Donationes*.

Sponsi, ubi matrimonium eorum proclamandum sit, 71, 72; — sub poena obligantur curare, ut

proclamatio rite instituat, 74; — absque allegatione testimoniorum praescriptorum actus copulationis suscipi nequit, 78; — propter denegationem copulationis querelam movere possunt, 79; — de regula dispensationem a matrimonii impedimentis ipsi petere debent, 84. V. quoque *Judaei*.

Sponsio tutoris, quid sit, et quando condonetur, 205; — contutoris, 212.

Sponsio (die Bette), quid sit, 1270; — de ultimae voluntatis argumento iniri potest, 1383; — praemium sponsonis actione postulari nequit, ast nec solum repeti, 1271, 1432, et 1433.

Status. V. *Conditio*.

Statuta singularum provinciarum et singulorum alicujus provinciae districtuum, quatenus auctoritate legis gaudeant, 11.

Sterilitas, quatenus jus tribuat remissionem mercedis locationis conductionis petendi, 1104, 1108.

Stillicidii jus. V. *Servitutes*.

Stirps. V. *Truncus*.

Subditus. V. *Civitatis membrum*.

Subhastatio. V. *Licitatio*.

Sublatio societatis matrimonialis propria auctoritate fieri nequit, 93; V. *Dissolutio*, *Separatio a*

toro et mensa, Nullitas; — ultimae voluntatis et quidem 1) novam condendo, quae vel testamentum, 713; — vel codicillus esse potest, 714, 715; — licet prior dispositio pro immutabili declarata fuerit, 716; — 2) revocatione, 717, 718; — a) expressa, 719, 720; — b) tacita, 721 — 723; — c) aut praesumpta, 724, 725; — 3) renunciatione heredum, 726. — Sublata communitate, quomodo divisio rei communis instituenda sit, 841 — 849. V. quoque *Cessatio*. — Qui petit sublationem contractus propter defectum consensus, ex sua parte omnia commoda ex tali pacto obtenta restituere obligatur, 877; — qui defectus rei pacti tollendi causam contineant, 932; — obligatio prior pro sublata non est habenda, quamdiu cum nova potest coexistere, 1379; — negotio, ob quod fidejussum fuit, finito, exigi potest, ut rationes mutuae componantur et fidejussio tollatur, 1366. — De modis, quibus jura et obligationes tolluntur, cap. 3. P. III. Quomodo jura et obligationes generatim tollantur, 1411; — modi speciales: 1) solutio, 1412; — quomodo solutio praestanda sit, 1413 — 1416; — quando, 1417 — 1420; — a quo, 1421 — 1423; — cui, 1424; — judicialis depositio

debiti, 1425; — apochae, 1426—1430; —
indebiti solutio, 1431—1437; — compensatio,
1438—1443; — 3) remissio, 1444; —
4) confusio, 1445, 1446; — 5) rei interitus,
1447; — 6) mors, 1448; — 7) temporis
lapsus, 1449. — An detur restitutio in integrum,
1450.

Sublocatio, conductor de regula jure gaudet rem
conductam sublocandi, 1098; — quatenus sub-
conductor pro mercede locationis conductionis te-
neatur, 1101.

Sublucatio arborum. V. Rami.

Subpignus, ejus adquisitio, 454, 455; — quate-
nus illud constituens de eo teneatur, 460.

V. Pignus.

Subscribens nomen alterius, quatenus admitten-
dus, 580, 886.

Subscriptio essentialis est in testamento scripto,
578 et 587; — aut in pacto ex conventionem
scripto exarando, 884; — quomodo alius pro
alio subscribere possit, 580, 886.

Subsidiarius debitor est fidejussor ratione primi
debitoris, ut debitoris principalis, 1346.

Substituti heredes. V. Substitutio.

Substitutio, de ea agit cap. 10. P. II. Substitutio
vulgaris, 604—607; — fideicommissaria, 608; —

quatenus parentes prolibus suis substituere possint, 609; — substitutio fideicommissaria tacita, 610; — limites fideicommissariae substitutionis, 611, 612; — jura heredum in substitutione fideicommissaria, 613; — interpretatio substitutionum, 614; — modi, quibus substitutio vulgaris et fideicommissaria expirat, 615 — 617; — an conditio quoque in substitutos extendenda sit, 702. V. *Fideicommissum*.

Successio ab intestato objectum est cap. 13. P. II.

Casus successionis ab intestato, 727, 728; — praescriptum de casu laesae legitimae, 729; — heredes legitimi sunt: 1) consanguinei ex toro legitimo, 730; — lineae eorum succedendi capaces, 731; — 1. linea, liberi legitimi, i. e. filii et filiae, eorumque descendentes, 732 — 734; — 2. linea, parentes legitimi, eorumque descendentes, 735 — 737; — 3. linea, avi aviaeque, eorumque descendentes, 738 — 740; — 4. linea, proavi proaviaeque, et eorum descendentes, 741 — 743; — 5. linea, abavi abaviaeque, et eorum descendentes, 744 — 747; — 6. linea atavi ataviaeque, et eorum descendentes, 748 — 750; — exclusio remotiorum consanguineorum, 751; — 2) jus succedendi ab int. liberorum legitimorum, 752, 753; — 3) liberorum illegitimorum,

754; — 4) liberorum adoptivorum, 755; —
 5) parentum respectu prolium §. 752 — 754
 memoratarum, 756; — 6) jus succedendi ab in-
 testato conjugum, 757 — 759; — exceptio pro
 casu, ubi jus advitalitium locum habet, 1258; —
 aut matrimonium dissolutum est, 1266; — he-
 reditas caduca 760; — exceptiones a communi
 ordine succedendi ab intestato, 761; — successio
 in fideicommissis, 619 — 626; — collatio in
 portionem hereditariam ab intestato delatam,
 790 — 794.

Successoria pacta tantum inter conjuges valent,
 602. V. *Dotalia pacta*.

Successor, quatenus praescriptionem incipere, aut
 ab antecessore inceptam continuare possit, 1463,
 1467, 1493. V. *Heres*.

Sues, quando morbus vel mors earum jus ad evic-
 tionis praestationem tribuat, 925 et seqq.

Summus Imperans. Negotia juridica dominium
 privatum ejus spectantia, aut ad modos acquiren-
 di in jure civili fundatos se referentia ab instan-
 tiis judicialibus dijudicanda sunt, 20; — an et
 quatenus jura ei competentia usucapi vel prae-
 scribi possint 1456, 1457, 1472, 1485.

Sumtus. V. *Impensae*.

Suppellex, quid sub ea comprehendatur, 674; —
suppellex minorennis parentibus et coheredibus
ejus pretio detaxationis judicialis cedi potest, 231.

Superficii jus. V. *Solarium*.

Superintabulatio. V. *Subpignus*, *Hypotheca*.

Superior tutor vel tutela. V. *Tutela*, *Tutorum
judicium*.

Superius judicium, per hoc concessio ad novum
matrimonium in casu mortis declarationis alterius
conjugis altissimae decisioni substernenda est,
114; — ad illud recursus a resolutione inferioris
judicis patet, 268.

Supernatae proles, an eis jus competat donationem
revocandi, 954; — jura earum pro casu, quo
in ult. vol. dispositione praeteritae sunt, 778—
780. V. *Liberi*.

Superpraenotatio. V. *Subpignus*, *Hypotheca*.

Suppressio ultimae voluntatis jus succedendi tollit,
542.

Surdi sunt testes inhabiles in ult. vol. dispositio-
ne, 591.

Surdi et muti, quando ipsis curator constituatur, 275.

Suspensio vel positio rei alicujus periculosa, quale
jus tribuat, 1318, 1319.

Sustentatio. V. *Alimenta*.

Symbolica traditio, quomodo et in quibus rebus locum habeat, 427 et 452.

Synagoga, in ea matrimonia judaeorum proclamanda sunt, 126.

Syndicatus actio. V. *Querela*.

T.

Taberna mercibus instructa symbolice tradi potest, 427.

Tabulae provinciales. V. *Libri publici*, *Intabulatio*, *Praenotatio*.

Tabulae testamenti. V. *Scriptura*.

Tabularia instrumenta. V. *Instrumenta*.

Tacitus consensus, quid sit, 863; — tacita revocatio locationis conductionis, 1115.

Taxa, venditio ultra taxam jus tribuit querelam in politica instantia instituendi, 1059.

Taxatio, quae onera conductori ferenda sint, si locatio conductionis rerum, unde labore tantum utilitas habetur, secundum taxationem inquit, 1099.

Temporis lapsus, quatenus eo jus pignoris cesset, 468; — quatenus servitutes tollat, 527, 528; — quoad debitum, an fidejussorem liberet, 1364; — quatenus eo jura et obligationes tollantur, prae-

scribantur aut usucapiantur, 1449. V. *Tempus, Praescriptio.*

Tempus adimplendi pacti, praescripta de eo, 902—904. Conf. *Solutio, Dies, Mensis, Annus.*—*Tempus* initii efficaciae legis, 3; — hujus codicis in specie, *Pat. promulg.* — *Tempus* abdicationis a tutela, 261; — delationis hereditatis et habilitatis succedendi, 545, 546; — ut *tempus* conditae ultimae voluntatis addatur, non quidem necessarium, sed consultum est, 578; — *tempus*, ad quod testator jus relictum limitavit, quid efficiat, 704—708; — *tempus* solvendae mercedis locationis conductionis hereditariae, 1132. — *Tempus*, per quod domicilium in his terris continuari debet, ut jus civitatis adquiratur, 29; — durationis domicilii propter proclamationem instituendam, 72; — post quale *tempus* proclamatio, matrimonio non statim inito, repetenda sit, 73; — intra quod *tempus* matrimonii initio curatori animarum ordinario, ab eo, qui in alio loco vices ejus egit, indicanda sit, 82; — *tempus* ad impugnandum matrimonium invalidum, 96; — observandum in casu impotentiae dubiae, 101; — ad determinationem malitiosae desertionis alicujus conjugis, 115; — ad licitam contractionem novi matrimonii, 120;

121; — ad mortis declarationem, 24, 113, 114 et 277; — ad tentationem, ut conjuges judaici a proposito divortii recedant, 134; — tempus nativitatis, ut legitima praesumatur, 155—159; — ad impugnationem legitimorum natalium, 155—159; — illegitimae cohabitationis ad probandam paternitatem, 163; — intra quod patria potestas propter absentiam patris vel ejus condemnationem ad carceres suspenditur, 176; — absentiae ad excusationem necessariam a tutela, 194; — intra quod tutor se excusare debet, 201; — ad reddendas rationes pupillares, 239, 262; — intra quod consanguinei petere possunt, ut ipsis tutela cedatur, 258, 259; — quo elapso animal mansuefactum occupare licet, 384; — intra quod inventio facta publicanda est, 389; — et jus in rem inventam adquiratur, 391, 392; — ad repetendam vi fluminis avulsam terram, 412; — ad justificandam praenotationem, 439; — tempus quietae possessionis ad determinandum modum juris pascendi, 498; — validitatis ult. vol. dispositionis privilegiatae, 599; — ad praestationem legatorum, 685; — ad acceptationem promissi, 862; — ad exercitium juris ex conventionis de contractu in futurum ineundo, 936; — evictionis praestationem exigendi, 924—933; —

ad actionem de indemnitate ex contractu depositi, 967; — ad actiones mutuas inter commodantem et commodatarium, 982; — ad exercendum jus protimiseos, 1075; — jus experientiae in emptione venditione, 1082; — jus ex pacto additionis in diem, 1084; — ad actionem contra locatorem instituendam propter expensas, 1097; — tempus, quo durat locatio conductio tacite renovata, 1115; — ad actionem in indemnitate contra conductorem, 1111; — renunciationis contractus locationis conductionis, 1116; — ad exercitium juris protimiseos vel retractus a domino directo sibi reservati, 1141; — intra quod dominus directus jus acquirit laudemium exigendi, 1142; — ad inducendam praesumptionem praestitae morganticae, 1232; — ad notificationem damni vi contractus assecurationis reparandi, 1290; — ad instituendam actionem indemnitate post pecus in pignus captum, 1321; — intra quod fidejussio exspirat, 1363 et 1367. V. *Prescriptio*.

Terminus. De legato in terminis redeuntibus praestando, 687; — donationes quoad praestationes in certis terminis faciendas in heredes non transeunt, 955. V. *Tempus, Dies*.

Territorium civitatis, quatenus cives etiam extra illud legibus patriae suae obstricti sint, 4.

Tertius. An metus vel error a tertio causatus pactum invalidum reddat, 875; — an quis pro tertio promittere aut acceptare possit, 881; — hereditas aut legatum tertiae personae adhuc viventis objectum pacti validi non est, 879; — quatenus tertius pro alio solvere possit, 1422, 1423.

Testari. V. *Declaratio ult. vol.*

Testamentum. Cap. 9. P. II. Notio ejus, 553.

V. *Declaratio ult. vol.* — Testamenta privilegiata, 597 — 600; — quatenus testamentum prius per posterius tollatur, 713; — quomodo revocetur, 717 — 725; — vel deletionem instrumenti invalidum reddatur, 721 — 723. V. *Sublatio ult.*

vol. — Mutua testamenta tantum conjugibus permittuntur, et revocari possunt, 583 et 1248. —

Testamenti executor. V. *Executor*.

Testator, quatenus laesio ipsius aut ejus familiae laedentem jure succedendi indignum reddat, 540 — 542; — jus testatoris ultimam suam voluntatem limitandi, mutandi et tollendi. V. *Restrictio*, *Sublatio*.

Testimonia, quae sint exhibenda ante copulationem, 78; — quae ad separationem obtinendam, 104, 105, 107, 133 et 134.

Testes, praesentia eorum in contrahendō matrimonio requiritur, 75; — nec minus in ult. vol. dispositione, 579 — 598; — eorum subscriptio in instrumento tabulari, 434; — inhabiles in ult. vol. dispositionibus, 591 — 598; — pacta de regula cum vel sine testibus iniri possunt, 883; — exceptio quoad pactum successorium, 1249; — quatenus testes subscriptionem propria manu faciendam supplere valeant, 580 et 886.

Thesaurus, quid sit, 398; — obligatio inventionem ejus indicandi, *ibid.*; — distributio thesauri, 399 — 401, 1143, 1147; — usufructuarius partem ejus petere nequit, 511.

Tigni jus. V. *Servitutes*.

Tiro mercatoris vel opificis, quatenus dominum mercaturae vel opificii obliget, 1027 — 1033.

Titulus, justus, 316, 317; — ejus effectus, 320; — an titulus a possessore edendus, 323 — 325; — merus titulus non tribuit possessionem, 320; — nec dominium, 425; — nec aliud jus reale, 445. — Titulus possessionis est debilior vel fortior; consecrarium hujus differentiae, 372 — 374; — titulus ad dominium, 380, 381 et 424; — ad jus pignoris, 449; — ad servitutem, 480; — ad jus hereditarium, 533, 534; —

quatenus ad praescriptionem necessarius sit, 1460, 1477 et 1493.

Tractatus obligationem ex pacto nondum inducunt, 861. V. *Punctatio, Conventio, Scriptura.*

Translatio. De acquirendo dominio per traditionem agit cap. 5. P. II. Traditio est modus derivativus rem acquirendi, 423; — ejus titulus justus, 424; — solus titulus nec dominium, nec aliud jus reale tribuit, 425. — Species traditionis: I. respectu rerum mobilium: a) traditio corporalis, 426; — b) symbolica, 427; — c) per meram declarationem, 428; — quando res transmissae pro traditis habendae sint, 429; — effectus alienationis cum et sine traditione, 430. — II. Traditio rerum immobilium per inscriptionem actus acquirendi in libros publicos, 431; — ejus requisita, 432; — in specie in casu acquisitionis a) per pactum, 433—435; — b) per sententiam judicis et alia documenta judicialia, 436; — aut c) per legatum, 437. — Inscriptio in libros publicos conditionata, 438, 439; — praescriptum de collisione inscriptionum, 440; — consectaria inscriptionis a) respectu possessionis, 441; — b) respectu jurium cum ea conjunctorum, 442; — et c) onerum, 443. — Modi,

quibus dominium expirat, 444; — extensio horum praescriptorum ad alia jura realia, 445; — forma inscriptionis, 446. — Ubi res immobiles et ubi res mobiles tradendae sint, 905 et 1420; — cui jus possessionis competat, si res successive pluribus personis tradita fuit, 322; — cui res a detentore tradenda sit, si plures possessionem ejus petunt, 348. — Traditio hereditatis in possessionem justam. V. *Hereditatis possessionis capio*.

Transactio, quid sit, 1380; — quomodo a donatione differat, 1381; — invaliditas transactionis respectu objecti, 1382 — 1384; — ob certos defectus, 1385 — 1388; — ambitus transactionis, 1389; — effectus respectu obligationum accessoriarum, 1390; — tutor propria auctoritate transigere nequit, 233; — transactio nomine alterius ineunda speciale mandatum requirit, 1008; — in controversiis conjugum de separatione patrimonii imprimis amicabilem compositio tentanda est, 117 et 1264.

Transgressiones legum poenaliu[m] obligationem ad indemnitate[m] praestandam et ad poenam inducunt, 1338; — quatenus objectum transactionis esse possint, 1384.

Transitus ad aliam religionem. V. *Religio*.

Transmissio rei alicujus, quando pro traditione habenda sit, 429. V. quoque *Instituta rerum transmittendarum*.

Transmutatio praedii fideicommissarii in sortem pecuniariam, vel ejus permutatio pro aliis fundis, quomodo fieri possint, 633, 634. V. *Permutatio*.

Tributa, jus ea imponendi vel jus vectigalia exigendi praescriptioni obnoxium non est, 1456.

Truncus, ex eo dominium arboris determinatur, 421.

Turbatio possessionis, quale jus tribuat, 339.

Tutamen legum speciale, quibus personis concedatur, 21, 22. V. *Tutela, Curatela, Praescriptio*.

Tutela. De tutela et curatela agit cap. 4. P. I. In quem finem tutela et curatela constituatur, 187; — differentia inter eas, 188. — Ansa tutorem constituendi, 189; — quis cum immediate constituat, 190; — excusatio necessaria a tutela in genere, 191, 192; — a certa tutela, 193, 194; — excusationes voluntariae, 195; — Modi, quibus aliquis ad tutelam vocatur: 1) tutela testamentaria, 196, 197; — 2) legitima, 198; — 3) dativa, 199. — Forma ipsius institutionis tutoris, 200; — modus se excusan-

di, 201; — responsabilitas tutoris et iudicii respectu hujus rei, 202, 203; — aditio tutelae, 204; — sponsio tutoris, 205; — exaratum de eo instrumentum, 206. — Gestio tutelae. Cautela a iudicio statim observanda, 207, 208; — conjunctio obligationum principalium (educationis et bonorum administrationis) in una persona, 209, 210; — tutrix per contutorem adjuvatur, 211; — jura et obligationes contutoris, 212 — 215; — speciales obligationes et jura tutoris; a) respectu educationis personae, 216; — obligationes pupilli correspondentes, 217; — cui proxime educationis cura incumbat, 218; — determinatio quantitatis sumtuum educationis, et unde accipiendi, 219 — 221; — speciales obligationes tutelae: b) respectu administrationis bonorum, exploratio et securitas patrimonii, 222; — per obsignationem et inventarium, 223; — per aestimationem patrimonii immobilis, sive immediate per iudicium pupillare, 224; — sive per forum rei sitae, 225, 226; — ad quam jurisdictionem res mobiles pertineant, 227. — Regula generalis quoad bonorum administrationem, 228; — praescripta specialia: respectu immediatae bonorum administrationis; in specie rerum pretiosarum, 229; — pecuniae paratae,

230; — reliqui patrimonii mobilis, 231; — respectu immobilis, 232, 1219 et 1250; — in suscipiendis gravioribus negotiis, 233; — in receptione pecuniae locatae, 234; — in ulteriore ejus elocatione, 235; — ratione securitatis activorum pignere non instructorum, 236 et 1245; — cautio, 237; — obligatio ad rationes reddendas, 238; — tempus rationum reddendarum, 239; — locus, 240; — et modus resolutionis super rationibus redditis, 241, 242. — Specialia praescripta pro tutore ratione patrimonii administrationis mediatae, h. e. ratione acquisitionum et obligationum pupilli. In specie: respectu defensionum, 243; — respectu patrimonii pupilli, 244 et 245; — in casu separationis a toro et mensa, 106; — aut adoptionis, 181; — in quibus casibus minorennis sine consensu tutoris obligetur, 246—248. — Finis tutelae: a) morte, 249; — b) post sublatum impedimentum exercitii patriae potestatis, 250; — c) per majorennitatem physicam, 251; — d) per veniam aetatis, 252; — e) per dimissionem tutoris, ex officio vel ad petitionem factam, 253; — casus dimissionis ex officio, 254 — 256; — petita a tutore, 257, 258; — aut ab aliis, 259, 260. — Conditiones dimissionis tutoris: a) tempus ordi-

narium, 261; — b) rationes finales, 262; — c) traditio patrimonii, 263; — Responsabilitas tutoris ex reatu alieno, 264; — subsidiaria iudicii tutorii, 265. — Remuneratio tutoris: a) annua, 266; — b) aut in illius discessu, 267; — remedia juris tutori competentia, si gravetur, 268.

V. *Curator.*

Tutor. V. Tutela, Contutor.

Tutorium iudicium illud est, cuius jurisdictioni minorennis subest, 189; — ex officio constitutioni tutoris prospicere obligatur, 189, 190, 199 et 209; — ei incumbit de habilitate et excusationibus tutoris decernere, 191 — 195, 201 et 203; — ei quilibet tutor subicitur, 200; — si sciens inhabilem tutorem constituit, propterea tenetur, 202; — ab eo editur mandatum ad tutelam suscipiendam, 204; — sponsonem acceptat et instrumentum de eo exarat, 205, 206; — ei curandum est, ut ex pluribus tutoribus unus tantum educationem et negotiorum gestionem principaliter suscipiat, 210; — sumtus educationis determinat, 219 — 221; — explorat patrimonium pupillare per obsignationem, inventarium et aestimationem, 222 — 227; — omnibus partibus administrationis pupillaris invigilat et de omnibus gravioribus negotiis, ratione

quorum tutori consensus judicialis requirendus est, decernit, 216, 231—235; — suscipit rationes et de illis resolutionem edit, 238—241, 262; — minorenni vigesimum annum aetatis transgresso residuum purum reddituum committere potest, 247; — de dimissione tutoris decidit, 253—260; — potest continuationem tutelae post majorenitatem disponere, 251; — aut veniam aetatis concedere, 252; — in subsidium de administratione tenetur, 265; — assignat remunerationem tutori competentem, 266, 267; — dijudicat mutuas tutoris et pupilli querelas, 217, 268; — et librum pupillarem gerit, 207, 208. — Curatelaе perinde ac tutelaе prospicit, 269, 283. V. quoque *Tutela, Curator*.

U.

Ultima voluntas. V. *Declaratio ult. vol.*

Unilateralia pacta. Notio, 864; — respectu eorum praesumitur, obligatum sibi potius minus quam gravius onus imponere voluisse, 915.

Unio prolium, quid sit et an valeat, 1259.

Universitas rerum. Sub ea intelligitur complexus plurium rerum specialium, quae communi nomine insigniuntur et hinc tamquam totum aliquod con-

siderantur, 302; — res universalis symbolice tradi potest, 427.

Universitates. V. Communitates.

Unus pro omnibus et omnes pro uno. V. Correalitas.

Urbanæ servitutes. V. Servitutes.

Usucapio. V. Praescriptio.

Usuræ. Solvendas ex credito, in re in usumfructum concessa in tabulato, usufructuarius suscipere debet, 512; — ex sorte capitali in usum vel in usumfructum concessa usuarius vel usufructuarius percipiendi jus habet, 510; — determinatio legitimarum usurarum conventionalium, 993, 994; — tempus præstationis, 997; — in antecessum ad summum pro sex mensibus detrahi possunt, *ibid.*; — determinatio legalium, 995; — usuræ ab usuris accipi nequeunt, 998; — in eadem valuta, quemadmodum ipsa sors solvendæ sunt, 999; — transgressio legitimæ quantitatis usurarum objectum est legis de injusta foeneratione promulgatæ, 1000; — quando ob intermissam interpellationem jus usuras exigendi cesset, 1335; — quatenus fidejussor de usuris teneatur, 1353; — an solutio posteriorum usurarum solutionem antiquiorum probet, 1429.

Usuraria pravitas. V. Foeneratio injusta.

Usurpatio usucapionis. V. Impedimentum, Interruptio.

Usus. Quod ad continuum usum totius alicujus destinatur, appertinens ejus est, 297; — qui jure suo intra justos limites utitur, de damno inde orto non tenetur, 1305; — de eo, quod puberi ad usum conceditur, libere disponere potest, 151. *V. Servitutes.* — *Usus juris. V. Possessio, Praescriptio.*

Ususfructus est servitus personalis, 478; — quid sit, 509; — in quantum res fungibiles objectum ejus sint, 510; — jus usufructuarii ad omnem utilitatem, 511; — obligatio usufructuarii; a) respectu onerum, 512; — b) rei conservationis, 513; — c) ratione aedificiorum, 514 — 516; — quatenus usufructuarius sumtus meliorationis exigere possit, 517; — media probationis respectu mutuorum jurium usufructuarii et proprietarii, 518; — distributio utilitatis, si ususfructus exspirat, 519; — quatenus usufructuarius obligetur cautionem praestare, 520; — ususfructus aedificii, 521, 522; — heredi ususfructus hereditatis adhuc ante ejus additionem competit, 810; — marito ususfructus competit dotis in rebus non fungibilibus consistentis, 1228; — ususfructus marito ab uxore in reliquo

ejus patrimonio concessus, sed ab illa ipsa perceptus eam ad rationes reddendas non obligat, 1240; — ususfructus inter conjuges mortis causa constitutus, 1255 — 1258; — res in usumfructum concessa ab usufructuario aut ejus heredibus usucapi nequit, 1462; — ususfructus patrimonii liberorum patri legatus creditoribus jus non tribuit omnes redditus in praejudicium liberorum condicendi, 150. V. *Servitutes*.

Utendi jus. V. *Dominium, Usus, Habitatio, Ususfructus, Commodatum, Locatio conductio*.

Utensilia ad rem oeconomicam necessaria rebus immobilibus adnumerantur, 296; — et tacite pro mercede locationis conductionis oppignorata sunt, 1101.

Utile dominium competit possessori fideicommissi, 629. V. *Dominium, Locatio conductio*.

Utilitas. V. *Commoda*.

Uxor, specialia ejus jura personarum et obligationes, 91, 92; — ipsi quoque durante lite de separatione patrimonii in casu separationis aut dissolutionis matrimonii conveniens sustentatio competit, 117; — matrimonii vinculo soluta, quando novum matrimonium inire possit, 120, 121; — concursus creditorum de patrimonio

uxoris ortus communionem bonorum tollit et rationem separationis, uti in casu mortis, suppetat, 1262. V. quoque *Conjuges*, *Dotalia pacta*, *Successio*, *Mater*, *Legitima*, *Vidua*.

V.

Vacantes res, 287; — quomodo acquirantur, 381.

Vadium. V. *Poena conventionalis*.

Valor, quomodo in fideicommisso onerando vel permutando determinandus sit, 637; — laesio ultra dimidium ejus jus tribuit querelam propterea instituendi, 934, 935. V. *Pretium*. *Laesio*.

Valuta, in qua mutuum constitui possit, in qua constitutum aut usurae ex eo debitae solvendae sint. V. *Mutuum*.

Vectigalia. V. *Tributa*.

Vectores pro mercibus vehendis eodem modo ac depositarius tenentur, 970; — obligantur quoque ratione famulorum suorum, 1316; — jure non gaudent pretium rerum ipsis commissarum recipiendi, aut debitum in eas contrahendi, 1031.

Vectura. Merces per vecturas transmittendae symbolice tradi possunt, 427; — obligatio respectu mercium ad transportationem per vecturas receptarum, 970 et 1316.

Venatio. V. *Captio ferarum.*

Venia aetatis, quando, quomodo et quicum effectu concedi possit, 252; — a testatore concessa tollit indignitatem heredis, 540.

Verba ambigua in pactis bilateralibus contra eum declarantur, qui illis usus est, 915.

Veritas crediti, de ea cedens tenetur, 1397.

Versiones codicis civilis universalis secundum textum germanicum judicandae sunt. *Pat. promulg.*

Viae jus. V. *Servitutes.*

Vicini, jura eorum ad renovationem limitum, et ex communione praesumta, 850 — 858.

Victus, quid sub eo intelligendum, 672, 673.

Vidua vel viduus, ut ad novum matrimonium admittantur, dissolutionem prioris probent oportet, 62; — intra quale tempus vidua novum matrimonium contrahere possit, 120, 121; — cuilibet viduae post mortem mariti adhuc per sex hebdomades, et si gravida est, usque ad decursum sex hebdomadum post partum, ordinaria su-

stentatio ex hereditate debetur, attamen hoc tempore nullo vidualitio fruitur, 1243. — Societates ad sustentationem viduarum inita. V. *Instituta*.

Vidualitium, quid sit, quando et quamdiu viduae competat, 1242 — 1244; — cautio de eo praestanda, 1245; — in casu concursus creditorum de patrimonio mariti publicati de regula vidualitium peti potest, 1260.

Viduitas, quatenus tamquam conditio in ult. vol. dispositione imponi possit, 700.

Viduus. V. *Vidua*.

Vinculum matrimonii apud catholicos indissolubile est, 111; — impedimentum efficit novum matrimonium ineundi, 62, 94.

Vindicatio rei. V. *Dominium*.

Vis privata. V. *Auctoritas*; — vis alicui illata. V. *Metus*. — In periculo imminente vis vi repelli potest, 344; — possessio vi inita vitiosa est, 345.

Vita, periculum ejus ratio est petendi separationem, 109; — et apud acatholicos dissolutionem matrimonii, 115, 116; — praestatio annua ad dies vitae objectum est contractus de reditu annuo vitali, 1284. V. quoque *Laesio*, *Reditus*

annuus vitalis, Mortis declaratio. — Vitae rationis electio, quando proli competat, 148.

Vitia. V. *Defectus.*

Vitricus cum privigna validum matrimonium inire nequit, 66.

Vocati ad fideicommissum. V. *Fideicommissum.*

Voluntas. V. *Arbitrium, Declaratio, Restrictio, Sublatio ultimae voluntatis.*

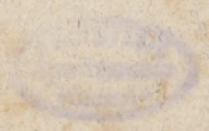
Voluntatis declaratio tacita est vel expressa, 863; — ultimae voluntatis argumentum ante publicationem objectum validae transactionis non est, 1383.

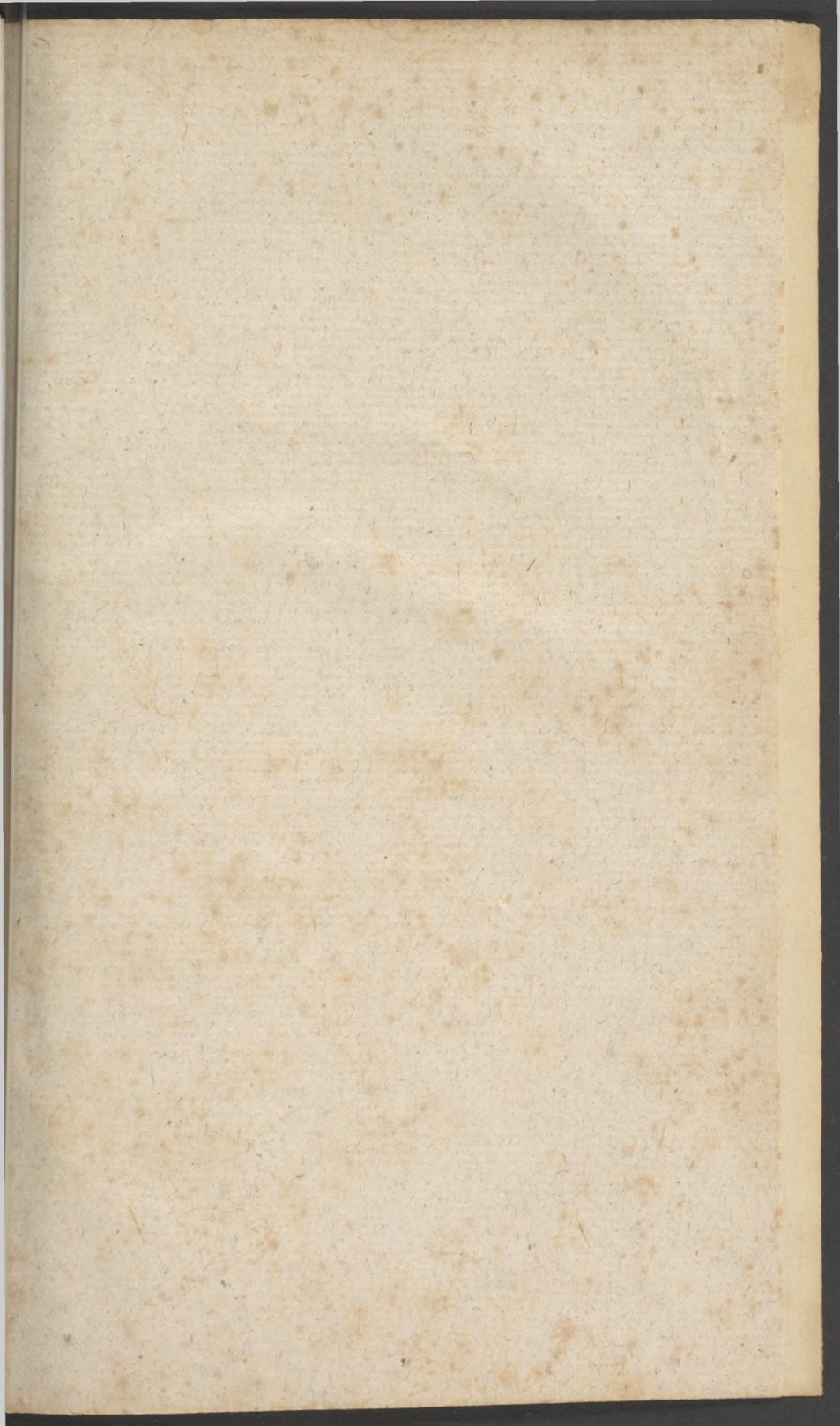
Vota solemnia matrimonii impedimentum sunt, 63, 94.

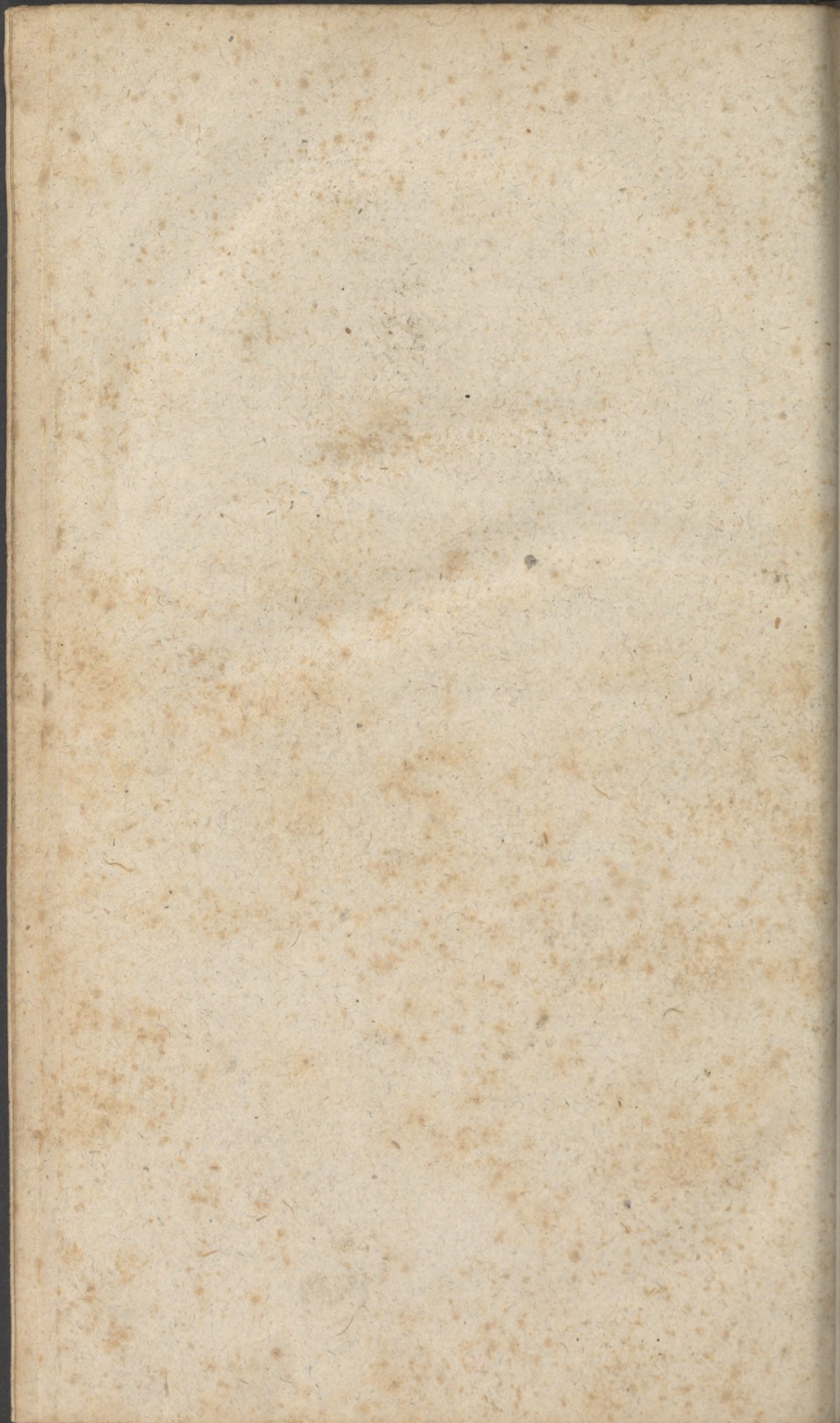
Votorum pluralitas, quatenus in communione domini decidat, 833 — 842, 1188.

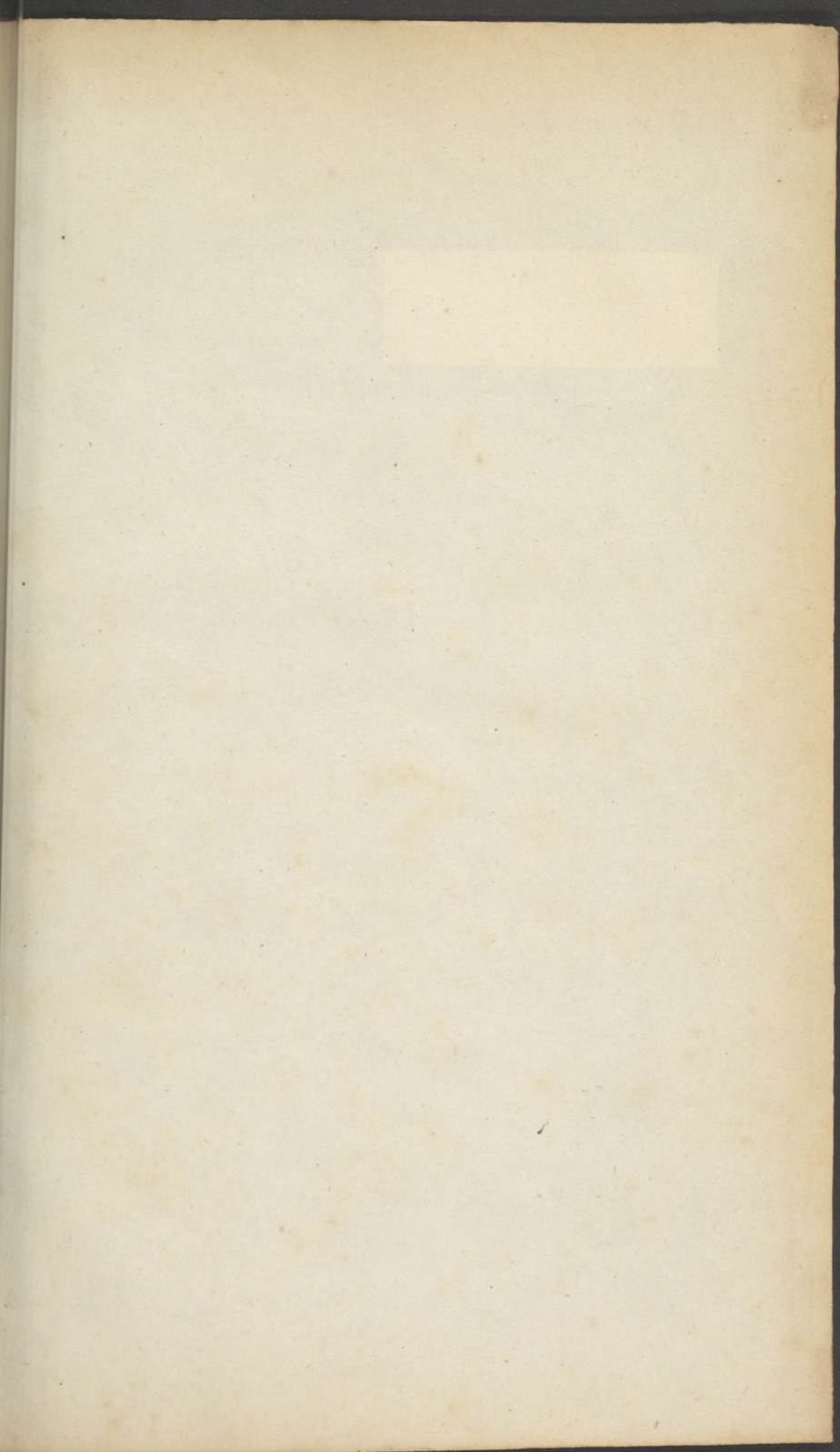

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Biblioteka Główna UMK

300022026754

502540

300, /

338548

24 1/2 78

Biblioteka
Główna
UMK Toruń

502540

